

Александър Грин

Ранчото
„Каменния стълб“

РИКЛЮЧЕНИЯ
ЛУЧША
АНТАСТИКА

НАРОДНА МЛАДЕЖ

АЛЕКСАНДЪР ГРИН РАНЧОТО „КАМЕННИЯ СТЪЛБ“

Превод: Любомир Димитров

chitanka.info

Допреди няколко години на широкия читателски кръг не беше известно името Александър Грин. Читателят познаваше тежкия живот на родения в чиновническо-еснафска Вятка Александър Гриневски, който е намирал единствена утеха в писането, за да преодолее тягостната атмосфера на един лошо устроен човешки живот и за да даде възможност да заживеят в романите и разказите приказните хоризонти на чудни слънчеви страни, населени с художници, златотърсачи, скитници, мореплаватели. През последните три-четири години Александър Грин стана един от любимите приятели на нашия млад читател. Романите му „Бягаща по вълните“, „Кораб с алени платна“ и „Златната верига“ ни дадоха възможност да се сбlijим със света на един романтик, влюбен в морето, в слънцето, в доброто, жадуващ светлина, свобода и радост, ненавиждащ злото.

В повестта си „Ранчото «Каменния стълб»“, за пръв път публикувана в СССР през 1961 година, Грин разказва за подвизите на едно малко дете, изпълнено с желание да достави радост на хората, да се бори срещу несправедливостите, да побеждава всичко, което помрачава човешкия живот. Драматичната борба между користта и истинското приятелство, между предразсъдъците и свободната воля завършва с тържество на доброто.

I

Пътническият влак, който отиваше от Рио Гранде за Баже, спря на гара Месгатоп, недалеч от която се намираше селище със същото име.

От първокласния вагон слезе човек на около трийсет години с пътна чанта в ръка. Гладките му черни коси и рязко очертаният профил издаваха примес на индианска кръв. Действително Ретиан Дъгби беше син на шотландец и индианка. Добри черни очи смекчаваха гордия, дори мрачен израз на неговото мургаво лице.

Като премина по малката пътечка между столетниците и тамариските, които растяха пред верандата на бюфета на гарата, пътникът се приближи до бара, където имаше само един посетител — висок старец със снежнобяла коса и градски костюм, — и помоли бюфетчика да му даде чашка кашаси (ракия от захарна тръстика) със скариди и паста от маниока^[1] за мезе. Изведнъж зад него се чу вик:

— Ветреецът на пампасите! Утринният ветреец! — и един стар пеон остави кошницата с пъпеши на масата, завтече се към Ретиан и хвана раменете му, както правят гаучо.

— Жозеф! Нима това си ти, стари Жозеф! — извика Ретиан и той поздравя бившия гаучо индианец, като сложи главата си на рамото му и го потупа по гърба^[2], след което Жозеф извърши същата церемония. — Не мислех, че си още жив!

— Жив съм, жив, Утринен ветреец! — отговори старецът, като изтриваше сълзите си. — Само че вече съм стар и не мога да се справям с ласото и биковете. Вече трета година служа тук на гарата, снабдявам бюфета с продукти. За дълго ли дойдохте? Вашето ранчо, което продадох след смъртта на баща ви на Еркман Шулц, а Шулц препродаде на Хопкинс — сега е странноприемница. Всеки ден там се събират много гаучо и пътешественици.

Трябва да обясним, че Жозеф бе работил петнайсет години при стадото на Уилям Дъгби, бащата на Ретиан. Според обичая на индианците да дават прозвища, Жозеф нарече Ретиан „Бърз утринен ветреец“ заради жизнеността и издръжливостта на момчето по време на пътувания из степта, когато четиринадесетгодишният Ретиан не отстъпваше и на най-ловкия ездач в пампасите по хвърляне на ласо и следотърсачество.

Ретиан сложи ръка върху рамото на стареца и се замисли. Беше му неприятно да слуша, че къщата, в която бе израснал заедно със сестра си Малвина, сега жена на машинист в Сан Франциско, се е превърнала в крайпътен хан. Но радостта, че може отново да бъде сред пампасите, бързо надви мъката му и младежът започна да бърбри с Жозеф за старите познати, за миналото, без да забелязва, че белокосият старец с красивото, изящно лице необикновено внимателно слуша техния разговор.

Истинско възхищение озаряваше лицето на стареца: на няколко пъти той като че искаше да се намеси в разговора, но се въздържаше.

Бюфетчикът, отдавна свикнал със срещи от всякакъв род, правеше спиртни смеси, като преливаше напитките от шише в шише.

— Временно оставих работата си във вестниците — каза Ретиан, — поспестих пари и реших да прекарам месец-два в родината си. Оттук отивам в ранчото „Каменния стълб“ при стария приятел на баща ми — Дъглас Вермонт. Той отдавна ме кани да му гостувам.

— Скоро го видях — каза Жозеф. — Раненият ягуар (на Вермонт беше прострелян кракът през време на една схватка със степни разбойници) пристигна на гарата с дъщеря си Арета. Когато тя излиза от ранчото, слънцето свети по-слабо. Газелата на пустинята ми дава книги, та тя ме научи да чета и да пиша и направи това с търпението на каскавела^[3], която дебне птичка. Те са много бедни, мили Утринен ветрец, работите им не вървят добре.

— Жозеф — каза бюфетчикът, — ти още ли не си отишъл при Балядери за ананаси?!

— Отивам, отивам — отговори старецът. — Всеки ден не стават такива срещи. Само да кажа на Педро Торес да приготви дилижанс за госта на Вермонт.

— Тъкмо това не е нужно — възрази Ретиан. — Аз ще отида на кон, както по-рано. Жозеф, намери ми костюм на гаучо и добър мустанг. Ще ти заплатя.

— Отрова наляхте в сърцето ми, Ретиан! — с ужас възкликна старецът. — На мене да платите? Синът на своя баща знае, че каза това, без да помисли. Утринен ветрец! Аз се отнасях с тебе като със син. Ти си бил винаги добър към мене. Моите стари дрехи са още здрави, вземи ги. Кон ще ти даде моят син; чудесна кобила, суха като бразилка и неуморима като речна струя. Вие няма да препускате, а ще летите. Стойте тук, докато аз занеса пъпешите и свърша някоя и друга работа. Ще се върна скоро.

Жозеф вдигна кошницата и с големи крачки влезе в кухнята.

Като се огледа встрани, Ретиан забеляза, че белокосият старец се усмихва и го гледа внимателно.

Младият човек приповдигна леко шапката си и се зае със своето кашаси, но преди още да го изпие, старецът го заговори:

— Извинете ме, уважаеми непознати, ако ви досаждам с молбата си да разделите с мене половин литър ракия с пипер. Доколкото ми е известно, такава покана не нарушава тукашните обичаи на вежливост.

Запознаването ми с вас ще ми достави голямо удоволствие. Казвам се Тедвук Линсей от Плимут — старши клерк^[4] в склада за въглища „Братя Снекоп и сие“.

— Щом ви видях, веднага разбрах, че сте чужденец — каза Ретиан. — Но тъй като говорите добре испански, помислих, че имам работа с джентълмен от Мексико, където живеят много испанци. Англичаните въобще лошо усвояват езиците. Казвам ви това не за да ви обидя, а защото се учудвам, че чувам правилно испанско произношение у чужденец, англосаксонец. Аз не съм бил из тези места десет години и от радост, че виждам пампасите, забравих да ви се представя: Ретиан Дъгби, кореспондент на североамерикански вестници.

В това време бюфетчикът поднесе чашите и червената ракия, постави пред гостите чиния с нарязани кафеникавозелени портокали, каквито растат по бреговете на океана, близо до Бразилия, и които въпреки странния си вид се отличават с чудесен вкус и стават едри колкото малък пъпеш.

Ретиан и Линсей си стиснаха ръце, след това изпиха ракията и седнаха до масата. Бюфетчикът им донесе кафе и бисквити от маниока.

— Наистина — каза Линсей, — аз говоря нелошо испански, макар че досега никога не съм излизал от Плимут.

Ретиан се вгледа в Линсей.

Той беше човек на около петдесет и седем години, висок шест фута и въпреки че беше слаб, имаше здраво телосложение. Гъстата снежнобяла коса на чужденеца, с път по средата и завити нагоре краища, напомняше нахлупена пухкава бяла шапка с извита периферия. Сивите му мустаци висяха до издадената напред брадичка, а черните вежди над замислените черни очи придаваха на външността суров вид. Но неговото живо слабо лице, което по време на разговора ставаше красиво, и добродушният му смях веднага предразполагаха събеседника към странния старец, който, както изглежда, се чувствуваше празнично, тъй като най-сетне беше осъществил своята мечта — да пътува из живописните страни на Южна Америка.

Линсей беше облечен с приличен черен костюм от полувълнен плат, импрегнирано пътно пардесю и истинска панама, купена в Рио де Жанейро.

В Южна Америка не е прието да се разпитва човек за неговите работи, затова Ретиан чакаше. Линсей се оказа словоохотлив; след като

сви цигара, той обясни:

— Знаете ли, сеньор Дъгби, аз бях петнадесетгодишен, когато се увлякох по вашите страни. Моята постоянна мечта беше да попадна в Южна Америка поне за половин година.

— Пречеше ли ви нещо? — реши се да попита Ретиан, все повече заинтересуван от Линсей.

— И да, и не, както искате го разбирайте. Нищо не би ми пречило, разбира се, да стана моряк на товарен или пътнически параход и да попадна, където желая, искам да кажа, никой не би ме преследвал за това.

Бях на шестнадесет години, когато умряха баща ми и майка ми. Освен мене останаха три момиченца, моите сестри. Те бяха още малки и аз трябваше да се грижа за тях. Постъпих като клерк в търговска кантора и с малката заплата, лишавайки се от всичко, отгледах сирачетата. Моите мечти за пътешествие не ме напуснаха, но ежедневната деветчасова работа, главоболията, грижите от всякакъв род прогониха тези мечти далече, много далече, сеньор Дъгби. След това, когато вече Бетси, Дороти и Ани получиха образование, двете от тях — Ани и Бетси — се омъжиха, Дороти заболя от туберкулоза и трябваша много пари за нейното лечение. Освен това мъжете на моите сестри изкарваха много малко и аз пак започнах да им помагам. Лекарите наредиха Дороти да замине в Кайро; наложи се да сключа заем с ежемесечни изплащания за пет години. Помагах още и на три бедни далечни роднини на майка ми. И така си останах ерген, сеньор Дъгби, макар че много ми харесваше една девойка. Преминах на служба при братя Снекоп, но там не ми провървя. За десет години работа аз получих увеличение на заплата само три фунта, а получавах всичко дванадесет фунта. Представете си колко трудно ми е било да спестявам пари за това пътуване. Бях на четиридесет години, когато започнах да пестя, отделяйки на година по десет фунта. Аз пресметнах, че двеста фунта ще ми стигнат, за да направя едно голямо пътешествие от година и половина, но не изтърпях: щом събрах сто и седемдесет фунта, уредих си сметките, качих се на „Раджа“, който отиваше за Рио де Жанейро, и ето ме тук, сред отдавна милите на сърцето ми пампаси. Един португалец ме посъветва да слеза тук, в Месгатоп, като ми каза, че оттук мога да направя твърде интересна екскурзия на кон през пампасите до Монтевидео.

Трогнат от тази простичка история на стареца, който в края на живота си беше тръгнал за страната на своите мечти, Ретиан попита:

— Можете ли добре да яздите?

— Разбира се. Аз вземах уроци в манежа, вземах кон под наем и освен това пет години учих испански език със самоучител, а след това вземах уроци. Научих се още и да стрелям, при това стрелям добре, и смейте се, ако искате, но владеея ласото неловно. Обучавахме ме един изкусен испански цирков ездач.

— Карамба^[5]! Вие сте мъжествен човек! — извика Ретиан. — Аз ви обичам за това, че така сте обикнали моята страна! От своя страна, трябва да ви кажа, че аз съм роден в тези места, отраснах тук и след смъртта на баща ми, който се разори поради поголовното измиране на цялото стадо, бях принуден да продам ранчото и да отида в Северна Америка. Аз изпитах много неща, сеньор Линсей^[6]. Как ли не се мъчих, вършех всякаква работа, исках да стана писател, но се оказа, че нямам талант. — Ретиан се засмя добродушно. — Съдбата ме захвърли в Ню Йорк. Поместих в един вестник няколко очерка за Уругвай, тази работа ме увлече и аз станах пътуващ кореспондент. Редакторът на вестник „Хералд“ искаше да ме изпрати в Клондайк. И ние се скарахме. Карамба! Целият треперя при вида на снега, от нищо не се боя така, както от студа! Благодаря за такова удоволствие! Аз обичам топлото, още от детинство съм свикнал на топло.

— Знаете ли — каза Линсей, — аз разбрах, че сте тукашен жител, тъй като чух неволно вашия разговор с индианеца. Собствено аз заговорих с вас с надежда да науча някакъв хубав, интересен път за Монтевидео, а също така да чуя някои добри съвети за пътуването ми из пампасите.

— Сеньор Линсей — отговори Ретиан, — тъкмо исках да ви предложа да дойдете с мен до ранчото на Вермонт. Той е извънредно добър и извънредно интересен човек на вашите години, авантюрист в миналото, много врял и кипял. Той е от Белгия. Още като младеж, страстта му към приключения го доведе на отвъдната страна на океана. Вие можете да бъдете сигурен за гостоприемството на Вермонт. Той беше приятел на моя баща. Неговото ранчо „Каменния стълб“ се намира на седемдесет километра южно оттук. Там вие ще видите нашия степен живот и нашия степен дом. Вермонт е беден, но сърдечен и благороден. Като си отпочинете ден, два, три или колкото искате, вие

ще тръгнете с прекрасен кон, придружаван от гаучо, за Монтевидео или за Парагвай, където поискате.

Очите на Линсей светнаха, леко загорялото му лице заруменя ярко.

— Да! О, да! — извика той. — Тръгвам с вас, приятелю мой!

Докато Линсей отговаряше на предложението на Ретиан, дотича Жозеф.

— Всичко е готово. Елате бързо с мен да идем при моя син — каза той. — Вие ще останете доволен, Утринен ветрец. Но тъй като сега вече не сте момченце, повече ви подхожда името — Вятър на пампасите. Дрехите, оръжието, ласото — всичко е готово, всичко ви чака.

— Жозеф — каза Ретиан, — това е моят нов приятел, сеньор Линсей от Европа. Той жадува да изучи нашия живот и трябва да тръгне с мене за ранчото „Каменния стълб“. Нужен ни е втори кон.

— Ще имате и трети, ако единият от двата се заинати! — възкликна старият индианец. — На сина на Пееция пръст (така индианците наричаха стария Дъгби, защото умееше да свири на пиано) нищо няма да бъде отказано.

Ретиан и Линсей тръгнаха след Жозеф.

[1] Маниока — брашно от корените на тропически храст. ↑

[2] Обичай на гаучо. — Б.а. ↑

[3] Каскавела — вид гърмяща змия — Б.а. ↑

[4] Клерк — чиновник, служащ в търговско предприятие, в кантора на нотариус или адвокат в Англия или САЩ. ↑

[5] Карамба — Дявол да го вземе! (Исп.) — Б.пр. ↑

[6] Разговорът се водеше на испански език. — Б.а. ↑

II

Къщата на Андреас, сина на Жозеф, беше близко до гарата.

Пътниците минаха край постройките на гарата, тръгнаха по една крива уличка, застроена с малки къщи, чиито многобройни прозорци бяха украсени с боядисани капаци, и спряха пред един обработен парцел, където между редовете от тикви имаше ниска, едноетажна къща — една глинена постройка с покрив от тръстика.

Пред къщата стоеше млад индианец, усмихнат до уши, така че белите му като захар зъби ослепително блестяха на слънцето. Той беше бос, без шапка, а главата му беше вързана с шарена кърпа. Кафяво памучно сако, облечено на голо, и сини памучни панталони съставяха целия костюм на Андреас.

— Чашка мате^[1]! Капито кашаси! — каза Жозеф, след като пътешествениците си размениха с Андреас приветствия. — Вятърът на пампасите не ще поиска да обиди стареца, също както и неговия почтен приятел, Побелелият орел.

— Жозеф, ти ме познаваш — отговори Ретиан, — гарантирам ти също и за сеньор Линсей — прибави той, като забеляза по погледа на спътника си, че на него му се иска по-скоро да тръгват. — Кълна ти се в паметта на моя баща, че ние много ценим твоето гостоприемство и щедрост, но ние нищо не искаме, защото вече хапнахме и пийнахме на гарата.

Жозеф беше огорчен, но не настоя повече и те тримата освен Андреас влязоха в къщата през нисичката врата със завеса от волска кожа.

Къщичката се състоеше от три тесни и ниски помещения с пръстен под, с малки замърсени прозорци и рогозки в ъглите. Нямаше никаква мебел освен четири биволски черепа, всеки от които беше набит на три къси пръчки; тези черепа служеха за столове.

Жозеф поднесе на гостите няколко тъмни цигари местно производство, а Ретиан извади от чантата си бутилка ром.

Линсей разглеждаше наоколо с голям интерес. По неговото сияещо лице се виждаше, че му доставя детска радост възможността да седи на череп между биволски рога и да гледа закачените на стените простички картинки.

— Пампила! — викна Жозеф. — Донеси ни чашки! Донеси и дрехите, които приготвих за сеньор Дъгби.

— Ей сега — чу се гърлен глас. От женската стая след малко излезе млада индианка, която носеше куп дрехи. След като ги постави пред краката на стареца, тя отиде за чашки и като ги донесе, отривисто се поклони на гостите и взе охотно предложената ѝ от Ретиан цигара.

Пампила беше облечена в синя басмена рокля. Нейните черни коси бяха украсени със сребърни монети, а шията ѝ беше обвита с гердан от черно дърво. Тя ходеше боса. Скулестото ѝ мургаво лице не изразяваше нищо; като запуши, тя пусна дим нагоре, каза „грасиас^[2]!“ — единствената испанска дума, която знаеше, и излезе.

Докато пътешествениците пиеха ром и пушеха, Жозеф разказа на Ретиан за семейните си работи, а след това всички се заеха да разгледат нещата, предназначени за Ретиан.

— Много жалко — каза Жозеф на Линсей — че нямаме друг костюм на гаучо за вас. Но шипито — широк кожен колан — ще се намери. На вас навярно ви се иска да изпитате всичко и аз, така да бъде, ще взема от Пампила нейното пончо. Елате тук, Ветре на пампасите.

Като каза това, Жозеф заведе Ретиан в съседната стая, където младежът започна да се преоблича.

— О, шипито и пончото напълно ме задоволяват — обърна се Линсей към индианеца. — Не ми се иска да препускам на мустанг със сако, връзка и панталони.

— Ако тръгнете така, всички момчета от Месгатоп ще се съберат да ви изпратят — засмя се Жозеф. — Вие сте упорит, не искате да пътувате с дилижанс. Е, добре, ще я наредим някак.

Скоро Жозеф донесе памучното пончо на Пампила. Това беше голямо квадратно парче зелен плат с гирлянда от червени рози по краищата и с разрез за главата. Жозеф даде на Линсей нож с кожена ножница и му показа как се пристяга коланът. За краката той му предложи кожени гамаша, а към обувките му прикрепил големи медни шпори с колелца, големи колкото малка чинийка.

Костюмът на Ретиан беше значително по-хубав от костюма на Линсей: истинското вигонено^[3] пончо беше общито по краищата със сребърен ширит; жълтият широк колан, украсен с ивици червена кожа; ботушите от нещавена кожа с мек широк връх достигаха до коленете, а огромните сребърни шпори със златни нарезки звънтяха при всяка крачка. Бялата ярина шапка със зелена лента беше завързана на тила, кожените панталони имаха черни копринени кантове, изпод пончото се показваше бялата коприна на тънката риза.

На колана му стърчеше дълъг нож със сребърна украса и малахитова дръжка — което бе голяма рядкост в Бразилия. На рамото му висеше магазинна пушка, на ремък до колана — кобур с револвер.

Като погледна Линсей, Ретиан неволно се разсмя: двама гаучо, стар и млад, стояха един срещу друг.

— Кълна се в канцеларщината — страниците на Майн Рид и Густав Емар оживяват пред мене! — възкликна, смеейки се, Линсей. — Колко ли жалък ви се виждам в своя костюм — аз, канцеларистът, прекарал толкова години, без да вдигне глава от пропитите с мастило книги?!

— Ни най-малко — отговори Ретиан, — защото за вас това не е развлечение, а потребност на душата. Костюмът на гаучо много ви прилича, вярвайте ми.

Поутешен малко, Линсей бодро тръгна заедно с Ретиан към изхода за двора, където Андреас вече ги чакаше, държейки за юздите два буйни степни коня: сивата кобила за Ретиан Цветецът на тревата и черната Ого — за Линсей. Като видя високите, не много удобни за несвикнал човек седла на гаучо, Линсей се смути малко, но по примера на Ретиан твърде ловко яхна своя кон и дори веднага намери с крак стремето, с което много учуди двамата индианци.

— Побелелият орел от ледените страни знае как да язди по нашему — възкликна Жозеф. — Ветре на пампасите, аз ще намеря начин да дойда в „Каменния стълб“. Ние още ще поговорим. Ще прекараме цяла нощ с чай, с цигари и китара. На добър път!

Багажът на Линсей и Ретиан беше поставен в кожени раници, прикрепени от двете страни на седлата. Изпращани от индианците с напътствия и пожелания, конниците минаха отвън оградата и се намериха пред вълнистата равнина.

- [1] Мате — южноамерикански чай от листата на храста мате. ↑
- [2] Благодаря. — Б.а. ↑
- [3] Вигонено — материя от вълна на вигон (животно от рода на ламите). — Б.пр. ↑

III

Ретиан и Линсей не бяха изминали сто крачки и пред очите им се откриха залетите от слънце пампаси.

Степта напомняше спрели движението си полегати вълни. Тази вълниста равнина, тук-таме прорязана от падини, изрити от водата на ручеите и рекичките, с хрусталаци по бреговете, се простираше до самия хоризонт.

На различни места от равнината се виждаха тъмни петна, към които се придвижваха бавно тъмни точки.

— Това са стада — каза Ретиан. — Стада рогат добитък и коне. Ние постоянно ще ги виждаме ту отблизо, ту отдалеч. Е, сеньор Линсей, предстои ни тежък път; да пуснем конете в тръс, а довечера ще пренощуваме в някое ранчо. Няма ли да се изморите?

— О, не — отговори Линсей, — аз така съм изпълнен с чувство за ново, че ми се струва, бих могъл да пътувам без сън и без храна три дни.

Конниците яздеха из високата трева, която беше започнала да жълтее, тъй като отдавна не бяха валели дъждове. Почвата бе суха и твърда. Нямаше никакъв ясно очертан път: следи от колела, подкови, копита се пръскаха по всички посоки, като бримките на рядко изплетена мрежа.

Като изминаха два или три километра, пътешествениците срещнаха огромно стадо говеда, съпровождано от отряд гаучо — изпрашени, загорели конници с широкополи сламенни шапки. Огромни рунтави кучета тичаха около стадото, вкарвайки отбилите се говеда в обръча. Караха ги на кланицата в Пелотас.

Пастирите бяха въоръжени с къси пики от тръстика, с железни остриета на края; с тези пики те мушкаха говедата, които се отбиваха от стадото или от пътя. Освен това дълги кожени бичове непрекъснато плющяха във въздуха и по гърбовете на животните.

Ретиан и Линсей трябваше да се отбият встрани и да заобиколят стадото, защото би било опасно да се изпречат пред тази лавина от животни и да разсърдят макар само няколко от тях.

Конниците дълго заобикаляха стадото, което вървеше, вдигайки прах, и мучеше, разтърсвайки земята и разнасяйки силна, остра миризма.

Като приближаваха пътешествениците, някои гаучо завързваха разговор с Ретиан. От тях той разбра, че Вермонт по-миналата година съвсем се е разорил и няма вече стадо. Едни казваха, че го излъгали търговци, други — че целият му добитък е измрял от неизвестна болест. Така или иначе, но Вермонт живеел сега много бедно. Като раздаде на пастирите няколко пачки цигари, Ретиан известно време яздеше замислен; след това, виждайки как Линсей, за когото всичко бе ново и интересно, сияе от удоволствие, той се оживи и заговори:

— Ние сме облечени като гаучо, но нашите, особено моите дрехи са външната, празничната страна от живота на гаучо. Вие току-що ги видяхте по време на работа. Техният живот е суров; по-голямата част от живота си те прекарват на седлото.

— Но нима не почиват?

— Дали почиват? Един-два пъти на ден, и то не винаги. Гаучо ще влезе в ранчото, ще пийне чай — и отново на седлото. Непрекъснато, с отмерени крачки те обхождат стадото. Хлябът тук е рядкост; ядат месо, тиквена каша и картофи. Спят малко, и то повече денем.

— Защо денем?

— Спят и през нощта, поред. Но през нощта стадото може да се изплаши от нещо: може да пребяга щраус или да се мерне сянка на газела; а понякога случва се животните да затъгуват от дразнещата ги лунна светлина, тогава се разбягват, смесват се с другите стада и причиняват на гаучо тревоги и мъки.

— Да, това не е толкова просто, както аз мислех.

— Никак не е просто — продължаваше Региан. — Аз зная какво говоря, защото, когато бях юноша, често прекарвах с гаучо цели седмици. Случва се така: животното се изплаши от нещо, зарази с уплахата си няколко други и те се понасят презглава, след тях още, и още — и тогава стадото от десет хиляди глави лети, чупейки и унищожавайки всичко по пътя си. Към тях се присъединяват и други стада. Суматохата се разпространява на стотици километри и някои стада изчезват безследно. Минават много дни, докато ги намерят.

— Колко погрешно съм си представял пампасите като еднообразна суха равнина! — каза Линсей.

— О, не. Пампасите са много разнообразни — откликна Ретиан. — Например така нареченият „памперо“ — ураганът със страшни гръмотевици и непрекъснати светкавици — всява паника сред добитъка. Търсейки укритие, те се разбягват на всички страни, а след тях тичат гаучо и кучетата.

Като дете, слушах за един гаучо — мисля, че се казваше Мануел. Той попаднал заедно със стадото в блато. Между впрочем тези блата на вид по нищо не се отличават от заобикалящото ги зелено пространство. Изминали няколко дена, а Мануел не се връщал при своята жена, която много го обичала. Започнали да търсят и по шапката, която лежала над гроба на нещастния човек, се досетили, че е потънал в блатото. Жена му не понесла мъката, отишла на онова място и се оставила да бъде погълната от тресавището.

Друг един гаучо — продължаваше Ретиан — три денонощия гонил своето разпръснато стадо, сменявайки в движение конете, които ловял с ласо; този гаучо умрял от изтощение върху седлото си.

И въпреки това рядко някой гаучо ще смени този тревожен, труден живот със спокойното съществуване в града. Те обичат пампасите, свободата и опасностите — завърши своя разказ Ретиан.

Лек, чист като изворна вода въздух облъхваше лицата на ездачите и беше толкова радостно да се диша, да се разглежда необятната зелена шир, че им се искаше да яздят мълчаливо, отдадени на ритъма на лекия галоп и чувството за простор.

Необикновената прозрачност на въздуха мамеше зрението: далечното изглеждаше близко, малкото — голямо. Храстите, които растяха по хълмовете, отдалеч изглеждаха като големи дървета, а кацналите на възвишенията „таро-таро“ — като гигантски птици. В действителност черните с бели криле „таро-таро“, които приличат на руските калугерици, са грациозни малки птици и се срещат в пампасите твърде често, също както зайците.

Линсей виждаше дългокраки степни диви кокошки, яребици; веднъж покрай двамата профуча антилопа. Преминавайки през ручеите, той се любуваше на розовите фламинго, които стояха във водата на един крак, на белите чапли, на множеството бекаси с различна окраска и големина. Стада опитомени щрауси — нанду, които в тези места не се страхуваха от човека, пускаха конниците съвсем близко до себе си, а след това вперваха изпъкналите си очи, вирваха къдравите си опашки и бързо махайки с криле, побягваха надалеч.

Така пътуваха Ретиан и Линсей, само понякога спираха да запушат или да пият вода от ручея, докато им се прияде.

— Вие сигурно искате да хапнете? — попита Ретиан, сочейки белеещото се вдясно петно — нечие ранчо, над него като сив конец се виеше пушек. — Но аз ви моля да потърпите малко. На два километра оттука, на брега на Рио Негро, се намира бившото ранчо на моя баща. Сега това е степният хотел „Естанзия“. Там ще починем, ще хапнем и ще пийнем мате.

— Отдавна исках да опитам мате — отговори Линсей, — но няма ли да ви бъде тъжно да видите къщата, в която сте роден, превърната в нещо като хан?

— Да, ще ми бъде неприятно, но наред с това и любопитно — като помълча малко, каза Ретиан. — Не забравяйте, че аз станах журналист, репортьор.

Той стана съсредоточен и повече не каза нито дума, докато зад полегатия хълм не се показа тръстиковият покрив на ранчото.

— Ретиан се върна у дома си — усмихна се младежът и насмешливо посочи на своя спътник десетте гаучо, които играеха карти на двора под навеса.

Дебел човек с червендалесто лице и рижи мустаци нареждаше на масата кашаси и тенекиени чинии с печено овнешко, гарнирано с черен боб.

IV

Нека оставим засега Ретиан и Линсей и да надникнем в град Монтевидео — столицата на Уругвай.

Няколко дни преди пристигането на Ретиан на гара Месгатоп в кабинета на лекаря психиатър Ригоци седяха двама мъже: самият Ригоци — човек на четиридесет години, охранен, с маслинен цвят на хитрото намръщено лице, гладко вчесан, който никога не гледаше събеседника си право в очите, и Леон Маняна, едър земевладелец от околностите на Монтевидео.

Пурпурният цвят на лицето на Маняна, огнените му жълтеникави очи, едрата глава на късия червен врат, орловият нос, синьо-черните коси и високият глас, който звучеше при раздразнение с нескрит оттенък на бяс, издаваха неукротима, деспотична натура.

И наистина, Леон Маняна, чистокръвен испанец, беше опасен човек. Той беше извършил няколко убийства в момент на гняв, но големите му връзки с местната власт и богатството му оставиха убиеца ненаказан.

С ревността и заплахите си Леон Маняна беше вкарал в гроба своята първа жена, милата и добра Катарина, от която нямаше деца. От втория брак с глупавата и зла, но много красива Долорес Курталис-Орейя му се родиха дъщеря Инес и син Хуан. Хуан беше три години по-голям от своята сестра.

Сега Хуан Маняна караше осемнадесетата си година.

— Та вие казвате, че разумните ви беседи с Хуан не действуват на момчето? — каза Маняна, като нервно гризеше скъпа манилска пура. — Никога, нито в семейството ни, нито в рода ни, не е имало такъв срам, какъвто трябва да преживея на стари години. Жалко, че сега не са предишните времена, иначе, повярвайте, уважаеми докторе, аз бих прогонил този безразсъден човек в някое отдалечено ранчо и там бих го държал под стража на хляб и вода, докато не помоли пощада.

— По-добро от това, което ние с вас направихме, не би могло да се измисли — ласкателно произнесе доктор Ригоци. — Не може да има съмнение, че страхът да остане в лечебницата цял живот ще застави Хуан да ви даде честна дума, че ще се откаже от идиотската мечта да стане някакъв си кинооператор, когато той, богатият и знатен наследник, би могъл с чест за себе си и за вас да продължи делото на своя род — да бъде от всички уважаван хасиендър^[1].

— Сеньор Ригоци — студено отвърна Маняна, — аз не съм ви молил да наричате моя син идиот. Всичко останало е свършено правилно.

— Простете ми — обиди се докторът. — Думата ми се откъсна съвсем случайно.

— Правете с него, каквото искате — каза хасиендърът. — Заплашвайте го, уговаряйте го, но не го бийте и не му слагайте усмирителна риза с дълги ръкави.

— Бъдете спокоен, сеньор Маняна. Няма да мине и месец и Хуан ще се поправи и ще започне по ваше желание да изучава търговското

дело при управителя на вашите хладилници.

— Киен сабе^[2] — измърмори испанецът. — Всеки случай аз ще ви заплатя значително повече, отколкото обещах, ако моят син забрави своите глупости.

— Минаха вече две седмици, откакто Хуан е в моята лечебница. Ако пожелаете да го видите, ще се убедите, че той се е вразумил малко. Обикновено, когато влизах при него, той ме приветствуваше с ругатни и разни дръзки постъпки; сега той изслушва мълчаливо моите увещания и аз мисля, работата ще тръгне добре.

— Искам да го видя.

— Отлично. Моля, последвайте ме.

Психиатричната лечебница на доктор Ригоци се съединяваше с неговата квартира чрез дълъг бял коридор, от двете страни на който бяха вратите на складовете и стаите на служителите.

Ригоци се падаше роднина на губернатора на Монтевидео, той беше богат и затова имаше голяма власт.

Тъмни работи ставаха в неговата лечебница. Към него се обръщаха онези, които искаха да се отърват от нежелани наследници, от враговете си или жени от мъжете си.

Получавайки за своите престъпления големи суми, Ригоци всеки път, когато трябваше да затвори в лечебницата здрав човек, свикваше консилиум от двама-трима подкупени от него лекари и работата се решаваше просто. Оказваше се, че пациентът подлежи на изследване, затваряха го, а след няколко месеца нещастникът или действително полудяваше, или пък го препращаха някъде в държавна болница — в Рио де Жанейро, Пелатос или Рио Гранде, — където той лежеше дотогава, докато за него забравеха и приятелите му.

Леон Маняна и Ригоци се приближиха до врата, на която горният стъклен край беше заграден с желязна решетка. Ригоци вървеше отпред.

Със загрижен вид докторът пхна ключа в ключалката. Като повика минаващия покрай тях служител, Ригоци му заповяда да стои до вратата на стаята на Хуан.

Тази предпазливост малко учуди хасиендъра, но той престана да се учудва, когато докторът, след като отвори вратата, извика и закри лицето си с ръка: ловко хвърлената чиния засегна носа му, едва не удари Маняна и се пръсна на парчета по лъснатия паркет.

— Бащиният характер — промърмори, отдръпвайки се, хазиендърът.

— Мошенико, ти пак ли идваш да ме мъчиш!? — извика Хуан, без да види баща си. — Аз ти казах вече, мошенико лекар, че ще хвърлям по тебе каквото ми попадне, ако посмееш да се явиш тук!

— Вечно тази история! — прошепна объркан Ригоци. Той беше забравил какво е казал на Маняна, преди да дойдат при Хуан.

Като видя баща си, Хуан за миг се зарадва, но като забеляза колко неприветливо гледа баща му, тежко въздъхна.

— Татко! — заговори Хуан. — Нима искаш да ме погубиш? За какво? Какво лошо съм направил? Вземи ме от този мошеник, от този пройдоха италианец.

— Не смей така да говориш за доктора, Хуан! — каза Маняна. — Той и аз ти желаем доброто. Аз дойдох за последен път да те склоня и ако ти не се съ согласиш да се поправиш, кълна ти се, ще останеш при Ригоци за цял живот!

— За какво?

— Ти знаеш за какво. Аз няма да търпя срама да видя своя наследник, своя единствен син, потомък на уважавана фамилия, в ролята на смешен слуга на жалки комедианти, които за пари клепят лицето си с разни бои и се кълчат за развлечение на публиката.

Маняна и Ригоци седнаха.

Хуан стоеше до боядисаната в бяла боя маса, на която освен емайлирана чаша мляко и кутия цигари нямаше нищо друго. От прозореца с решетката се откриваше изглед към заградената с висока стена прекрасна градина, пълна с алое, палми, тропически цветя.

Хуан беше среден на ръст, мършав, луничав младеж с красиви тъмни очи и черна къдрава коса. Нервната загриженост и тревогата, които се отразяваха на неговото честно лице, малко го състаряваха; на пръв поглед можеше да му се дадат двадесет и две — двадесет и три години.

Освен постлания под със зелен линолеум, белите стени, кревата със зеленото одеяло и двете табуретки — нищо повече нямаше в тази тъжна стая на първия етаж; желязната решетка на прозореца ѝ придаваше вид на затвор.

— Ти много добре знаеш, татко — каза Хуан, — че кинематографията сега вече (действието ставаше в 1913 година) е голям

отрасъл на промишлеността. Нищо унижително няма да се работи в киното.

— Аз никога не съм ходил на кино и никога няма да отида да гледам тези твои филми, проповядващи разврат, лекомислие, престъпност; аз няма да насърчавам актьорите, които продават своето лице и своите движения за жалки грошове. Само това ми липсваше — лицето на моя син, Хуан Родриго Анна Себастиан Маняна, да предизвиква смеха на глупавата тълпа, която дъвче портокали в тъмните бараки!

— Но не — неволно се засмя Хуан, — ти се горещиш, но ти си забравил, че кинооператорът само снима действието; той не се появява на екрана.

— Кой знае? — мрачно възрази Маняна. — Човек, който се е свързал с подозрително общество, трябва да бъде готов за всичко. Не мога да бъда напълно сигурен, че няма да те заставят да разиграваш някаква глупава роля, а за мен и майка ти би ни било непоносимо да слушаме, че лицето на Хуан Маняна скача по платното на някакъв балаган^[3].

— Това е също като фотографията. Аз от малък се увличах от фотографията и ти не си ми пречил.

— Онова е друга работа.

— Вашият баща е прав — намеси се Ригоци. — Какво хубаво има в това да заемате подчинено положение и за грошовете да въртите ръчката на апарата, когато стига да пожелаете, и ще имате всичко!

— Вие говорите с мене като с болен, или като със здрав? — мрачно попита Хуан.

— Вашето настойчиво и неизменно желание показва, че сте обхванат от мания — уклончиво отговори докторът, — но тъй като вие разсъждавате логично, ние се обръщаме именно към вашата способност да разсъждавате.

— А защо стремежът да се работи в такава интересна и с толкова голямо бъдеще област да е мания? — възрази младежът, като погледна бегло доктора и се обърна към баща си. — Първо, освен лоши филми има и много хубави, и второ, бедният човек, който не може да пътешествува, чрез екрана се запознава с живота и природата на всички страни от земното кълбо. Да не говорим за научните снимки, за това, че бавното въртене на лентата дава възможност да се изучават движенията

на животните и полетът на птиците. Кинооператорът може да попадне в такива интересни кътчета на света, където човек никога няма да отиде, когато пътешествува просто така. Кинооператорът често рискува живота си — и във време на война, и при заснемане на дивите зверове, и там, където му се налага да работи в най-неудобни, опасни положения: на аеропланите, върху покривите на влаковете, сред пожар, наводнение... А вие казвате, че тук цялата работа е да въртиш ръчката на апарата. О! Това е увлекателна работа! — извика Хуан. — Откак Хенри Рамзай, оператор на местната фирма „Ван-Мирър и сие“, обеща да ме вземе със себе си в експедицията за Огнена земя, не мога да мисля за нищо друго. Под негово ръководство аз бих станал майстор в тази работа.

— Хуан! Аз не променям решението си — извика Маняна. — Не ще се унижавам с хлапак да споря. Или веднага ще ми дадеш клетва, че се отказваш от това, което си замислил, или аз ще те оставя у сеньор Ригоци до... до пълното ти оздравяване! Избирай!

— По-добре нека умра! — каза побледнелият Хуан.

— По всяка вероятност — забеляза Ригоци, разсърден от оскърбленията на Хуан — ще трябва още един път да свикам консилиум, тъй като нервността и раздразнителността на вашия син все повече се увеличават.

Маняна стана.

Ригоци се приближи до вратата и я отключи.

— Аз си отивам — каза Маняна. — Докторът ще ми съобщи, ако се вразумиш.

Майката на Хуан не обичаше своите деца — сина и дъщерята, и затова Хуан попита само как е сестра му.

— Инес е здрава. Скоро ще отиде на гости при леля си Клементина — сухо отвърна Маняна. — Сбогом.

— Какъв инат! — каза хасиендърът на доктора, когато излязоха от стаята.

— Бъдете спокоен — отговори Ригоци, — имал съм работа и с по-големи инати, въпреки това съм преодолявал тяхната съпротива.

— Надявам се — мрачно се обади Маняна и след като даде на доктора значителна сума пари, замина с автомобила за своя градски

ДОМ.

[1] Хасиендър — помещчик, земевладелец. ↑

[2] ¿Quién sabe? — Кой знае? (Испанско възклицание.) — Б.а. ↑

[3] Балаган — дървена постройка по панаири или театрално представление на панаири. — Б.а. ↑

V

Конниците влязоха в ограден от хресталак и бодлива тел двор.

Никой не обърна внимание на тяхното пристигане. В степта се сблъскват най-различни хора, а костюмите на пътешествениците бяха обикновено за тези места облекло. Като заведе конете в корала — оградено място за конете и добитъка, и ги привърза до улея с вода, Ретиан донесе от плевника чувал маис^[1] и даде на конете. След това той и Линсей влязоха във вестибюла на чифлика, голямо квадратно помещение, от което две ниски врати водеха към вътрешните стаи.

Подът беше пръстен, но чисто измазан със затвърдяла глина, стените акуратно белосани; по тях висяха олеографии в рамки, изобразяващи семейни и ловни сцени.

Тук нямаше покрив; това помещение, което служеше за кухня и столова, бе заобиколено от квадратна жилищна сграда, разделена на пет стаи.

До задната стена имаше иззидано от камъни огнище с опънат над него тел за окачване на котлите и скара за печене.

На застлания с рогозки под имаше няколко столчета и дълга дървена маса.

Когато пътешествениците седнаха около масата, до тях се приближи пеон, когото те помолиха да им даде да хапнат.

Освен тях тук имаше още двама души: едно момче и един гаучо. Те спяха в ъгъла на рогозката.

Пеонът взе две чугунени чинии, извади с една дълга вилица от котела няколко парчета овнешко месо, поля го с тиквен сос, сложи за гарнитура боб и ги донесе на изгладнелите пътници.

Ретиан ядеше замислено, стараейки се да не гледа наоколо и съжالياвайки, че е пристигнал тук, където всичко му напомняше детството, майка му и баща му.

Струваше му се, че ако затвори очи, а след това ги отвори, от вратата надясно ще изтича малката Малвина, а отляво ще излезе баща му, мърморейки сърдито:

— Къде се загуби, Ретиан? Навярно пак си нощувал с гаучо около Черните блата?

Той живо си припомни детството, лодката, която винаги стоеше във водата сред тръстиката; първата книга, пианото, което се намираше на мястото, където той сега седеше; извезаните индиански пътечки, с които застилаха пода, и постоянно загрижената майка, която страдаше от някаква очна болест, след като я беше ухапала змия.

Линсей, виждайки замислеността на своя другар, също ядеше мълчаливо. Но той с мъка се сдържаше да не затананика някоя песничка — толкова голямо удоволствие му доставяше всичко, което виждаше.

Като си спомни какъв беше като дете, Ретиан несъзнателно спря погледа си на онова момче, което спеше до гаучо. Не можеше да се помисли, че момчето е син на този пастир. Неговите боси до коленете крака, черни от праха, бяха изподраскани до кръв. Къса, разкъсана на раменете, някога бяла риза — това беше цялото му облекло. В невчесаната тъмна коса стърчаха сухи стръкчета трева.

То беше цялото мръсно и очевидно водеше скитнически живот, докато спящият до него гаучо беше облечен с обичайните здрави степни дрехи.

В стаята влезе Хопкинс — червендалестият с рижи мустаци човек, който шеташе навън.

Като хвърли бегъл поглед към непознатите пътешественици, Хопкинс забеляза спящото момче, ядоса се и го ритна по гърба с ботуша си.

— Ей, келеш, скитник, ти пак ли си тук?! — завика той, когато съненото още момче скочи и изплашено се заозърта, пазейки с ръка лицето си от ударите. — Как си посмял да дойдеш пак, след като тази сутрин те изгоних?

— Остави го, Хопкинс — каза събудилият се гаучо; — аз го доведох; исках да го нахраня, но бях изморен и съм заспал; то също е заспало.

— Марш вънка! — извика ханджията, като хвана скитника за ухото и го помъкна към вратата.

— Господине, не го пипайте! — мрачно извика Ретиан. — Аз искам да поговоря с него и да го нахраня.

— Моля — хапливо възрази Хопкинс, — но аз, господин чужденец, все още съм господар тук, в тоя дом. Ако сте съгласни да заплатите загубите в случай на кражба, аз не протестирам. Но ако само си давате вид на великодушен, а загубите трябва да плащам аз, по-добре не отваряйте дума за това.

— Отдавна ли сте стопанин тук? — забеляза разядосаният гаучо. — Едва през март Шулц ви продаде ранчото, а той, трябва да кажа, беше по-вежлив от вас.

— Ако аз, който работя в тази степ, се занимавам само с вежливости, то отдавна би ми се наложило да продам ранчото и да стана гаучо — грубо каза Хопкинс. — Аз би трябвало да го продам, както направиха неговите предишни господари Дъгби, тези формени идиоти, които от гордост не искаха да отворят странноприемница, въпреки че ги съветваха.

Като видя, че Ретиан побледня, Линсей се опита да смекчи разговора и каза:

— Но за вас е по-добре, че Дъгби не са сторили това и сега вие сте стопанин на хотела.

— Хайде, излизай — каза Хопкинс на детето, което печално тръгна към вратата — и не върви по този път, по който синът на Дъгби стана крадец.

— Какво? — тихо каза Ретиан, ставайки.

— Сигурно е станал крадец — продължи Хопкинс, — защото той избяга от дома си в Северните щати и както ми писа един познат оттам, той видял как водели момчето под конвой в Нюйоркския затвор.

— Кажете ми, Хопкинс, вие сам ли съчинихте тази мръсна лъжа — попита, ставайки от масата Ретиан. — Стой, момче — обърна се той към малкия скитник, — заради тебе започна тая история и ти трябва да знаеш, че за тебе се застъпих аз, Ретиан Дъгби, синът на покойния Дъгби.

— Аз нищо не казвам... Малко ли неща говорят, но щом е така, то вашата любов към скитниците е твърде забележителна...

С два юмручни удара по пълното, червено лице Ретиан така зашемети ханджията, че той удари темето си в стената и се хвана за главата.

— Намерихте ли си майстора, Хопкинс? — каза старият гаучо.

Хопкинс извади от кобура, който висеше на колана му, браунинг и насочи дулото срещу лицето на Ретиан.

Младежът едва бе успял да хване подпряната до масата карабина, когато малкият скитник се хвърли като котка и увисна на ръката на Хопкинс.

Раздадоха се три изстрела в пода — нападението на момчето отклони дулото надолу.

В същия миг гаучо отблъсна момчето, изтръгна револвера от изумения Хопкинс, а притичалите при изстрела гаучо застанаха като плътна стена между враговете.

Достатъчни бяха няколко думи на стария гаучо и Линсей, за да разберат и другите смисъла на станалото. Някои от тях помнеха семейство Дъгби; един гаучо даже позна Ретиан и се ръкува с него, но сега не беше време за спомени — предстоеше въоръжен бой между Хопкинс и Ретиан.

Гаучо изцяло съчувствуваха на Ретиан — не само защото за скарването беше виновен стопанинът, а защото никой не обичаше Хопкинс.

Хопкинс даваше на бедните гаучо пари с голяма лихва, винаги надписваше сметките за изяденото и изпитото и се отнасяше към тях не така вежливо, както са свикнали испанците, жители на степта.

— Как ще се биете? — запита противниците гаучо Педро Монтихо, за когото се носеше слух, че се е бил с оръжие в ръце сто и четиринадесет пъти и само пет пъти е бил раняван. Според закона на пампасите, оскърбеният има право да избира оръжието. Нека свидетелите кажат — кой беше оскърбителят, кой оскърбеният?

— Хопкинс пръв оскърби Дъгби, като наруга родителите му, а самия него нарече крадец, макар и да не знаеше с кого говори — заяви старият гаучо, който спеше редом с момчето.

Пеонът, който сервираше яденето, от желание да угоди на господаря си, каза, че не е чул за какво са говорили и е видял само как Ретиан ударил Хопкинс.

Линсей подробно разказа как Хопкинс пъдеше момчето и как Ретиан се застъпи за него.

Няколко гаучо, оттегляйки се настрана, започнаха да се съвещават.

Хопкинс, който стреляше добре, надявайки се на своето изкуство да улучва целта, изтривайки окървавените си мустаци, каза на Ретиан:

— През дупките на тялото ви ще се вижда оттук до Парагвай! Вие няма да си излезете жив!

— Аз не се боя от смъртта — отговори Ретиан — и ако ми е съдено да падна, ще отнеса в гроба спомена за вашия подут нос.

След като се посъветваха, гаучо се върнаха при масата.

— Ето какво решихме — каза Педро Монтихо, — тъй като от едната страна е имало оскърбление, а от другата удар, предлагаме ви да се помирите. Ако пък противниците не желаят помирение, то нека се стрелят през пончо, гърди срещу гърди, на две крачки разстояние.

С тези жестоки условия на дуела гаучо се надяваха да вразумят противниците, като мислеха, че те ще се откажат да отидат почти на сигурна смърт.

— Аз съм съгласен — бързо каза Ретиан. — Но ако Хопкинс ме помоли за прошка, ако признае, че сам е съчинил клеветата и че си е получил заслуженото, аз на драго сърце ще се помирят с него.

— Много искате! — викна Хопкинс. — Макар че сте син на Дъгби, не може да се разпореждате тук, в моя дом.

В това време момчето, чиято намеса спаси Ретиан, стоеше до своя застъпник и печално гледаше приготвленията за ужасния дуел.

Що се отнася до Линсей, то той се чувствуваше много зле. Струваше му се, че едрият, дързък Хопкинс непременно ще убие Ретиан; и развълнуван до краен предел, старецът се помъчи да уреди работата.

— Аз предлагам — каза той — дуелът да се отложи с два дни, за да може гласът на разума да попречи на двойното убийство. След два дни разгорещилите се противници ще видят, че тази печална история съвсем не изисква толкова жестоки условия, каквито се поставят тук. Може би тогава ще се помирят.

Хопкинс беше страхливец, но под влияние на яростта и злобата си към Ретиан все още говореше разпалено.

— Не се бъркайте в чужди работи! — викна той на Линсей. — Аз ще съумея да се защитя при всякакви условия!

— Не... — неочаквано каза момчето, което гледаше внимателно разярения ханджия.

Всички се учудиха.

— Какво мърмориш, малкият? — попита Педро Монтихо.

— Аз казвам... аз искам да кажа — започна момчето, като се запъваше и се притисна до Ретиан, който сложи ръка на главата му, — извинете ме, но на мене ми се стори, че стопанинът се перчи. Той няма да издържи!

— А с тебе, мръсен мошенико, ще си поговоря, след като пратя този напет юнак при родителите му — каза Хопкинс.

— Слушай, момче — обърна се към малкия дрипльо старият гаучо, — излез на двора или стой и мълчи. Това не е шега.

Един гаучо се приближи до Ретиан и му показа черта, направена с нож на пода.

След това той показа също такава черта и на Хопкинс.

Противниците застанаха един срещу друг. Между тях имаше две крачки разстояние.

Друг гаучо опъна между противниците едно пончо; той го хвана за единия горен край, а Педро Монтихо държеше другия край. Пончото увисна като перде, което стигаше до вратовете на участниците в дуела.

Те виждаха само лицата си, а трябваше да стрелят през пончото, налучвайки коя част от тялото на противника да уцелят. Всеки след командата можеше да стреля, колкото пъти иска.

Ретиан беше бледен; той се мръщеше, готвейки се, ако се наложи, да приеме смъртта.

Червеното лице на Хопкинс побеля от страх; неговите разрошени мустаци бяха щръкнали.

Монтихо взе револвер, готов да даде сигнал с изстрел във въздуха.

Настъпи такава тишина, че се чуваше как конете в корала дъвчат маис.

— Сеньор Линсей — каза Ретиан, — ако ме убият, идете в ранчото „Каменния стълб“. Ще кажете на Вермонт как съм загинал, ще предадете на него и на Арета моя поздрав. Кажете, че му благодаря за гостоприемството, което би ми оказал, ако бях у него.

Като каза това, Ретиан насочи решително револвера си в средата на пончото и зачака сигнала.

Монтихо се прицели в тавана.

— Бъдете внимателни, кабалеро! — каза той високо, но не успя да се доизкаже и Хопкинс се хвана за главата, отдръпна се от пончото и се

облегна на стената. Повдигаше му се от страх, от внезапно обхваналия го ужас пред смъртта.

Гаучо снеха пончото.

— Какво ви е, Хопкинс? — студено запита Монтихо.

— Признавам... — глухо промърмори Хопкинс, изпускаяки револвера — признавам, че съм виновен... Дъгби ме удари заслужено.

В този тежък и срамен за Хопкинс момент нито един гаучо не се засмя, не издаде пренебрежително възклицание. Сдържайки усмивките си, те мълчаливо напуснаха помещението.

Някои от тях се приближиха до Ретиан, стискаха ръката му, поздравявайки го с благополучния край, други го тупаха по рамото, шепнейки: „Карамба! Даже окото ви не трепна!“

— Да вървим! — обърна се Ретиан към момчето и към Линсей.

Той плати на изплашения пеон за яденето и тримата заедно излязоха.

— Аз няма да оставя това момче — каза Ретиан, — ще го вземем със себе си и ще направим нещо от него. На колко си години?

— На единадесет — каза момчето, усмихвайки се доверчиво.

— А как се казваш?

— Звездата на Юга — произнесе момчето и се изчерви, но погледна открито.

— Как? Как? Повтори! — чуха се възклицания.

— Звездата на Юга — сконфузи се момчето. — Аз се нарекох така... Има прозвища: Бързата стрела, Лъвът на пустинята... След това... Аз съм чел: такива прозвища имат ловците и авантюристите в пампасите.

— Така! — каза удивеният Ретиан. — Е, после ще ни разкажеш всичко това по-подробно. Но как е твоето истинско име?

— Роберт Найт.

— Откъде си ти, Роберт?

— Аз съм от Фолкландските острови, от Порт Станлей^[2] — отговори Звездата на Юга, като учуди всички с тези си думи, защото от Фолкландските острови до Рио Гранде до Сул^[3] имаше не по-малко от две хиляди и петстотин километра по права линия.

На всички други въпроси Роберт не отговаряше, мълчаливо поглеждаше Ретиан и сякаш го молеше да не бърза с разпитването.

— Е, добре — каза му Ретиан, — после той ще ми стане по-приказлив. Ти значи си избягал от къщи, Роберт? Да не си направил нещо лошо?

— Не... О, не! — живо завика Роберт. — Само това не!

Ретиан се спазари с един гаучо и купи от него за пет рейса^[4] кон за момчето и две овчи кожи вместо седло, което сега не можеше да се намери. Роберт заяви, че умее да язди, и наистина, когато го сложиха върху завързаните с ремъци около гърба и корема на коня овчи кожи, момчето умело хвана поводите и направи отлично един кръг пред ранчото.

Старият гаучо му подари пончо за защита от вятъра и дъжда.

Като помахаха с шапки, Ретиан, Роберт и Линсей излязоха от двора на ранчото, съпроводжани от дружелюбни викове и напътствия.

— Е, спечелихте си враг, сеньор Дъгби! — извика след тях Монтихо. — Съветвам ви да бъдете предпазлив! Хопкинс ще започне да си отмъщава.

— Нищо не може да ми направи той — отговори шеговито Ретиан, — сега си имам звезда — Звездата на Юга.

Малката кавалкада премина разстоянието, което отделяше ранчото от крайбрежния храсталак, и се приготви да прегази реката през брода, който беше наблизко. Като изминаха стотина крачки по брега на реката, пътниците се спуснаха към водата.

Ретиан каза:

— Почакайте ме, драги Линсей. Тук много наблизко се намират гробовете, на моите старци. Аз скоро ще се върна.

[1] Маис — царевица. — Б.ел.кор. ↑

[2] Порт Стенли — Б.ел.кор. ↑

[3] Рио Гранде до Сул — където става действието в тия глави, е една от най-богатите провинции на Бразилия, граничещи с Уругвай. — Б.а. ↑

[4] Рейс — парична единица на Бразилия до 1942 г. — Б.ел.кор. ↑

VI

Когато остана сам, Линсей разгледа реката. Водата беше намаляла, по пясъчните плитчини прелитаха ята лимиколи^[1], водни кокошки, недалеч стояха до коляно във водата три фламинго, които изглеждаха като червени макове.

Отсрещният, по-висок бряг беше скрит долу от гъста тръстика, а горе — от спускащите се от зеления склон корени и клони на храсталациите, осеяни с розови, сини и жълти цветове.

Край брега се простираха нашироко огромни листа на водорасли.

Изведнъж една остра точка, като оставяше по водата разсейваща се следа, бързо пресече течението от ниския бряг към стръмния и там, където тя се скри в тръстиката, Линсей забеляза видра, която мъкнеше сребриста рибка.

Линсей видя големи кадифеночерни и червеникави водни кончета, които се носеха едно след друго; великолепни жълти пеперуди с черни ивици; огромен клон, бавно плуващ във водата; една клонка от него стърчеше нагоре и по нея се виеше златиста, с оранжеви петна змия каскавела. Змията бе навела главата си и се оглеждаше — дали ще може да изпълзи на брега.

— Мила Южна Америка! — въздъхна старецът. — Рио Гранде до Сул! Рио Негро!

И той се разсмя от удоволствие.

В отговор на неговия дрезгав гръден смях се чу звънливият смях на момчето.

— Роберт — обърна се към него Линсей, — аз съвсем забравих за тебе. — Ти май още не си ял. На, вземи това. Ти защо се разсмя?

— За същото, за каквото и вие.

— Хм — смутено измърмори Линсей. Той извади от чантата на седлото две галети, малко пушен салам и ги подаде на Роберт, който без лъжливо смущение веднага унищожих без остатък тази твърда за зъбите храна и поиска вода.

— Нима сам не можеш да пиеш? Водата е до краката ти.

— Аз бих могъл и сам да пия — каза Роберт, — но ако сляза от тази овча кожа, ще ви се наложи да ми помагате да се кача на коня, а аз не искам да се безпокоите. Вие сте висок и ако влезете в реката до корема на коня, ще гребнете вода, без да слизате. Не ми ли се сърдите?

— О, не, мили! — каза Линсей. — Аз просто не съобразих. Ти си прав.

Линсей подкара коня към реката и гребна вода с емайлираното си канче. Роберт пи. Едва бяха започнали да говорят, когато храстите зашумяха и от тях излезе Ретиан.

— Сега ще дам на Роберт да хапне — каза Ретиан. — Ще трябва да се препуска галоп, за да не пристигнем много късно за нощуване в ранчото на Енрико Хименес.

— Аз вече ядох — каза Роберт.

— Аз му дадох да хапне — потвърди Линсей.

Ретиан извади от джоба на седлото парче тънка връв и като слезе от коня, направи на момчето стремена: привърза примки от връв от двете страни на овчите кожи, които служеха за седло.

— Така няма да паднеш — каза Ретиан, — иначе без стремена кожата ще започнат да се свличат встрани и ти ще се измъчиш, ако спираш да ги оправяш.

Ретиан се метна на седлото и подкара коня по плиткото, косо срещу течението; след него яздеха Роберт и Линсей.

По бързото течение се образуваха шумни пенливи струи около краката на предпазливо стъпващите коне; белият с черна грива и черна опашка кон на Звездата на Юга се отклоняваше от пътя, но като дръпна поводите и заудря с пети, момчето го застави да слуша.

Пръски летяха в лицата; конете пръхтяха и високо виреха глави. Очите им блестяха диво и напрегнато.

В средата на течението водата стигна до стремената и зашумя около конските шии, но пристъпвайки бързо по твърдото дъно, силните животни преодоляха бързея и почнаха да излизат от водата.

Щом стигнаха плиткото, конниците един след друг преминаха в галоп през клисурата в крайбрежната стръмнина и се изкачиха на равнината.

Конете зацвилиха и се отърсиха.

Като погледна часовника си, Линсей каза:

— Вече е четири часа. Далеч ли е оттук ранчото на Хименес?

— На около тридесет и пет километра — отговори Ретиан, — и
затова трябва да препускаме, без да спираме.

[1] Лимиколи — блатни птици. — Б.ел.кор. ↑

VII

Щом пътешествениците заминаха, Хопкинс изтича в корала, яхна кулестия мъхнат кон и препусна, без да преминава реката, нагоре по течението. Той се носеше в бесен карьер, с размах прескачаше ручей, трапчини, пришпорваше коня и внимателно се вглеждаше пред себе си. Като измина пет-шест километра, Хопкинс видя виещия се над крайбрежните храсти дим и доволна усмивка се появи на изпотеното му лице.

Когато се приближи до дима на разстояние сто крачки, той стреля с револвера си по особен начин: първо един път и след минута два пъти последователно. В отговор се раздадоха звуци от устна хармоника.

Като приближи до запаления сред малката полянка огън, Хопкинс видя двама души, които наричаха себе си ловци, а всъщност бяха отявлени бандити — Хозе Нарайа и Пуртос скочиха от своите пончо, постлани край огъня, и впериха очи в ханджията.

Нарайа беше човек на около тридесет и пет години, с жълто слабо лице и мрачен поглед, облечен като гаучо с тази разлика, че вместо риза носеше тясна карирана блуза с множество джобове и колан от гумиран плат.

Пуртос беше широкоплещест едър човек, среден на ръст; ниското му чело, малките изпъкнали очи, рошавата му черна брада и червените му увиснали устни най-добре изразяваха долния характер на този мошеник на степта. Той беше облечен с бяла копринена риза, извезана с цветна коприна, кожени панталони и високи ботуши.

Главите на бандитите бяха завързани с жълти копринени кърпи.

До огъня лежаха карабините им. На огъня в медно канче вреше кафе.

— Карамба, Хопкинс! Ти си пристигнал бързо като заек, бягащ от лисица! — възкликна Пуртос.

— Не губете време, ако искате да спечелите триста рейса — каза Хопкинс, без да слиза от коня. — По посока на Токарембо препускат трима души: едно момче, един старец и Ретиан Дъгби, млад глупак,

вестникар от Щатите. Както научих, те отиват в ранчото на Вермонт „Каменния стълб“. Убийте Дъгби, преди да пристигне там.

Като разбра всичко, без да се нуждае от по-нататъшно описание на предполагаемите жертви, Нарайа бързо погледна Пуртос и каза:

— Петстотин рейса.

— Не мога; вие ме познавате; аз винаги...

Бандитът с равнодушен вид се просна върху пончото и се прозя.

— Бъдете проклети! Добре, петстотин рейса, ето ви капаро.

Хопкинс хвърли в краката на мошениците пачка банкноти от двеста рейса.

Като сграбчи парите, Нарайа мигновено ги пъкна в джоба си, вдигна карабината и се хвърли към неразседланите коне, които пасяха трева. Бандитите скочиха право на седлата и като подхвърлиха вече в движение: „Чакайте новини!“ — подкараха конете към водата.

Свикналите коне бързо преплуваха тясната на това място Рио Негро и се скриха зад храстите на отсрещния бряг.

Хопкинс се засмя злобно, изпсува по адрес на Дъгби и се понесе към къщи.

Ако Ретиан знаеше за този злодейски замисъл, той щеше още повече да бърза, макар че неговият кон и конете на неговите спътници се носеха твърде бързо из еднообразната равнина със стърчащите тук-там ниски кактуси.

Странно беше да гледаш отстрани тези конници, които летяха из необятния простор: да гледаш стареца с белите коси с възторжено устремения напред поглед на широко отворените небесносини очи, да гледаш превилия се на седлото Ретиан, който напомняше героите на Густав Емар, и зачервилото се от ездата момче с издута на гърба окъсана риза.

Най-доволен беше Роберт. Сбъдна се неговото заветно желание да лети на собствен кон, в компанията на смели възрастни хора, към заветния град Монтевидео.

Вече слънцето клонеше към залез, а далече напред се тъмнееше ивица от храсти, които отбелязваха течението на ручей, на чийто бряг беше ранчото на Хименес; вятърът, който духаше право в лицата на конниците, изведнъж стихна: въздухът още облъхваше лицата при бързото движение, но вятър нямаше.

Ретиан забеляза това и се обърна на запад. Слънцето залязваше, скривайки се зад ниски облаци. Те приличаха на огромни черни покриви, разпрострени над западната част на хоризонта; по тях се кълбеше сива пара, която се спущаше към земята.

Ретиан спря коня и с ръка повика спътниците си.

— Скоро ще засвири памперо — каза той, сочейки облаците на запад и югозапад. — Памперо е невероятно силен ураган и ние трябва да препускаме с всички сили, за да не бъдем застигнати от бурята.

Слънцето се скри зад облаците. Сянка заля пампасите; равнината потъна в зловещ полумрак. Изведнъж вятърът връхлетя, вдигайки прах. После пак стихна.

Конниците пришпориха конете, които вече чувствуваха бурята. Пръхтейки, с тревожно блеснали очи, животните се понесоха с отчаяна бързина.

А на три километра разстояние от пътешествениците Пуртос, летейки с всички сили, извика на Нарайа:

— Ще ги догоним тук! Иде памперо, той ще ни помогне! Когато започнат гръмотевиците, поройният дъжд и воят на вятъра — никой няма да чуе изстрелите и няма да види в тъмнината нашите действия! Препускай, докато жертвата не е пристигнала в ранчото на Хименес.

VIII

Огромната къща на Леон Маняна се намираще в края на булевард „18 юли“, главната улица на Монтевидео, в един отдалечен от морето край, където започва пътят за местността „Прадо“, застроена с вили сред тропически градини.

Къщата — здание в смесен европейско-мавритански стил — беше облицована с мрамор и скъпи кахлени плочи с най-ярки цветове.

Множество стъклени и златни топки украсяваха петте балкона на фасадата. През огромна желязна врата се влизаше в градинска алея, която, обградена от евкалипти и палми, водеше към вътрешния разкошен двор. Входът от мрамор и лакирано червено дърво, бронз и огледални стъкла беше много разкошен.

В един от големите салони на тази богата къща, където безвкусният разкош и самодоволното високомерие на всяка крачка биха учудвали чувствителното око на европейца, нервно ходеше младичка девойка, още почти момиченце. Тя ходеше със запушени уши и не искаше да чуе какво ѝ говори дон Катарина, нейна далечна роднина, облечена в черна рокля, възрастна жена, която едва ходеше след нея.

— Но разберете ме, сеньорина — говореше дуенята^[1], — от вашето намерение нищо няма да излезе. Вашият баща си е поставил за цел да сломи упорството на дон Хуан. Вашият баща е такъв човек, че няма да се спре пред нищо. Ако научи какво сте намислили, мене ще ме изгонят от дома, а вас ще ви изпратят в хасиендата^[2], — далече от Монтевидео, където е много скучно да се живее.

Безсмисленото заточение на Хуан в лечебницата на доктор Ригоци скоро стана известно на домашните и слугите на семейство Маняна. Шофьорът, който откара Хуан, се изпусна пред слугата, а слугата предаде това на дон Катарина. От страх пред Маняна всички си даваха вид, че не знаят нищо, но сега цялата къща знаеше тази мрачна история, а Инес току-що беше научила за участието на своя брат.

Съжалявайки девойката, която тъгуваше много за това, че брат ѝ „внезапно е заминал“ за Рио де Жанейро, както бяха обяснили

родителите ѝ, доната Катарина току-що под секрет и като взе честна дума, че девойката няма да я издаде, съобщи на дъщерята на Маняна семейната тайна.

Бащата бе казал на Инес, че Хуан е отишъл с него в клуба за фехтовка и като пристигнал там, той уж срещнал един току-що пристигнал познат от Рио де Жанейро и онзи му съобщил, че любимият училищен другар на Хуан е тежко болен. В това време заминавал параходът, Хуан набързо се сбогувал с баща си и се качил на парахода, който отивал за Рио де Жанейро.

Всъщност Маняна бе казал на сина си, че иска да поръча неговия портрет на един художник, но го бе завел в лечебницата на Ригоци, където те бяха влезли откъм пресечката през втория вход, за да не би Хуан да подозре измамата.

Когато вратата след тях бе заключена и Хуан разбра за какво са го довели тук, всичко беше напразно: и яростното съпротивление, и молбите, и заплахите; четирима яки надзиратели повлякоха Хуан и го затвориха в болнична стая.

Инес беше така потресена, че отначало не искаше да вярва и само защото познаваше честността на доната Катарина, тя се убеди най-после, че дуенята не лъже.

От Хуан тя знаеше, че той е приятел с един от кинооператорите на фирмата Ван-Мирър, Хенри Рамзай, и в нея моментално се роди мисълта да отиде при Рамзай, за да се посъветва с него как да освободи брат си от това глупаво и тежко положение.

Според обичая на знатните испански семейства едно младо момиче можеше да излиза от къщи само ако е съпроводено от дуенята или от роднини.

Инес започна да придумва Катарина да отидат привечер уж на гости у приятелката си, а всъщност да посетят Хенри Рамзай в неговото ателие. Доната Катарина се изплаши и се помъчи да убеди Инес да се откаже от своето намерение, плашейки я с гнева на баща ѝ.

— Доната Катарина, ако вие не ми помогнете — каза Инес, — аз повече не искам да ви зная! Тогава ще отида сама. Освен това ще се разболея и ще боледувам дълго, а когато умра, вие няма да можете да намерите покой: вас ще ви мъчи съвестта за това, че сте ми отказали една такава дреболия.

— Дреболия! Света Богородице! Какво говори тя?! — възкликна дона Катарина. — Сеньорита, вие сте жестока към мене — към онази, която ви обича като свое родно дете. Инезилия — продължаваше дона Катарина, — не вдигайте скандал, не ме плашете!

— Тогава не спорете, а слушайте какво говоря. Не се бойте от нищо. Ние ще се загърнем с мантилиите^[3] си и никой няма да ни познае. О, лошо ми е! — извика Инес. — Вече ме заболяха гърдите, а краката ми станаха безчувствени. Ох! Ох!

Тя се хвана за гърдите и седна на креслото, проливайки горчиви сълзи.

— Какво ви е, какво ви е, Инезилия? — говореше изплашената дона Катарина. — Успокойте се, аз ей сега ще ви дам топло вино и пирамидон, ако ви боли главата.

— Бедният Хуан! Какъв зъл баща! — възкликаваше девойката, като тропаше с крак и скришом поглеждаше Катарина. — Така да мъчи момчето за това, че следва влечението на сърцето си! Аз се досещам какво е станало. Баща ми вечно се караше с брат ми заради желанието му да работи в кинематографията. Страшни кавги ставаха! Нещастният Хуан! Той е затворен сред някакви луди, които ходят на четири крака и кукуригат като петли! О, това е твърде жестоко! Аз ще те спася, Хуан, ако не умра; но аз вече чувствавам в гърдите си смъртни болки! И всичко заради това, че една жена, на която се надявах, жен...

— Сеньорита — каза дона Катарина, която беше загубила от страх ума си, — така да бъде, ще дойда с вас, не се измъчвайте!

— Аз зная — каза Инес, като стана и избърса очите си, — че вие не искате да умра.

Като прегърна здраво старата жена, девойката започна да я целува по носа, по веждите, по бузите, по ушите и шията.

— Стига сте ми благодарили! — отвърна трогната дона Катарина. — Сега да помислим какво е най-добре да сторим.

— Ето какво ще направим — започна Инес, като привлече старицата към канапето, седна и хвана дуенята си за ръката. — Аз ще отида при мама и ще ѝ кажа, че Силва Рибейра ме е помолила по телефона да отида на домашен концерт. Вие ще се уговорите със Силва по долния телефон, за да не ви подслушват, и ще ѝ съобщите как и какво сме намислили. На мама ѝ е все едно какво правя; тя ще се съгласи, а баща си ще предупредя, като обядваме. Ако научат, че сме

ходили при Хенри Рамзай, вие ще кажете, че съм избягала от вас, че нищо не съм искала да чуя и вие не сте могли да се справите с мене. Аз сама ще кажа тогава, че съм била ужасна, непреклонна, че пълчища гаучо не биха могли да ме спрат!

Дона Катарина беше със свито от тревога сърце, но тя неволно се засмя.

Без да губи време, Инес отиде при майка си.

Долорес седеше пред голямо, високо колкото стената огледало, което отразяваше нейната красива фигура и красивото ѝ, малко

напълняло лице с черни големи очи. Тя раздражено гледаше разкошния ток^[4] от пера на бяла чапла, който модистката от най-добрия магазин в Монтевидео печално слагаше в картонената кутия.

Жената на Маняна нямаше настроение: вчера на бала у френския консул тя чу как се възхищаваха от красотата на жената на генерал Байерос и самолюбието на Долорес беше силно засегнато.

— Нали двайсет пъти казах на мадам Шартие, че токът трябва да е по-ниско и да не се клати толкова силно! — каза Долорес. — Вие сте донесли метла! Да, истинска метла! Махайте се със своите калпави изделия и кажете на мадам, че повече няма да ѝ давам поръчки!

Инес откряна вратата.

— Мамо, може ли да вляза?

— Влез.

Модистката си излезе, очаквайки с тъга мъмрене от господарката си за това, че не е могла да уговори знатната клиентка да вземе тока, който всъщност беше много хубав.

Инес седна срещу майка си.

— Силва ме вика днес на домашен концерт — каза тя, като оправяше на гърдите на майка си златната панделка на аления пенъор и я целуваше. — Разреши ми да отида.

— Нима си забравила, Инес, че днес у нас има вечер с покани и танци? Защо е такова лицето ти?

— Напраших си окото. Мамо, ти знаеш, че аз не обичам да танцувам.

— Не зная какво ще каже баща ти, но ако искаш, иди, само кажи на дона Катарина, че трябва да се върнете не по-късно от дванадесет часа — съгласи се Долорес, тайно доволна, че на вечерта няма да присъствува дъщерята, чиято възраст издаваше годините на младеешката се дама.

— Аз ще помоля татко — каза Инес и като поблагодари, излезе.

Тя събщи веднага на дона Катарина, че майка ѝ е съгласна. Дуенята замислено хапеше устни.

Инес не можеше да се застъпи пред баща си за своя брат — първо, защото от това нямаше да има никаква полза, и второ — като се досети, че някой е издал на девойката неговата постъпка със сина, Маняна би започнал да мъчи Катарина с разпити и заплахи.

Удари пет часа; стана прохладно, настъпи време за обяд.

На обяд бе поканен дон Базил Хуатра-и-Вентрос, преждевременно оплешивял, изтощен от порочния живот, който водеше като местен милионер, слаб, висок, тридесет и пет годишен човек, с дълъг като шпага нос и замъглен поглед, особено когато той беше насочен към Инес.

Вентрос мечтаеше да се ожени за Инес, на което Маняна се радваше. Майката на Инес също държеше за този брак, но на младата девойка Базил Вентрос беше безкрайно противен.

Масата във високата столова беше вече покрита със скъпа холандска покривка и слугите нареждаха приборите, когато пристигнаха Маняна и Вентрос.

Като научи това, Инес не можа преди обяда да поговори с баща си за отиването при Силва, още повече, че мъжете се разхождаха из салона и пушейки пури, разсъждаваха за своите работи.

Най-после прозвуча камбанката. Всички заеха местата си; Вентрос седна между Долорес и дъщеря ѝ. Управителят на къщата, Катарина и двамата служачи се наместиха в другия край на масата.

Маняна и Вентрос, и двамата родом от Бразилия, обичаха бразилската кухня и затова ястията се сервираха люти и тлъсти: печени скариди с яйца, салатата от млади палмови листа, макуха — голяма птица от кокоша порода, омари с оцет, кайенски чушки, малки птици от породата на фазаните, наричани жаку, освен това океански риби: дорада, бадейа, бижупира, подправени с пикантни сосове; торти от яйца и смлени кокосови орехи, сладкиши от маниока. Бяха сервирани също така много местни ястия и плодове, черен и бял боб, банани, портокали и диви ягоди, които са голяма рядкост в Уругвай.

Като забеляза, че Вентрос трогателно я поглежда, Инес от самото начало на обяда се намръщи и от време на време си вееше с ветрилото, макар че не беше вече толкова горещо. От отворената балконска врата, която се намираще срещу полято с вода патио, лъхаше прохладата. Понякога Инес търкаше с пръст слепоочието си.

— Какво ти е, Инес? — попита баща ѝ, забелязал болезнените ѝ гримаси.

— Страшно ме боли глава и се боя, че довечера няма да мога да се явя пред гостите.

— Нима ще се случи такова нещастие, сеньорита? — разтревожено запита Вентрос. — В такъв случай не само аз, но и

всички кабалеро ще намерят салона тъмен, без надежда да изгрее слънцето!

— О, успокойте се, сеньор Вентрос, ще има достатъчно светлина от свещите и полилеите, а слънцето ще изгрее точно в определения час, както прави това всеки ден!

— Ако току-що разцъфналата магнолия лишава градината от своя аромат, всички славеи замлъкват, а небето се покрива с облаци!

— Барометърът показва „слънце“ — нелюбезно отсече Инес, на която бяха омръзнали тези глупави и високопарни комплименти. — Впрочем ако се поразходя из Прадо, а оттам се отбия при Силва и послушам нейния концерт, главата няма да ме боли и аз ще изиграя едно танго, макар че не мога да го търпя.

На Маняна му беше неприятно, че Вентрос ще се разочарова, ако не срещне Инес вечерта, затова той каза:

— Непременно иди да се освежиш, Инес. За какъв концерт говориш?

— Аз ѝ разреших да отиде у Силва на домашен концерт — каза дона Долорес, надявайки се, че дъщеря ѝ ще измами Вентрос и ще остане у приятелката си по-дълго от дванадесет; това се хареса на Долорес. — Обикновено те слушат музика в патиото, момичето ще се освежи и ще си дойде в къщи без главоболие. Нека да върви.

— Добре — съгласи се бащата и по такъв начин въпросът беше решен.

Инес яде толкова малко, че Вентрос се обезпокои и попита да не ѝ е станало по-лошо.

— Аз не обичам бразилската кухня — заяви девойката, — тя цялата е от огън, тлъстина и отрова!

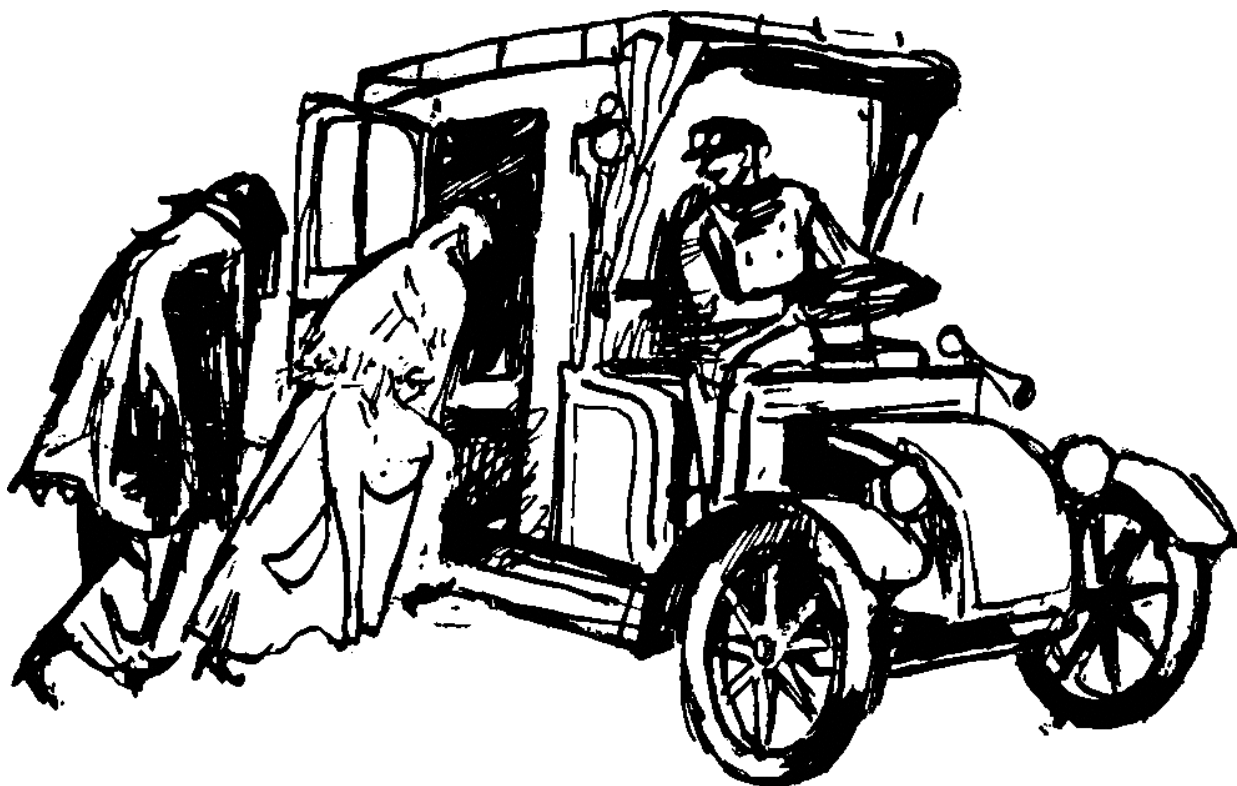
— Диос! Това е най-хубавата кухня, сеньорита, както Бразилия е най-хубавата страна.

— Ами! Страна на жълтата треска! На кайманите^[5] и червения пипер! На костеливите жени!

— Вие сте несправедлива, сеньорита, защото не ви е добре, но кълна се в честта си, сред бразилките вие бихте блестели като цвете сред тръни.

На Инес ѝ стана смешно; като се смееше и се мръщеше от мнима болка, тя, хванала майка си под ръка, излезе. Мъжете останаха да пушат пури и да пият кафе.

След малко Долорес отиде да си избира тоалет за вечерния бал, а девойката изтича в стаята при дона Катарина и като наметнаха пелерините си, те позвъниха на шофьора, който подготвяше автомобила.

Инес бързаше да излезе, защото се боеше, че майка ѝ ще намисли да оглежда роклята ѝ и ще я накара да се преоблича. Затова тя се спусна към изхода по страничната стълба, съпроводена от дуенята си.

— Знаете ли къде е кинофирмата на Ван-Мирър? — попита Инес шофьора.

— Зная, сеньорита. Тя е в самото Прадо. Аз съм ходил там.

— Тогава закарайте ни там. Ето ви двайсет рейса и не казвайте никому, че не сме тръгнали направо за Силва Рибейра. Чувате ли, Жилберт?

— Аз съм ви предан, сеньорита — каза Жилберт, — бъдете спокойни.

След десет минути пътуване из алеите, край които бяха посадени палми, банани и магнолии, автомобилът спря пред техническата кантора на фирмата — неголяма каменна къща, ярко осветена от десетки дъгови фенери, — недалеч от морето.

Инес и Катарина минаха през един коридор и влязоха в огромен, също така ярко осветен двор, пълнен със странни видения, декори и подиуми с различна височина. В двора имаше малка пристройка.

Те попитаха първия човек, когото срещнаха, къде е Хенри Рамзай; човекът ги заведе в една от стаите на постройката и отвори вратата.

Те се озоваха в ателието на Рамзай. Тук работеха няколко души с бели престилки.

Хенри Рамзай, висок светлорус човек, на двадесет и пет години, като забеляза влезлите непознати жени, се приближи до тях и попита какво искат.

— Сеньор Рамзай — каза Катарина, — аз съм наставница на сеньорита Инес Маняна, ето на тази луда глава, която ме склони да дойдем при вас по важна работа тайно от баща си и майка си.

Обезпокоеният Рамзай покани жените да го последват, за да намерят отделна стая, където няма никой.

Тримата минаха в една съседна малка стая и седнаха на плетените столове.

— Сеньор Рамзай — проговори Инес, — откривайки лицето си, — безпокоя ви заради своя брат, Хуан. Аз съм неговата сестра, Инес Маняна.

— Много се радвам! — извика Рамзай, на когото младичката прелестна девойка веднага направи нужното впечатление. — Сега ще узная от вас скоро ли ще се върне Хуан. Аз не съм го виждал повече от седмица. Между другото, той често прекарваше с мене цели дни.

Разговорът се водеше на английски език, който Катарина не знаеше. Дуенята обаче си даваше вид, че разбира, и кимаше там, където не е нужно.

— Аз бързам — продължаваше Инес, — защото дойдох при вас тайно от родителите си; те не трябва да знаят, че съм била тук. Сеньор Рамзай, случи се нещастие; Хуан е тук, в Монтевидео, но той не е в къщи, а в лечебницата на доктор Ригоци; той стои там по заповед на моя баща като душевно болен. Ще го пуснат само ако се закълне, че ще се откаже от своята мечта да стане кинооператор. Баща ми смята, че това е унижително за нашето семейство.

Рамзай толкова бе изумен, че отначало почервеня до корена на косите си, а след това гневно побледня.

— Как!?! — изрева той. — Да затворят здрав, свободен човек в лудницата само защото иска да работи в киното? Бих искал това да бъде шега, сеньорита!

— Това не е шега — каза девойката, изтривайки сълзите си.

— В такъв случай вие трябва да заявите на следствените власти за престъплението!

— Уви! — каза Инес. — За пари не може да се направи нещо добро, но може да се направи всичко лошо и подло. Моят баща е много богат, а чиновниците са много алчни. Но ако... дори ако би било възможно да се преследва моят баща, как мислите, мога ли да го вкарам в затвора? Аз? Та аз съм негова дъщеря!

След това Инес разказа подробно как е станало заточаването на Хуан и обрисова всички обстоятелства, които препятствуват освобождаването на младежа чрез полицейска или съдебна намеса.

— Дявол да го вземе! — промърмори Рамзай, след като изслуша девойката докрай. — Трябва да се измисли нещо. Трябва да се измисли нещо... Но какво?

— Да вървим, Инезилия, да вървим — казваше Катарина. — Майка ви може да позвъни на Рибейра и да научи, че още ни няма там.

— Сега ще тръгнем. Сеньор Рамзай, помислете, не може ли да се намери начин да се освободи моят брат!? Ще ви бъда благодарна до края на живота си.

— Първо — каза Рамзай, като прокараваше мощната си ръка по своята червеникава коса и крачеше широко от ъгъл до ъгъл, — ще се срещна с доктор Ригоци. Ще бъде много...

— Хенри — каза, отваряйки вратата, помощник-режисьорът, — чакат ви, давайте апарата, пристигна главната изпълнителка Алфонсина Бери.

— Добре, идвам. — Рамзай не се мръдна от мястото си. Щом помощник-режисьорът си отиде, той продължи: — Аз ще говоря с проклетия доктор дяволски дипломатично, ще бъда с него много предпазлив, учтив и ще видя отначало няма ли да ми разрешат да се видя с Хуан.

— Могат да ви кажат, че Хуан никога не е бил в тази болница — забеляза Инес, у която се зароди надежда.

— Да... могат! Проклетие! Тогава аз ще науча от страни, от служителите. Ще ви кажа едно — възкликна младият човек, спирайки

се пред Инес: — Или вашият брат ще бъде освободен, или аз повече не съм Хенри Рамзай! Тази нощ ще обмисля всичко. Може би, като се освободи, Хуан ще избяга в Бразилия, а там вече ще измислим как да постъпим. Харесва ли ви Бразилия? Чудесна страна!

— Бразилия е великолепна страна! — съгласи се Инес напълно искрено.

— Колосална, приказна страна! — продължаваше Рамзай. — Ние правихме там снимки половин година, пропътувахме цялото крайбрежие от Тринидад до Сан Мигуел. О, аз бих искал винаги да живея в Бразилия! А вие?

— Аз също — отговори Инес. — Никоя страна не ми харесва така, както Бразилия.

— Само че климатът е маларичен.

— Но не всички боледуват.

— Да, вие сте права. И на мене много ми харесват бразилските ястия, плодовете — всичко.

— Никъде не ядат такива вкусни ястия, както в Бразилия — потвърди Инес.

— Инезилия — каза Катарина, — време е, дете мое; сбогувайте се по-бързо и кажете на този англичанин, че ще дадете, ако потрябва, колкото пари поиска за подкуп на слугите на нечестивия доктор.

— Да, да! Сеньор Рамзай, вие много ме утешихте, на мене сега ми е толкова трудно, толкова тежко — обърна се Инес към Рамзай, — цялата ми надежда е във вас! Ако потрябват пари, аз ще ви дам. Запазете в тайна нашата среща и ми съобщете какво сте направили.

— Как да стане това?

— Ето така. В други ден около един часа през деня аз ще бъда в магазина на Форест, който е на улица „18 юли“; аз и дона Катарина. Може би вие ще се отбиете там?

— Нищо няма да ме спре... ще дойда.

— Добре, помогнете на мене и на Хуан!

— Всичко ще бъде направено, всичко, разчитайте на думата на Хенри Рамзай!

Най-после Инес стана за голямо удоволствие на Катарина, която бе започнала да се бои, че от къщи ще позвънят на Рибейра и измамата ще се открие.

— Благодаря, благодаря ви! — прошепна девойката, като излизаше.

Рамзай изпрати жените до изхода и дълго гледа след тях докато тъничкият силует на бързо вървящата Инес не се смеси със сенките и светлината на двора.

Инес се обърна, Рамзай вече не я виждаше, но тя видя, че той все още стои на осветения вход и гледа към нея.

— Хенри! — завика изтичалият при размечталия се оператор помощник-режисьор. — Вие имате ли намерение да пристъпите към работа или нямате?

— Ах, да... — каза дошлият на себе си Рамзай — разбира се, аз съм готов.

Той се отправи неохотно да снима играта на артистите, без още да се е опомнил напълно от чудовищното известие за Хуан и от разговора с девойката, която вече не би могъл да забрави никога.

В това време Инес пристигна благополучно у Силва, тя слуша там музика и развеселена от разговора с Рамзай, се смя и лудува с приятелките си до един часа през нощта. Когато се върна в къщи, веднага си легна да спи, оправдавайки се с това, че все още я боли главата; Вентрос така и не успя да я види на вечерята.

[1] Дуеня — гувернантка. — Б.пр. ↑

[2] Хасиенда — голям чифлик, ферма в Южна Америка. — Б.пр. ↑

[3] Мантилия — пелерина. — Б.пр. ↑

[4] Ток — украшение за глава. — Б.пр. ↑

[5] Каймани — вид американски алигатори, крокодили. — Б.пр. ↑

IX

Конниците не бяха успели да изминат и два километра, когато изведнъж духналият силен вятър вдигна гъст прах, плисна дъжд и загърмя. Тътнежът на гръмотевицата беше толкова силен и продължителен, че пътешествениците почти оглушаха. Конете се изправиха на задните си крака, зацвилиха и отново се понесоха напред, при това не беше нужно вече да ги подканват.

Вятърът отнесе шапките на Ретиан и Линсей; той ги подгони далече и си играеше с тях, преобръщайки ги във въздуха като късчета хартия. Започна такъв ураган, през време на който дори биковете понякога се преобръщат.

Бученето на вятъра и непрекъснатите гръмотевици сякаш разтърсваха земята.

Огромни облаци бяха надвиснали ниско над главите на пътешествениците; във внезапно настъпилия здрач пампасите блясваха със синя светлина, когато лъкатушещата огнена мрежа на светкавиците покриваше небето.

Мълнии проблясваха навсякъде из степта, ту по-близо, ту далече; като видя мигновено падащите огнени струи, Роберт се изплаши и завика:

— Ще изгорим!

В шума на урагана и поройния дъжд, който веднага ги измокри целите, никой не чу момчето.

Изведнъж Ретиан махна с ръка, показвайки тъмнеещите се отпред купчини. Те бяха пет или шест; напомняха ниски, разхвърляни копи изгнило сено.

— Умбу! — извика Ретиан. — Там ще се скрием!

Тези купчини бяха особени дървета в пампасите, наричани от туземците „умбу“.

Умбу растат по влажните места, достигайки височина пет-шест метра и дебелина три-четири метра в диаметър.

Такова несъответствие на пропорциите прави стъблото на умбу като дебела ръпа, поставена с опашката нагоре. Дървото обраства с

много дълги, криви и извити клони с гъсти сивкави дребни листа, които заедно с клоните образуват плътен навес, който обвива цялото стъбло и стига чак до земята.

Но най-оригиналното за умбу е това, че дървото расте върху плетеница от изпъкнали над земята корени. Тези корени се проточват надалече, ту скривайки се под тревата, ту отново показвайки се, и техните чудновати гънки образуват ниски колиби, под сводовете на които обикновено живеят ята гарвани. Сводовете на тези корени, покрити със засъхнала плътна кора от прах, представляват надеждна защита при лошо време.

Конниците препуснаха към две такива умбу, скриха конете под навеса от листа, завързаха ги, а сами запълзяха под най-близкия до дървото свод от високо издигнати корени, като изплашиха гарваните, които, кряскайки и негодувайки, веднага се прехвърлиха в друго помещение.

Пуртос и Нарайа видяха какво направи Ретиан с конете, но не забелязаха къде се скриха хората.

Бандитите дойдоха съвсем близко и започнаха да се съветват. Те решиха най-напред да скрият своите коне под някое друго умбу, а след това да изпъзлят между сводовете и да проследят своите жертви. Никой не трябваше да остане жив.

Като настаниха конете, бандитите хвърлиха пончо и стиснали ножове в зъбите си, с готови за стрелба карабини, запъзляха към онова умбу, дето се намираха нашите приятели.

— Никога в живота си не бях виждал такава буря! — казваше Линсей, напразно търсейки в тъмнината на какво да се опре или да седне, тъй като беше невъзможно да се стои. — Не се ли боите, че ще падне гръм върху дървото?

— Разбира се, опасност има — отговори Ретиан, — обаче още по-опасно е да останем под открито небе, защото памперо свирепствува. Ако удари град, който тук достига на големина двеста грама парчето, той ще ни пребие, а конете ще побеснеят.

Клекнали между локвите, пътешествениците се вслушваха в писъка на урагана сред клоните; корените се тресяха над главите им, а върху косите им се сипеше боклук.

Грохотът на гръмотевиците не преставаше нито за секунда, така че беше трудно да говорят и да се чуват. Ретиан намери сух кибрит, взе за себе си пура и даде на Линсей. Те с мъка запушиха.

При светлината на кибрита Линсей видя, че Роберт лежи по корем и широко отворил очи, с любопитство наблюдава изпод корените прорязваното от мълниите пространство.

Изведнъж пълзящият наблизко Нарайа видя огъня от пурата на Линсей.

— Ето ги! — прошепна той и хвана Пуртос за ръката. — Това не е око на ягуар. Да се отдръпнем и потърсим място за стрелба.

Бандитите запъзляха, отдръпвайки се към другия свод от корени на умбу, които образуваха нисък навес. Тук, зад високата трева, те можеха да стрелят, без да ги виждат.

В това време гръмотевиците тътнеха все по-рядко и по-далеч. Памперо не трае дълго; стихията, след като излее яростта си, бързо се успокоява. Стана по-светло, дъждът утихна, но вятърът не стихваше; с

равномерна и страшна скорост той се носеше над пампасите и неговият шум беше като бучене на приборя.

Прикритието, намерено от Нарайа, се намираше на петнадесет крачки от убежището на Ретиан и неговите приятели.

Планът на разбойниците беше такъв: да предизвикат суматоха, за да излезе Ретиан от свода и незабавно да го застрелят.

С останалите те се надяваха да се справят лесно: да ги завържат, да им запушат устата и да ги обесят на дървото.

Когато бандитите залегнаха под своето прикритие, Нарайа огледа краката на трите коня, завързани под листата на умбу; прицелвайки се, той проби с конически куршум хълбока на коня на Линсей.

Смъртно раненото животно отчаяно зацвили и падна, като скъса поводите.

— Какво е това? Изстрели и цвилене! — възкликна Ретиан. — Какво стана там?!

Линсей хвана револвера; отдавна лелеяната от стария канторски чиновник мечта за боеве в степта най-после се сбъдваше. Същото направи и Роберт: под ризата му на врата висеше собственоръчно ушито калъфче, където той пазеше стар малък револвер система „Лефоше“, чиито куршумчета не могат да пробият дори дюймова дъска на десет крачки разстояние.

Ретиан бързо изскочи изпод прикритието, държейки карабината готова за стрелба.

— Това е той! — прошепна Нарайа. — Ето го Дъгби. Стреляй!

Два изстрела — на Нарайа и Пуртос — гръмнаха едновременно.

В отговор се чу плясъкът на играчката лефоше, произведен от момчето, и сухият трясък на браунинга на Линсей: те стреляха по звука наслуки.

Тъй като Ретиан се движеше, куршумът бе закачил края на кърпата, завързана около главата му.

„Работа на Хопкинс!“ — успя да помисли Ретиан, падайки мигновено на тревата, за да не стане мишена на нови куршуми.

В това време, изплашени от суматохата и стрелбата, двата коня на пътешествениците скъсаха поводите и избягаха в степта; от шума на вятъра не се чуваше техният тропот.

Третият, смъртно ранен, се гърчеше и цвилеше под листата на умбу.

— Не се показвайте! — извика Ретиан на Линсей и Роберт.

— Карамба! — измърмори Пуртос. — Той е жив!

Ретиан не знаеше колко души го бяха нападнали, но можеше да се досети, че във всеки случай не беше един човек. Дойде му на ум да се престори на мъртъв и когато бандитите, измамани от това, се приближат, да ги застрелят от упор.

Но мошениците можеше да не се поддадат на такава уловка, понеже тя им беше известна, и да стрелят отдалече.

Засега Ретиан се прицели и стреля в посока на онази купчина корени, където се криеха бандитите. В същия миг над главата му изпищяха още два куршума, а след това последваха изстрелите от пушките на Пуртос и Нарайа, които засега също така не бяха решили как да продължават нападението.

— Не стреляй! — прошепна Линсей на Роберт. — Какво е това у тебе? Лефоше? Не стреляй, иначе враговете ни ще помислят, че сме

въоръжени с пушкала.

— Дайте ми браунинг — каза Роберт, задъхвайки се от вълнение и изгаряйки от жажда за подвиг. — Аз съм малък, ще пропълзя в тревата безшумно като индианец, а след това ще изскоча зад тях и ще ги убия всичките.

— Глупаче! — прошепна Линсей. — От тебе ще останат само кърдите ти.

Роберт се изчерви и млъкна, тъжно стискайки в ръката си своето револверче, с един-единствен куршум, който беше вече изстрелян.

Изведнъж вятърът се промени. Той утихна и памперо свърши така неочаквано, както беше започнал. Сред облаците се показва светлосиньо небе; слънцето залязваше.

Опасността на положението на Ретиан се състоеше и в това, че бандитите можеха да се скрият в тревата и да ги заобиколят отзад. Да пълзи обратно под корените — в капана — той се боеше.

Мислейки напрегнато и бързо какво да направи, той се стараеше по звука на изстрелите да отгатне местонахождението на бандитите. Като гледаше внимателно пред себе си, Ретиан забеляза, че дългият отвор на входа под навеса, където бяха залегнали Нарайа и Пуртос, има на горния си край дебел и тежък корен, който стърчеше във въздуха. Някога той бе изгнил, бе се счупил и сега стърчеше като крива върлина.

Ретиан стреляше толкова добре, че с карабината можеше да улучи орех на разстояние петдесет крачки. Той незабавно се зае с изпълнение на своя замисъл.

Според неговите пресмятания, коренът висеше над главите на бандитите така, че ако паднеше върху главите им, можеше да се очаква неволно движение на ръцете им, които биха премахнали пречката и с това биха посочили къде да се стреля.

Ретиан не предполагаше, че планът му ще бъде много по-успешен, отколкото очакваше. Като зареди карабината с патрони с избухлив заряд, той се прицели внимателно и стреля.

Клонът, сякаш подрязан, клюмна и силно удари с края Нарайа по бузата. Бандитът, изплашен, подскочи и Ретиан видя лицето му.

Това беше достатъчно, за да може предварително насоченото дуло на Ретиановата карабина да нанесе смъртен удар; улучен от втория куршум право в челото, бандитът подскочи, но тутакси се залюля и падна, изпускайки пушката.

— Нарайа! Убит ли си?! — извика Пуртос.

„Хубаво го улучих!“ — помисли Ретиан и викна:

— Колко останахте?

В това време Линсей стреля четири пъти в онова място, където падна Нарайа. Един негов куршум одраска китката на дясната ръка на Пуртос. Като изпсува, бандитът изтърва карабината, след това се изправи и вдигна ръце:

— Предавам се! — каза той. — Моят другар е убит. Аз съм ранен. Ликувайки, Роберт щипна стареца за лакътя.

— Вие улучихте! — извика той. — Гледайте, вие улучихте злодея! А аз... аз не улучих.

Ретиан, без да отклонява дулото на карабината от Пуртос, стана и се приближи до бандита. В същото време се приближи и Линсей.

— Казвай — кой те изпрати да ни убиеш?! — настоя Ретиан.

— Сеньор непознати — отговори Пуртос, — кълна се, в каквото поискате, станала е грешка. Аз страшно съм поразен, че виждам непознати хора. Един човек е поискал, така си мисля аз, да се пошегува лошо с мен за това, че го бих на карти: каза ми, че трима наши стари врагове, трима гаучо, са тръгнали в тази посока. Изглежда той ви е видял и е поискал да извършим престъпление, като убием невинни хора; започна памперо, стана тъмно, а ние видяхме как вие, които препускате отпред, слязохте от конете и се скрихте под корените. Ние ви взехме за други.

— Той лъже — каза Ретиан на Линсей. — Целете се в него.

Линсей насочи дулото на револвера към челото на Пуртос, а Ретиан вдигна втората карабина, взе от Пуртос патроните, ножа и предаде всичко това на Роберт, който с много голямо удоволствие се суетеше около възрастните.

— Сега — каза Ретиан и отново се приближи до Пуртос — да си поговорим още. Струва ми се, приятелю, че съм виждал някога твоята муцуна.

При тези думи Пуртос побледня.

— Да — продължаваше Ретиан, — макар че си поостарял, приятелю, но, струва ми се, че ти си така нареченият Лакомото ухо. Преди единадесет години аз те видях в Баже. Истина ли е това или не?

Под упорития поглед на Ретиан бандитът наведе ниско глава.

— Я си покажи лявото ухо! — извика младежът.

Той протегна ръка и вдигна невчесаната дълга коса на Пуртос.

На мястото на ухото имаше стар червен белег от рана.

Като хвърли поглед, пълен с неописуема злоба, Пуртос, без да сменя ръце, захвапа ръката на Линсей, който държеше револвера съвсем близо до лицето му, и направи това толкова силно, че Линсей неволно, от болка и изненада, изпусна браунинга.

Преди Ретиан да вдигне пушката, бандитът се понесе, прескачайки храстите и корените, към своите коне.

Ретиан се прицели и стреля, но вече беше късно: незасегнатият от куршума, който беше прелетял между ръката и тялото му, Пуртос се скри зад стъблото на второто умбу.

Докато Линсей и Ретиан заобикаляха дървото, Пуртос успя да откачи поводите, скочи на седлото и се понесе веднага, така че беше невъзможно да се догони, а да стреля, рискувайки да засегне коня, Ретиан не искаше, защото обичаше конете.

— Е, имал си късмет! Иначе нямаше да отгървеш затвора — каза Ретиан.

Той се приближи до Нарайа, който лежеше ничком, разперил крака. Над главата му бръмчаха мухи.

— Този не го познавам — каза Ретиан, обръщайки Нарайа с лице към себе си. — Ако се съди по физиономията, бил е достоен сподвижник на Лакомото ухо. Преди единадесет години аз бях с баща си в Баже и видях как от един хан излезе тълпа, която водеше вързан човек с отсечено ухо. Водеха го в полицията. Баща ми се интересува и научи, че това е известният в града крадец Лакомото ухо, наречен така заради това, че конят, който той жестоко бил, му изтръгнал със зъби ушната раковина. А тогава бяха го хванали, защото беше напил един гаучо и откраднал последните пари на нещастния човек.

— Какво ще правим с трупа? — попита Роберт, като делови воин.

— А! Ти ли си? Бях те забравил — каза Ретиан. — Знаеш ли, беше напечено, целият още треперя от вълнение. Пуртос ще се върне, разбира се, през нощта; той ще прибере убития и ще го замъкне някъде или ще го зарови тук. Денят беше пълен със събития — обърна се той към Линсей. — А вие сега... не сте ли разочарован от Южна Америка.

— О, не! — отговори старецът. — За всеки мъж е хубаво и нужно да преживее опасност, когато се чувствава прав, а аз живях до бели коси като машина.

— Как така?! — възрази Ретиан. — А онова, което сте правили за другите? Та това е по-голям подвиг, отколкото да се разменят куршуми.

Вместо отговор Линсей само потупа Ретиан по рамото и посочи пасещите недалеч коне. Те се бяха върнали от степта след стихването на памперото; Ретиан ги повика с особено, рязко изсвирване и те веднага препуснаха към него.

Линсей яхна черния жребец на Нарайа, който се оказа превъзходен бегач, а Роберт и Ретиан — своите коне.

— Е, тайнствени непознати — каза Ретиан на Роберт, комуто беше възложено да носи карабините, — ние с тебе ще си поговорим. Ти значи имаш револвер? Ти си можел да стреляш? Ти искаше да отнемеш браунинга от чичо Линсей? Кой си ти?

— Аз нямам тайни, само че вие много ще се учудите, като научите защо съм попаднал в тези места — важно отвърна момчето.

— Добре. Да бързаме към Хименес — вече се стъмва, — и там след вечеря ти ще ни разкажеш своята история. Остават ни два километра, не повече. И така, напред!

Конниците препуснаха към ручея, а след това минаха покрай него — на изток, където далече, като малка искра, се виждаше светлинка на прозорец.

По пътя Ретиан предупреди спътниците си да мълчат у Хименес за нападението, защото там сред нощуващите хора могат да се окажат съучастници на Пуртос и Нарайа.

Засега нека оставим нашите любители на приключения и да надникнем в ранчото „Каменния стълб“.

Х

Ранчото на Вермонт се намираше на брега на една рекичка. Едната страна на оградения двор стигаше до храсталака, който растеше до самата вода.

Ранчото се наричаше „Каменния стълб“, защото на двайсет крачки от къщата имаше кръгъл тъмносив каменен стълб, висок метър и половина; дебел и неравно одялан, той представляваше паднал от незапомнени времена аеролит^[1].

Съществуваше предание, че преди сто години на това място се намирала къщата на ловец, който загинал при едно нападение на индианци; те запалили къщата, убили стопанина и откарали в плен неговите деца.

На стълба, почти до самата земя, можеше да се разчетат изтрити испански думи, издълбани с длето или нож:

„Всяка година на 23 октомври
Аз стоя със златна глава
Точно в 7 часа сутринта,
А след това главата ще си замине“.

Всички бяха толкова свикнали с този надпис на стълба, че никой не му обръщаше внимание, обяснявайки произхода на надписа като измислица на някакъв чудак, може би на същия онзи ловец, когото са убили индианците.

Вермонт беше родом от Белгия, откъдето още като младеж беше дошъл със своя чичо, моряк от запаса, в Южна Америка.

Живописният първобитен живот толкова увлече младия Вермонт, че в продължение на много години славата за него се носеше от провинция на провинция.

Вермонт беше пленник на индианците, беше ловец, гаучо, златотърсач, съпровождаше научни експедиции по Ориноко и

Амазонка; имаше собствена платноходка, потопена от пирати след една несполучлива за белгиеца битка в морето, после избяга от пиратите с тяхна лодка, дълго се скита из Мексико, залавяше се ту с една, ту с друга работа, но нищо не го удовлетворяваше, той постоянно беше скаран с някого, поради което имаше много дуели и получи няколко рани; вече петдесетгодишен, той започна да се уморява от такъв живот и като се ожени, засели се тук, на брега на тази рекичка.

Надписът на стълба се хареса на своенравната душа на стария авантюрист, макар че той не го разбираше, така както не го разбираха и другите.

Вермонт си построи тук чифлик и се зае с развъждане на едър рогат добитък.

В продължение на шест години работите му вървяха добре, а след това започнаха несполуките: едно стадо отчасти загина през време на степен пожар, отчасти се разбяга. Второто стадо Вермонт продаде на един търговец, като взе полици; търговецът се разори, замина в Северните щати и парите пропаднаха.

Когато Арета беше на осем години, майка ѝ умря; грижейки се за дъщеря си, Вермонт внесе всичко, което имаше — около седем хиляди рейса (около 5 000 рубли) — в банката и започна да живее много оскъдно, само с лихвите. Случи се така, че банката фалира. Разсърден, Вермонт заряза деловия живот и не се заемаше повече с никакви работи. На стари години му домъчня за лова, за нощуванията край огъня, за скитанията сред степите и блатата.

Като настани дъщеря си при една далечна роднина в град Баже, където момичето се учеше в градското училище, и остави двама прислужника да пазят ранчото, Вермонт почти не слизаше от коня, занимаваше се с лов на ягуари, лисици, диви нанду, диви коне, газели и пуйки.

Получените пари от продажбата едва му стигаха, за да живее, но потребностите му бяха много скромни и затова Вермонт не чувствуваше бедността.

Ретиан замина в Щатите малко преди парите на Вермонт да пропаднат в банката. Арета беше тогава на осем години, но той въпреки разликата в годините дружно играеше с нея, когато идваше при Вермонт. Тя беше неспокойно момиче с весели сини очички.

Когато порасналата и завършила училище Арета се върна в ранчото, у нея рязко се прояви характерът на баща ѝ: тя яздеше отлично, добре хвърляше ласото и болоса^[2], неуморно гребеше и стреляше така, че дори Вермонт ѝ отстъпваше по точност.

В къщи тя не седеше със скръстени ръце, а работеше много усърдно: правеше от перата на нанду покривки или просто украшения за стена и за легла и ги отправяше с познатия кочияш на пощенския дилижанс в Пелотас, Коретибу, Баже, където продаваше тези изделия на магазините.

Ако бащата убиеше ягуар или пантера, Арета сама обработваше кожата с пепел и вар, докато стане мека като кадифе, подшиваше я с индианска тъкан, по краищата я обточваше със сукно, поставяше изкуствени очи от черни кръгли речни камъни, които блестяха от светлината, и откарваше кожата за продан.

На половин километър от ранчото през речния брод минаваше пътят от Баже за Монтевидео.

Но доходът на Арета въпреки евтините местни продукти беше все пак съвсем незначителен, затова девойката направи малка зеленчукова градина, в която отглеждаше пъпеши, тикви и картофи.

Вечерта на 21 октомври, в деня, когато Ретиан тръгна от гарата, Вермонт казваше на дъщеря си:

— Учудвам се защо го няма още младия Дъгби. Той пише, че на 21 октомври ще бъде в Месгатоп. Влакът пристига там към 9 часа сутринта; значи тази вечер Ретиан трябваше вече да е у нас. В негова чест аз исках да отворя скъпоценната бутилка антилски ром, онази същата, която лежи у нас, откакто я донесох в тези места.

— Навярно той е остарял много за десет години — каза Арета, подавайки на стареца глинено гърненце с мате, което Вермонт много обичаше.

— Мила, Ретиан е на тридесет години; защо го изкарваш по-стар? Аз скоро ще бъда на седемдесет, а още нямам нито един бял косъм. Струва ми се, че той е още момче, а ти си момиченце.

Наистина на Вермонт не можеха да се дадат повече от четиридесет години. Възслаб, среден на ръст, с приятно кротко лице, лека насмешлива гънка на устата, в ъглите на която се спускаха меко извити мустаци, които подчертаваха при усмивка белотата на незасегнатите от възрастта зъби, с малко уморен, но остър поглед на

кафявите очи, Вермонт никак не приличаше на безумно храбрят авантюрист от пампасите. Само бръчките на лицето и на избръснатата брадичка говореха за това колко беше преживял.

— Колко се радвам — каза Арета, — че Хопкинс повече не се появява!

— Този нехранимайко искаше да се жени за тебе! Но ти много добре се отърва от него.

Арета се разсмя.

— Да, когато му бе хрумнало да ме моли да стана негова жена, аз му казах, че ми прави голяма чест, мислейки, че аз ще приспадам процентите от неговите дължници.

Арета беше висока колкото баща си; тази гъвкава, лека и здрава девойка можеше да прекара цяло денонощие над работата, а след това да танцува цяла нощ. Нейните тъмни коси и небесносини очи заставяха много младежи от околните чифлици и ферми да мислят за нея, но самата тя още не беше направила избора.

Като я погледна лукаво, Вермонт каза:

— Ако Ретиан не се е оженил, а неговият характер навярно и сега е такъв честен и откровен, какъвто беше, по-добър мъж не бих ти пожелал, дъще моя, „ездачко-стрелец“.

Арета не се изчерви, както непременно би направила нейната западноевропейска сестра, а вдигна глава и се усмихна.

— Аз го помня. Той беше много добър към мене, рисуваше ми картинки и ми подаряваше книги, а покойният Дъгби имаше доста книги.

— Дявол да го вземе! А с какво ще го гощаваме? — каза Вермонт. — Нямаме нито маниока, нито царевично брашно. Едно месо и ром... И тиква... картофи...

— Ще му дадем месо с тиква, ром с месо, тиква с ром — разсмя се девойката. — Не се безпокой, Ретиан не е такъв, няма да се обиди, ако няма вкусно ядене!

— А, ти вече се застъпваш за него!

— Застъпвам се. Ще вземем назаем от Хименес брашно и боб.

— Арета — каза Вермонт, като помълча, — ще ти призная нещо, което ме потиска и безпокои.

— Кажи! Какво има!?

— Преди двадесет години аз заех от един хасиендър петстотин рейса. Той беше мой приятел, даде ми парите без разписка, не ги търсеше, защото знаеше, че ще му ги върна сам, когато имам. Ти знаеш, че не ми вървеше, а когато имах пари, то значителна част от тях отиваше за изплащане на по-неотложни дългове. Неотдавна аз получих от този човек писмо, в което той пише, че вече четири години, откак се е разорил, жена му и двамата му сина умрели от жълта треска, а той се е подслонил в приют за нощуване на бездомници. Ни дума не пише за парите. Откъде да взема пари, за да му помогна?

Намръщена, със силно стиснати устни, Арета гледаше масата.

— Убий сто нанду — изведнъж каза тя. — След три месеца аз ще ти набавя тези петстотин рейса. Ще направя от тях килимчета, които сега се търсят много.

— Ех, Арета — отговори Вермонт. — Трябва ми половин година, за да убия сто нанду. Нанду са преминали по-далеч от нашия окръг, на изток и на север, а аз от годините започнах да виждам по-зле, пък и побързо се уморявам, отколкото преди пет години.

— В такъв случай няма да мислим за това сега. Аз ще се постарая сама да измисля нещо.

Старият стенен часовник удари единадесет. Бащата и дъщерята се разотидоха да спят всеки в своята стая.

Много натъжена, Арета скоро се умори от мисли и заспа дълбоко, а Вермонт дълго седя до прозореца, пушейки цигара след цигара, и така се унесе в спомени, че не усети как измина нощта. Когато слънцето изгря, старецът видя трима конника, които препускаха към ранчото.

„Кой може да бъде“ — помисли Вермонт, който не очакваше, че Ретиан ще пристигне с компания. Мина му през ума, че дилижансът е бил нападнат и че идат пътници за помощ. Но той бе смутен от хубавите костюми на възрастните, кърпите на главите и босия дрипльо на прекрасния кон, с двете пушки напречно на седлото.

Изведнъж той позна Ретиан.

— Ретиан Дъгби! — извика бащата на Арета, прескачайки през прозореца. — Хиацинт! Флора! — викаше той слугите. — Тичайте, вземете конете! Арета! Аре-е-е-т-а-а!

— Ранени ягуаре! — извика Ретиан, като скочи в движение от коня, и продължи да тича редом с него, държейки го за повода.

— Момчето ми! Дъгби! Спомням си твоя баща! Нашите беседи! Ар-е-та!

— Тук е, тук е Арета! — извика, като успя набързо да се облече, младата девойка и Ретиан видя румено от съня, прелестно създание, с блестящи небесносини очи.

— А тази коя е? — каза той. — Нима?! Беше такава мъничка, а сега... — И Ретиан прегърна младата девойка и братски я разцелува по двете бузи.

В това време Роберт и Линсей слязоха от конете и се приближиха до Вермонт.

— Това са мои приятели, с които се запознах по пътя — каза Ретиан и представи на стопаните на чифлика своите спътници. — Първо, Роберт Найт, избягал от Порт Станлей, буйна глава, броди из пампасите с неизяснена цел. Ние искахме да го разпитаме хубавичко у Хименес, но не се отбихме при него. Нощувахме в степта. Второ, сеньор Тедвук Линсей от Плимут, поискал да опознае нашия степен живот. И трето...

— И трето, нашият мил гост Ретиан Дъгби! — го прекъсна Арета. — Всички вие сте наши гости!

Хиацинт, грамаден осемдесетгодишен старец, човек с колосална сила, закара конете в корала, разседла ги и ги отведе при яслите. Той беше кротък човек, неспособен да обиди и муха. Той ставаше страшен, когато го обземеше гняв, но беше нужно твърде много, за да го доведат до изстъпление. С Вермонт той се отнасяше като към момче.

Гостите и домакините влязоха в главната стая на ранчото, която служеше и за столова, и за гостна.

На Ретиан му се стори, че не е отсъствувал отгук цели десет години: същите четири стари плетени стола заобикаляха масата, покрита със зеленикава мушама, същият почернял дъбов шкаф стоеше в ъгъла срещу пианото, което беше украсено със синя стъклена ваза с полски цветя.

От другата страна, до стената, имаше кушетка, застлана с шарена индианска тъкан; тя беше подпряна на четири волски черепа, чиито рога бяха боядисани със зелена боя, а на върховете им бяха надянати медни топчета.

Подът беше застлан с дебел тръстиков килим, стените чисто белосани.

Няколкото стари картини, стенният часовник с топузите и басмените пердета на трите малки прозореца с вътрешни капаци завършваха тази обстановка, от която сега Ретиан нямаше нищо помилло.

Когато възрастните седнаха, за Роберт не се намери място и той седна на кушетката, срамежливо щипейки с ръка индианската тъкан.

— Разказвай, Ретиан! — възкликна Арета. — Защо не пристигна вчера? Ти много си се изменил, станал си много по-сериозен. Кое си ти, момченце? Къде го намерихте? Бедното, то е почти голо.

Както става винаги след дълга раздяла, разговорът не тръгна изведнъж, но все пак Ретиан обясни причината за тяхното закъснение, познанството си с Линсей и историята на момчето. Като научи за дуела с Хопкинс и за битката в степта, Арета се разтревожи, а Вермонт стана необикновено сериозен.

— Този човек ще ти отмъщава и по-нататък — каза тя.

— Негодникът Хопкинс се сватосваше за Арета — обясни Вермонт. — Слушай, Ретиан, аз гледам много сериозно на това, което се е случило вчера. Човекът, убит от тебе, някой си Нарайа, е приятел на Лакомото ухо. Пуртос е един от най-опасните мошеници. Неговите другари, както правилно каза Арета, ще се стараят да ти отмъстят. Ние пак ще поговорим за това. Как мина пътуването, сеньор Линсей? — обърна се Вермонт към Линсей, употребявайки по навик, придобит от живота с испанците, „сеньор“ вместо „мистър“.

Линсей разказа за своя постоянен стремеж към Южна Америка, за своя живот и каза, че едно е да правиш малки разходки на кон и съвършено друго — да яздиш десетки километри на буен степен кон.

— Краката и гърбът ми са като дървени — прибави Линсей.

— Ретиан, сега кажи защо не дойде още вчера? — осведоми се Арета.

— Трудно е да се занимаваш с трима души гости, когато приближава нощта — каза Ретиан. — Ние не нощувахме у Хименес, а под открито небе; запалихме огън. У Хименес веднага биха забелязали, че работата не е в ред: конят на Нарайа, двете бандитски пушки, излишното седло, а там има всякакви хора. Биха могли да ни застрелят. Така че в края на краищата решихме да не се отбиваме при Хименес.

— Благоразумно сте постъпили — отбеляза Вермонт. — Навярно сте гладни като кучета?

— Как да ви кажем... като че ли...

— Ей сега всичко ще бъде готово.

— Минахме през разлялата се след дъжда река — заяви Роберт. — Дрехите ми се намокриха малко, а от мистър Линсей се вдигаше пара, когато идвахме към вас.

— Ти много ли си уморен, Ретиан? — попита Арета.

— Не. Аз толкова се стремях отново да бъда тук, че ако трябваше, бих препускал още пет хиляди километра.

Той я погледна с усмивка, Арета се усмихна и леко се изчерви.

— Хубава ми израсна тя — каза Вермонт, добродушно потупвайки девойката по рамото, — сърцето ѝ е златно, смела е като гаучо и... е, ако не беше тя, то ти, Ретиан, не би видял и това жалко угощение, което сега ще домъкне старата Флора.

— Обаче аз трябва да се преоблека — каза Линсей. — Ако по пътя за твое удоволствие се перчех в костюм на степен ездач, то сега между вас това е смешно.

— Останете, както сте си — каза Арета. — Всички сте уморени. Първо ще пийнем мате и ще хапнем. Баща ми е запазил за вас знаменита бутилка антилски ром. А след това вие, сеньор Линсей, можете да си починете. Ти, Роберт, ще слушаш моите разпореждания.

Арета заведе гостите във вътрешното дворче, дето се измиха. Линсей се интересува от глиненото огнище, димът от което, смесвайки се със слънчевите лъчи, се издигаше над покрива. Докато той разглеждаше грубо направеното огнище с висящия над него на желязна кука меден чайник, от входа, който води към корала, излезе Флора, висока дебела жена с широко лице и черни малки очи.

Побелялата ѝ коса висеше на кичури, главата ѝ беше превързана с ивица червен плат, тя беше облечена с басмена безформена дреха, подобна на дълга риза, препасана със синя престилка на райета. След нея се втурна опитомен нанду, който с жалостив вик искаше храна. Флора го прогони като кокошка. Като се обърна недоволено, опърничаво клатейки дългата си шия, щраусът се отдалечи, тракайки с клюна си от негодувание.

Като се върна, Линсей видя, че върху мушамата на масата е застлана покривка, а на медения поднос стои фаянсова бутилка с черен

етикет със златни букви.

Няколко запазени от доброто старо време галети и малко счукана захар съставяха мезето за бутилката стар ром.

Арета ходеше около масата и нареждаше стъклените чашки и малките чинийки.

Флора донесе меден поднос с пет кръгли глинени гърненца, шише с мате, купчина банички от маниока с яйца от нанду и лук, пълна захарница със ситна захар и чиния горещи царевични питки.

Като видя всичко това, Арета плесна с ръце:

— Флора! Кого си ограбила?

— Ах, сеньорита, никого не съм ограбила, просто си спомних, че сеньор Дъгби трябва да пристигне, и изпратих нощес своя старец в чифлика на Темадо да вземе нещо назаем. Аз исках вие нищо да не знаете. И ето Хиацинт донесе чувал маниока, чувал царевица, две кила захар и яйца. — Като казваше това, Флора се усмихваше тържествено, много доволна от своята хитрост.

— Колко си мила, Флора! — завика девойката и едва не бутна подноса от ръцете на старицата, целувайки набръчканите ѝ бузи. — Аз много се боях — продължаваше Арета, — че няма да има с какво да храним гостите. Сега — ура! Яжте и пийте!

— Флора! — каза Вермонт, който вече беше отворил бутилката. — Ти толкова ме трогна, че няма да си отидеш, без да изпиеш чашка от този ром, който е на толкова години, на колкото си и ти, т.е. на седемдесет и няколко.

Вермонт наля внимателно една чашка от тъмната течност и я подаде на Флора. Тя сръбна малко... И всички присъстващи с удивление видяха как изразът на удоволствие върху лицето ѝ се смени от недоумение, а недоумението — с дълбока печал.

Като въздъхна тъжно, Флора изтри с ръка устата си, постави чашката на масата и каза:

— Сеньор Вермонт, аз не искам да ви обидя. Не. Много съм ви благодарна. Само че това не е ром. Това трябва да е лекарство или оцет, но не ром.

— Какво?! — изрева побледнелият Вермонт. — Какво бърбориш!

Той сграбчи чашката, помириша течността, отпи малко и като тропна с крак, плисна питието на пода.

— Излъгал ме е проклетият португалец! — възкликна Раненият ягуар. — За петдесет рейса съм купил от него бутилка кафе. Ама че...?!

При това изявление се вдигна безумен смях; самият Вермонт се смееше най-много. Що се отнася до Роберт, той едва не се търкаляше по пода от възторг и накрая, когато смехът започна да преминава в стонове и кашлица, подскочи три пъти, не знаейки с какво да изрази овладялото го весело настроение.

— Е — каза Вермонт, когато компанията се поуспокои, — има за наше щастие малко кашаси. Донеси го, Флора.

След тази суматоха апетитът се увеличи и след като си хапнаха порядъчно, всички започнаха да пият мате.

Мате — това са ситно счукани сухи листа на дивораствящ храст. По вкус това питие прилича на чай, само че е по-горчиво. Приготвят го така: на всеки човек в отделно гърненце, което се нарича бомбила — пускат шепа мате и захар, сипват вряла вода и смучат през медна тръбичка.

Южноамериканците страшно много обичат мате заради неговото възбуждащо действие и особен вкус. Европейците отначало не го харесват, но впоследствие започва да им харесва, както на местните жители.

— За първи път в живота си пия мате, за което само бях чел — каза Линсей.

— За вас днес ще бъде приготвено ястието на пампасите — задушено в кожа говеждо месо — каза върналата се от огнището Арета. — А с мате така ще свикнете, че няма вече да поискате чай.

— Великолепно питие! — отговори Линсей. Той харесваше всичко, което виждаше, пиеше и ядеше.

След храната, кашасито и матето запушиха пури; Ретиан започна да разказва на Вермонт за своето пребиваване в Северните щати; Линсей бе оставен да си почине в патиото върху меки възглавници и рогозки, където умореният стар канторски чиновник заспа мигновено, а Арета, като изчака баща си на свой ред да разкаже за живота си и за разните неприятности, които са ни известни, се обърна към Роберт:

— Роберт, ти ме интересува много. Разкажи ни сега за себе си всичко, без да скриваш нищо.

— Знаеш ли, Арета — съобщи Ретиан, — когато пътувахме насам, аз се мъчех да го разпитам, но той само твърдеше: „Всичко ще научите, когато пристигнем, защото ако започна да разказвам сега, вие ще спорите с мене, а аз не мога да споря яздейки“.

— Загадъчна личност! — разсмя се Арета. — „Няма да кажа, не мога“... Я да видим за какво ще спориш?

Роберт се обърка и изчерви. Усмиввайки се срамежливо, той пипаше своите изпокъсани гащи и най-после се реши, като стана не по детски сериозен.

— Ела насам! — каза Арета, проникната от горещо съчувствие към малкия скитник.

Той се приближи до девойката; Арета го прегърна и притисна към себе си.

— Той сам си е дал ново име — каза Ретиан. — Това име е „Звездата на Юга“. Скромно, нали?

— Все повече се интересувам от тебе — прошепна Арета на момчето. — Какво значи това: „Звездата на Юга?“

— Виждате ли — заговори Роберт, — аз съм член на тайно общество, тоест ние — аз, Дик Нерви, Дъг Ламбас и Кристофор Харис — образувахме тайно общество... Но на вас май ви е скучно да слушате? — прекъсна се сам Роберт. — А да разказвам така, както разказваше Паркер, не умея...

— Никога в живота си не съм слушал нещо по-интересно — важно заяви Вермонт, подавайки на Роберт цигара.

— Аз също — подхвана девойката.

— Благодаря ви, аз не пуша — отговори Роберт, вглеждайки се изпитателно в лицето на Вермонт, за да отгатне не му ли се присмиват. — Тогава продължавам...

— А кой е този Паркер? — попита Ретиан.

— Почакайте... Паркер и капитан Батаран са причина за всичко... Ние организирахме тайно общество, за да вършим разни тайни работи, например: да търсим съкровища или да се застъпваме за онези, които биват несправедливо обиждани... Ние си направихме маски и ленти за през рамо, за да се разпознават членовете на обществото, направихме си едни кръгли значки... Ето моята значка — показва Роберт, като извади от торбичката, която висеше под ризата му, тенекиено кръгче с три дупчици. — Ето вижте. Сега всеки от нас носи

особено име: Дъг Ламбас се нарича „Черният облак“, Нерви си измисли „Безстрашната стрела“, Крист Харис се нарече „Тътнежът на гръмотевицата“, а аз... е, вие знаете — обърна се момчето към Ретиан, — аз ви казах... аз станах „Звездата на Юга“.

— Говори, говори — каза, съчувствено кимайки, Вермонт. — Колко пари имаше в първото съкровище, което изровихте?

— Още не сме изровили... Ние не знаехме има ли съкровища във Фолкланд... Първо се събирахме в бараката зад складовете на Бутс, около пристанището и... обсъждахме, съставяхме планове.

— А кой е Бутс? — попита Арета. — Кажи, ти обичаш ли бонбони?

— Аз много обичам бонбони — отвърна Роберт, измъчван от мисълта, че с него може би се шегуват. — Само че не ми задавайте наведнъж много въпроси, защото ще се объркам.

Арета извади от джоба си няколко бонбончета и ги даде на момчето.

— Давам ти последните си — каза девойката. — Когато свършиш разказа, тогава ще ги изядеш.

— Благодаря ви. Ще ги изям — почервеня Роберт и скри бонбоните в торбичката. — Аз, знаете ли, сам си я уших, когато избягах.

Вие искате да знаете за мистър Бутс... Мистър Бутс е нашият господар. Моят баща служи при него. Бащата на мистър Бутс преди много години започнал да развъжда на нашите острови овце. Той ги хранел с тревата тусак, от която у нас има много. Тази трева е толкова полезна за овцете, че, казват, няма по-вкусно месо от това на нашите овни по цялото земно кълбо; така ми разказваше татко. Тревата тусак... вие не я ли познавате? Тя е като малките палми, така изглежда и е висока колкото мене. У нас казват, че ако такава трева биха започнали да развъждат в Европа и Америка, всички скотовъди щели страшно да забогатеят. Овцете обичат тусак. Веднъж — продължаваше Роберт, считайки историята на Бутс за завършена^[3] — ние се събрахме, сложихме си маските и изведнъж отнякъде един опечален човек с брада ни видя, че се кълнем над ножа на Дъг Ламбас да не издаваме никому нашите работи... и да изгонваме предателя от обществото, а обществото се нарича „Съюз на мълниите“. Този човек се приближи до нас и каза:

— Аз съм член на тайното общество „За защита на капитан Батаран“.

Ние се изплашихме.

„Покажи значката си“ — казах му аз. Той действително показва значка, една много старинна бронзова монета с образ на жена с венец и каза, че всички членове на организацията имат такива монети.

„Ето знака на обществото «За защита на капитан Батаран» — каза непознатият, — а аз съм агентът на това общество, Джеймс Паркер.“

Ние го помолихме да ни разкаже кой е този Батаран... Научихме от Паркер, че преди десет години близо до Монтевидео в морето се запалил един кораб. Той изгорял целият, само екипажът се спасил, прехвърляйки се на друг кораб. А Батаран, капитанът на загиналия кораб, бил арестуван в Монтевидео и осъден на доживотен затвор. Обвинили го, че той запалил кораба и че в този пожар са изгорели някакви важни държавни документи.

— Как изглеждаше Паркер? — попита Вермонт, като се прозяваше, за да не се усмихне.

— Бедно, много бедно беше облечен този човек и знаете ли, той беше даже бос като мене. Брадата му е черна.

— А носът?

— Носът беше червен, вие отгатнахте... Аз помислих същото като вас, но Паркер обясни, че често плаче от мъка, защото знае как страда семейството на нещастния капитан.

— Продължавайте — каза Арета и веднага пошепна тихо на Ретиан: — Ама че лековерно момче! Някакъв си пройдоха го е объркал и измамил.

Роберт продължаваше.

— Когато Паркер започна да ни моли да пожертвуваме нещо в полза на Батаран, ние му дадохме: аз — пет долара, Ламбас даде три шилинга и джобното си ножче, което можеше да се продаде за един шилинг. Ако бяхте видели как плачеше Паркер! Беше му много мъчно за капитана. Сълзите му течаха като вода от чайник; даже Ема, сестрата на Ламбас, не може да реве толкова. А тя обича да реве: кажи й например: „Можеш ли да минеш под ръка с пингвин“ — и тя веднага заплаква, даже не трябва да я молиш. У нас има много пингини. Нерви даде на Паркер златен молив. Крист Харис, колкото и да беше

стиснат, даде последния си долар; но Крист Харис е малък, на осем години е, така че той не можеше да спести повече. Паркер ни благодари много, заповяда ни да мълчим, за да не започнат да ни преследват тайните врагове на Батаран, и ни издаде разписка, която взех аз като предводител.

— Можеш ли да ни покажеш тази разписка? — каза Арета на разгорещилия се от възмущение освободител на капитан Батаран.

— Мога... — нерешително отговори Роберт, ровейки в окачената на гърдите си торбичка. — Макар че обещах на Паркер... никому не съм я показвал, но зная, че вие няма да ме издадете. Вие всички сте много добри към мене, а не бива да я показвам само на онзи, от когото се опасявам — например на непознати... Ето гледайте. Истински шифър, нищо не може да се разбере!

— Ще опитаме да разберем — каза Вермонт, слагайки очилата си. — Я дай тази разписка.

Ретиан и Арета се приближиха до стария авантюрист и се наведоха над документа, старейки се да прочетат дългата слята дума, грижливо изписана на измачканото листче с химически молив.

— Ицапулгетсеива... авалганмуе... — четеше на глас Арета, мръщейки вежди от усилие да изговори на части странните думи — ... рекрапиловяд... ивардзет... едъб... яипан...

Девојката я досмеша, а Роберт с неодобрение видя, че Ретиан също се усмихва. Лицето на Вермонт светеше със загадъчен, малко лукав израз.

— „Есадмавито“. Така — довърши Вермонт. — Какво е написано тук, според думите на Паркер?

— Тук е написано, каза той — отговори момчето, вглеждайки се тревожно в лицата на възрастните, — че са получени от Найт, Ламбас, Харис и Нерви еди-колко си пари и вещи за касата на обществото „Защита на капитан Батаран“. А какво? Вие не вярвате ли? Нима не вярвате?

— На теб ти вярваме, ти си великодушно момче, но си глупаче — каза Арета, като прегръщаше Роберт и изтриваше сълзите от смях, показали се на ясните ѝ очи. — Твоят Паркер е мошеник.

Изведнъж Вермонт, който въртеше на всички страни записката, удари по масата с юмрук и извика.

— Сто хиляди каскавели да го ядат този Паркер! Знаеш ли ти какво е написал този нехранимайко?

— Какво? Какво? — възкликнаха младите хора.

— Слушайте, аз го прочетох обратно, от края към началото. Излиза много разбрано: „Отивам да се напия, бъдете здрави, дяволи, Паркер е умна глава, а вие сте глупаци!“

— Вие се шегувате... — извика Роберт и се хвърли към Вермонт. — Покажете, не може да бъде!

Той побледня и очите му се напълниха със сълзи, когато Вермонт бавно, дума след дума, прочете цялата фраза, а момчето движеше пръста си по хартията, объркано шепнейки унищожавашите думи.

— Стана ли ти ясно сега? — попита Ретиан, като му дожаля за момчето.

— Ох! Ох! Ох! — извика Роберт, като падна до краката на Арета и хвана с ръце главата си. Той плачеше горчиво не за това, че неговите спестени пари са изпити, а защото не съществува капитан Батаран, когото той се стремеше да освободи от веригите и затвора.

— Не плачи, Роберт! — каза Арета, като го вдигна. — Та ти не си направил нищо лошо. Искал си да помогнеш на капитана. Ти не си виновен, че са те излъгали. Когато пораснеш, ще ти се наложи да се сблъскаш с такива случаи, когато низки, користни хора извличат лична изгода от чуждата доверчивост, от желанието на другите да принесат на хората полза, да направят нещо хубаво. Престани, иначе ние ще помислим, че Ема Ламбас реве по-малко от тебе.

— Това е вярно — каза Роберт, като се изправи и изтри сълзите си. — Но... кой можеше да допусне. И вие бихте повярвали, толкова хубаво говореше Паркер, че ти се искаше веднага да тръгнеш след него в бой. А знаете ли, на мене ми се падна жребият — ние хвърляхме жребий кой да отиде в Монтевидео. Паркер ни даде адрес. Аз се вмъкнах в сандъка за въглища на параход „Уругвай“, но имаше буря, която не му позволи да спре в Монтевидео, затова „Уругвай“ тръгна към Рио Гранде.

— Паркер ви е викал в Монтевидео? — запитва Ретиан.

— О, да! „Елате, когато искате; ние, казва, ще освободим Батаран и ще намерим съкровището. Той е скрил десет милиона в планините!“

— А адресът какъв е?

— Адресът?... Аз го научих наизуст: „Военна улица, дом Хуан Панара“. Трябва да се потърси Артур Малинбрук, това значи Паркер.

— Няма Военна улица в Монтевидео — каза Вермонт. — Аз познавам добре този град.

— Но как си пътувал? — попита Арета, като изтриваше със своята кърпичка очите на разстроения „освободител“.

— Много клатеше, там е прашно и много трудно се диша, но това не беше нищо, само когато хлябът ми се свърши, прииска ми се да ям и да пия вода. Щом „Уругвай“ отплава от Сан Антонио, аз почнах да викам на огняря през люка, исках да ме извадят оттам. Какъв калай ядох... Така ме ругаха! И все питаха защо и къде отивам... Аз казах, че живея у роднини в Порт Станлей, та ми се дощяло да отида в Монтевидео, при баща си...

И тук аз се обърках. Не можех веднага да измисля какво прави моят баща в Монтевидео. Те разбраха, че лъжа, но нищо не успяха да научат. Дори ме хранеха и ме настаниха в каютата при машиниста. Капитанът каза: „В Монтевидео ще те заведем при баща ти. Къде живее той?“ Аз започнах да обяснявам, но пак се обърках — не знаех има ли там такава улица, каквато измислих. Беше много неприятно, когато разбраха, че съчинявам, но, разбирате ли, аз не можех да кажа истината. И те почнаха да ме плашат, че ще ме предадат в ръцете на полицията. Навярно така би и станало (макар че аз им бях казал измислено име: казах, че се казвам Хенри Белфаст), но започна буря, задуха ужасно силен вятър, вълните заливаха парахода и „Уругвай“ не рискува да продължи към Монтевидео — той се отклони далеч от брега, в открито море, и спря в Рио Гранде. Когато почнаха да привързват парахода, избягах незабелязано — скочих във водата между шлеповете — аз плувам добре, — след това излязох на брега и пренощувах на улицата. В пристанището се страхувах да отида: там навярно ме търсеше полицията. Аз не знаех пътя през планините покрай самия бряг. Вечерта отидох на гарата; едно момче индианец ми каза, че мога да отида в Баже, а оттам, ако помоля кондуктора на дилижанса, който пътува до Монтевидео, може би ще ме закара. Това момче ме качи на покрива на вагона и само също се качи; то пътуваше до Месгатоп. На него му беше добре — когато ни свалиха там, то пътуваше затам, а мене ме набиха и ме изгониха. Тогава попитах в коя посока се намира Монтевидео и тръгнах пеш. Само че куртката си

оставих на парахода, за да плавам по-леко; вятърът ми отнесе шапката, когато бях на покрива на вагона, а обувките си трябваше да продам в Рио Гранде — нямаше вече с какво да се храня.

— Роберт! Та ти си герой! — каза Ретиан. — Това се казва настойчив човек! А какво яде в степта?

— Пастирите гаучо ми даваха по нещо. Аз не можех да се оправям, защото не зная испански език. Щом видех някъде пушек, натам и тръгнах. Край техните огньовете спях; така ходих цели четири дена. След това стигнах до ранчото. Не можех повече да вървя. Там един старец гаучо два пъти ми даде да ям. Той казваше: „Почакай тук; едно семейство трябва да мине с кола покрай това ранчо на път за Монтевидео; аз ще помоля да те вземат; не излизай оттук“. Той говореше лошо английски език, но аз разбирах и на всички казвах, че баща ми живее в Монтевидео. Само че кола все още нямаше и тогава се явихте вие! — възкликна Роберт и се засмя от радост, че изпитанията са се свършили. — Взехте ме и ми подарихте кон!

— А ти забрави ли, чудаче, че ми спаси живота? — ласкаво каза Ретиан, потупвайки момченцето по слабичкото рамо. — Нали Хопкинс щеше да ме убие, ако не беше ти.

Но преживените изпитания и вълнения, предизвикани от разкриването на измамата на Паркер, много измориха Роберт. Той беше бледен и млъкна, дори се прозина.

— Ела насам. — Арета хвана Роберт за ръката и го отведе във вътрешното дворче, където под неголям навес сладко спеше Линсей. — Лягай и спи!

Като се прозяваше непрекъснато, Звездата на Юга се отпусна на рогозката. Когато Арета му донесе възглавница, той вече спеше дълбоко. Девојката повдигна главата на момчето и пъкна под нея възглавницата. Роберт дори не се помръдна.

— Старецът и момчето спят — каза Ретиан на Арета, когато тя се върна, — а ние какво ще правим? Да се качим на лодката и да отидем към Тръстиковия остров.

— Вижте какво — отговори девојката, като вдигна загрижено вежди. — Аз искам да уشيا нещо за Роберт. Той е почти гол. А той заслужава работите му поне малко да бъдат уредени. От него ще израсне смел човек.

— Е, тогава ние ще поиграем шах — каза Вермонт на Ретиан.

Арета отиде в стаята си и скоро до слуха на мъжете стигна тракането на шевна машина: девойката прекрояваше от стара черна пола панталони и блуза за момчето. Вечерта тя му даде освен тези дрехи и своите стари, но още здрави обувки; те му станаха.

[1] Аеролит — каменен метеорит. — Б.ел.кор. ↑

[2] Болос — три ремъка, завързани от едната страна. На свободните краища са прикрепени общити с кожа каменни топки. Болосът се хваща за едната топка и се хвърля, като се завъртва предварително над главата. Това оръжие, като се обвие около краката на човек или животно, го поваля на земята. — Б.а. ↑

[3] Действителен факт. Овните на Фолкландските острови благодарение на тревата тусак са прочути с големината си и с необикновено вкусното си месо. — Б.а. ↑

XI

След като Инес и дуенята ѝ си заминаха, Рамзай около един час беше зает със снимане; след това той седна в стаята си и почна да пуши цигара след цигара. Трябва да кажем, че не само младичката дъщеря на Маняна направи на младежа неизгладимо впечатление, но и само по себе си положението на Хуан възмущаваше Рамзай, както ако пред очите му биха изтезавали невинен човек.

„И така — си каза Рамзай, който помнеше даденото на Инес обещание, — преди всичко хладнокръвие, предпазливост и хитрост. Аз трябва да действам като дипломат. Отначало ще се постарая да убедя доктора, ще му обърна внимание за незаконните му действия... Не. Преди всичко ще искам свиждане с Хуан, тъй като съм негов приятел. А след това ще видим. Утре сутринта ще отида при доктора; дотогава ще обмисля всичко.“

Точно в това време дойде помощник-режисьорът и каза, че утре в единадесет часа преди обяд предстоят снимки извън града.

„Следователно преди обяд не ще мога да се погрижа за Хуан — продължаваше да размишлява Рамзай, поглеждайки часовника. — Девет и половина. Вечерта ми е свободна. Ще отида при Ригоци още сега. Решено. Главното е мъдрост и хладнокръвие.“

Без да губи време, Рамзай се облече, излезе на улицата и се качи в трамвая, който го закара до зданието, посочено от девойката.

Щом видя фирмата на лечебницата, завладя го гняв. „Да държат здрав човек затворен само защото този човек иска да работи? Годдем! Това няма да го бъде!“

„Обаче не трябва да се вълнувам — каза си Рамзай, — иначе работата ще свърши с това, че ще изругая Ригоци, а от това Хуан няма да има никаква полза. Трябва да се успокоя. За тази цел да прочетем съседната фирма. Какво пише там? Проклятие! Това е бюро за погребални процесии. Полезно за спокойствието. Е, тогава другата насреща: «Магазин за играчки». Ето кое е нужно... Там има палячовци, куклички, кончета, пистолетчета... Хм... пистолетчета.“

Рамзай позвъни решително и се осведоми от прислужницата, която внимателно го разглеждаше, може ли да види Ригоци.

— Само в приемните часове, от единадесет до четири — каза прислужницата. — Но ако случаят е сериозен...

— Извънредно сериозен!

— Почакайте; ще попитам.

Докато жената отиваше при доктора, Рамзай повтаряше: „Хладнокръвие, предпазливост, хладнокръвие, предпаз...“

От вътрешността на тихия дом се чу привлечен тъжен вопъл на някакъв болен и цялата кръв нахлу в главата на Рамзай. „А! Изверг! — помисли той. — Това е може би Хуан, който вика, искайки свобода! Да бъдем търпеливи и разумни.“

— Докторът ви моли да влезете при него — съобщи прислужницата, посочвайки една от трите врати на вестибюла. — Ето тук.

Рамзай влезе.

Ригоци седеше и нещо пишеше. Навярно лицето на младежа застави доктора да бъде нащрек, защото той изгледа подозрително посетителя.

Като покани Рамзай да седне, Ригоци се облегна назад в креслото и запали пура.

— Слушам ви — каза Ригоци.

— Във вашата лечебница се намира Хуан Маняна — заговори Рамзай, след като седна. — Аз съм негов приятел, Хенри Рамзай, работя в кинематографско предприятие. Като научих случайно за нещастиято, което е сполетяло моя приятел, аз побързах да дойда при вас, за да разбера, първо, колко сериозно е положението на болния, и второ, да се срещна с него.

Като прехапа устни и мрачно присви очи, докторът се вгледа в Рамзай, за да реши — да отрича ли, че Хуан е в лечебницата, или да признае, че той действително е тук.

Докато Рамзай обясняваше, Ригоци успя да вземе решение. Стана му ясно, че слухът за безразсъдната постъпка на земевладелеца, който бе затворил своя син в лечебницата, вече се е разпространил из града. Да отрича заточението на Хуан — значеше да направи този слух още по-мрачен; можеше да възникне легенда за смъртта на младежа, която докторът скрива.

Затова Ригоци каза:

— Действително младежът, за когото говорите, се намира в моето заведение. Казва се Хуан Маняна.

— И какво, много ли е болен?

— Засега още е трудно да се каже — отговори докторът, — но несъмнено е, че имаме налице признаци на ненормалност. Той се възбужда лесно и има странна идея: да води обикновен живот на занаятчия в киното, докато милионите на бащата ще избавят сина от всякакви грижи.

— По вашето, това лудост ли е?

— Ние ще изясним това — каза докторът с пренебрежителна усмивка. — Освен това Хуан има лоша наследственост по линията на леля си, която на стари години се увлякла от боеве с петли, тайно посещавайки заради тази страст глухите притони^[1].

— Мога ли да говоря с Хуан?

— Сега вече е късно — каза докторът, внимателно наблюдавайки порозовялото от гняв лице на посетителя. — Освен това свижданията при нас са в определени дни: в сряда и петък.

— Аз утре заминавам и бих искал да видя болния сега — заяви Рамзай, започвайки да диша тежко.

— За съжаление аз не мога да разреша.

— А защо не можеш? — викна изкараният от търпение Рамзай, който изведнъж забрави всички свои правила за предпазливост. — Ти, стар душегубец, убиец, мошеник, не можеш да дадеш свиждане, защото си получил пари от бащата на нещастното момче! Веднага отваряй своя затвор или аз...

Ригоци бързо натисна копчето на звънеца и завика, мъчейки се да откъсне стисналите шията му ръце на Рамзай, който, след като скочи на масата, заудря главата на доктора о стената, повтаряйки:

— Веднага отваряй стаята!

В това време трима яки прислужници, които дотичаха при тревожния звън на Ригоци, се хвърлиха върху Рамзай, свалиха го на пода и се мъчеха да го вържат.

С отчаян удар по скулата Рамзай събори единия прислужник, нагости другия със стол по главата, така че той, зашеметен, падна като чувал и влачейки след себе си третия, който го беше хванал отзад, се спусна към изхода.

Докторът викаше:

— Вържете го! Наденете му усмирителна риза и го хвърлете в болнична стая под студения душ! Той е опасен луд!

Рамзай беше вече до изходната врата, когато пътя му препречиха още двама прислужника, един от друг по-високи. Без да жали тила си, Рамзай отметна глава назад и със силен удар сплеска носа на човека, който го държеше отзад. Като измуча диво, онзи изпусна англичанина и олюлявайки се, се подпря до стената.

Тогаво хората, които стояха до вратата, се хвърлиха върху Рамзай. Един от тях той удари с крак в корема. Прислужникът седна, като се превиваше от болка.

— Отваряй! — извика Рамзай на последния враг, опрял револвера в слепоочието му.

Изплашеният пазач веднага се подчини. Рамзай бързо изскочи на улицата, заключи отвън вратата, хвърли ключа и побягна, спасявайки се от гонещите го минувачи и полицаи, които мислеха, че това е бандит или луд.

Дългите бързи крака спасиха Рамзай от една неприятна история. Като мина бързо три улици, той видя такси, скочи в него и заповяда на шофьора да кара бързо към кинофабриката на Ван-Мирър.

„Сега всичко пропадна! — мислеше с отчаяние младежът. — Проклет характер! Сякаш не можех да поговоря с доктора от сърце, смислено, убедително?!“

Той погледна часовника си. Беше единадесет и половина.

— Неудобно е сега да звъня и да уведомя Инес за всичко, което се случи! — огорчи се Рамзай. — Нея навярно я следят. Какви дяволи са тези испанци! У тях са останали навици от времето на инквизицията — тази любов към тайните, към заточенията, дуелите, кинжалите и към всичко от тоя род. Навярно държат девойката като в затвор! Ах, колко ми е неприятна днешната история! Дано не излезе нещо още по-лошо!

Рамзай се опасяваше ненапразно: докато той пътуваше, Ригоци успя да позвъни на Леон Маняна и да му разкаже за произшествието с англичанина.

Беше решено колкото може по-бързо да прехвърлят Хуан в една от болниците на Рио Гранде.

Като остави слушалката, вбесеният земевладелец се закле още утре да научи кой е издал неговата тайна и как е станала известна навън.

Засега не желаейки да тревожи дъщеря си, която още не беше се върнала от своята приятелка, Маняна се зае с гостите, но безпокойството не го напускаше. Маняна нямаше защо да се бои от властите — той се боеше от намесата на частни лица: боеше се, че тази история ще попадне във вестниците, че това може да се отрази на семейния му живот.

Колкото и да искаше Вентрос да се ожени за Инес, той можеше под впечатление на скандала да се уплаши и да се откаже от мисълта да има за тъст човек, който навсякъде ще си спечели името на средновековен барон, незнаещ граници за своя фанатичен деспотизъм.

Като мислеше за това кой е могъл да съобщи на Рамзай за Хуан, Маняна усърдно пиеше вино и играеше на карти с местните милионери.

Много подозрително му се виждаше това, че Рамзай е набил доктора скоро след излизането на Инес.

— Никога не я е боляла глава преди танци — промърмори хасиендърът. — Трябва да разпитам шофьора и Катарина.

Той отиде в кабинета си и каза на своя доверен слуга — едноокия Педро:

— Когато сеньоритата дойде, доложете ми, а шофьорът нека се яви тук.

Не мина и половин час, когато в игралната зала се яви Педро и като се наведе до ухото на господаря, прошепна: „Сеньоритата се върна, тя е болна и легна да спи. Шофьорът дойде.“

Маняна се извини пред гостите, мина през голямата зала, където под звуците на най-добрия в града оркестър се въртеше пременената тълпа от гости, и като затвори вратата на кабинета, се обърна към неподвижно чакащия шофьор:

— Къде ходи с колата?

— При дона Рибейра, сеньор — почтително отговори шофьорът, който ненавиждаше Маняна за неговата грубост и боготвореше Инес за нейната приветливост и простота.

— Къде се отбихте, преди да пристигнете при Рибейра?

— Абсолютно никъде, сеньор. Ние пропътувахме Прадо няколко пъти от край до край и се явихме в дома на дона Рибейра.

— Ти лъжеш?!

— Сеньор, аз не мога да позволя никому да разговаря така с мене. Уредете ми сметката.

„Ама че дявол! — помисли Маняна. — Като ме напусне, той ще разгласи, че е возил Хуан в лечебницата.“

— Слушай, Себастиан — продължаваше земевладелецът на глас, — аз ще ти дам двойна заплата, ако признаеш къде си се отбивал със сеньоритата и с дона Катарина.

Шофьорът мълчеше.

— Е? — извика хасиендърът.

— Ние наистина никъде не сме се отбивали, сеньор.

— Излез! — заповяда разяреният Маняна. — Намери Педро и му кажи да поръча на дона Катарина веднага да дойде тук.

Докато чакаше старицата, Маняна от злоба смачка с пръсти пурата и я хвърли на пода.

Чу се тихо чукане и влезе дуенята, малко бледа, тъй като Себастиан вече ѝ беше казал, че я чака разпит.

— Дона Катарина — започна Маняна с укорен глас, — хубаво ли е това от ваша страна? Вместо да бъдете разумна наставница на неуравновесеното момиче, вие заради празното ѝ любопитство я водите в кинофабриката, този вертеп на развратници и театрални пройдохи. Вие живеете при мене двадесет години, аз винаги съм ви имал доверие, а вие не оправдахте моето доверие. Шофьорът всичко си призна. Той каза, че вие и Инес сте говорили с някакъв си Рамзай. Кажете всичко или ще ви помоля да напуснете къщата ми.

— Ако Себастиан ви е казал това — отговори изплашилата се, но решила да не отстъпва Катарина, — значи той се е побъркал и трябва незабавно да го изпратите в болница. Ние се разходихме няколко пъти из Прадо, а след това отидохме у Рибейра. Ето всичко. Срамота е, дон Маняна, така да оскърбявате преданата стара жена.

Като спомена за болница, Катарина, без сама да подозира, породила у Маняна опасението, че действително историята с Хуан се е разпространила и в къщата, и в града.

Маняна искаше окончателно да изпита жената и като я погледна изпитателно, каза:

— След два дена ще се върне Хуан. Как ще се почувствува, като научи, че жената, на която е поръчано да напътствува неговата единствена сестра, се е оказала лъжкиня!

— Много ще се радвам, ако Хуан се върне — каза Катарина, която се заливаше от сълзи и ни най-малко не вярваше на Маняна, — но той ще се застъпи за мене! Така да ме оскърбяват... така...

Като видя, че от нея нищо няма да разбере, целият червен от злоба, Маняна завика:

— Махайте се, стара вещице, и не ревете толкова гнусно! Аз не ви оскърбявам, но като баща, желая да зная истината за живота на моето семейство! Махайте се оттук! И си затваряйте устата за това, което съм ви казал!

Ридаейки, Катарина излезе и се промъкна в своята стая. До нейната врата беше вратата на Инесината спалня. Дуенята тихо влезе при девойката, събуди я и ѝ разказа за разпита, устроен от Маняна, като я предупреди, че утре навярно баща ѝ ще разпитва и нея.

— Не се бой, скъпа — каза Инес, — сега ако потрябва, аз ще отричам дори, че дишам въздух, че имам два крака!

Като се увери в нейната упоритост, Катарина отиде да спи. Инес също заспа, а на другия ден я повикаха при майка ѝ.

Долорес и Маняна седяха със строги лица в гостната на Долорес.

— Седни, Инес — каза майка ѝ. — Ние трябва да поговорим с тебе.

— Ах, колко тържествено! — възкликна Инес, която изпитваше безпокойство. — Може би ще ми бъде съобщено, че вашият плешив Вентрос предлага ръката и сърцето си?

— Дори и така да е! — каза Маняна. — Неговите намерения са ясни, той е богат и те обича.

— Това няма да стане никога!

— Ще видим. Кажете къде беше вчера, преди да отидеш при Силва?

— В Прадо, папа — отговори момичето, като се изчерви неволно. — Болеше ме силно глава. Возих се.

— Защо се изчерви, мила моя? — ядовито попита Долорес.

— Защото ме разпитвате. Но аз не разбирам защо. Не разбирам причините.

— Себастиан си призна, че те е возил при Ван-Мирър! — страшно викна Маняна. — Какво значи това? Ти си била там? За какво? Казвай истината, не лъжи!

— Аз не лъжа...

— Ти лъжеш, Инес — каза майката. — Не ти ли е съвестно, Инес Маняна, да лъжеш толкова нагло и безсрамно?

Упрекът въздействува. Горещата кръв на бащата закипя в дъщерята. Сълзи бликнаха от очите ѝ; тя пламна още по-силно и след това, като побледня страшно, каза:

— Да, аз излъгах. Аз не бих излъгала, ако можех по друг начин да помогна на Хуан. Аз зная всичко: ти, папа, го мъчиш в подозрителна лечебница като болен за това, че иска да стане кинооператор. Аз разказах на един човек, приятел на Хуан, за нещастиято, което е сполетяло моя брат, и помолих за помощ. Това е всичко. Да, и още нещо: главата не ме болеше. Аз измислих това. А у Силва бях.

— О! — простена Долорес. — Деца мои — проклетие мое! Инес, Инес! Какво ще стане с тебе?! А Катарина беше ли с тебе в заговора?

Инес мълчеше.

— Кой е този човек, с когото си говорила?! — крещеше Маняна.

— Порядъчен човек.

— Неговото име!! Името му!!?

— Нищо повече няма да кажа.

Настъпи продължително мълчание.

— Ето какво — заяви Маняна след кратко размишление, — днес Вентрос ще дойде да иска ръката ти. Аз ще ти простя, ако незабавно се съгласиш да станеш негова жена и заминеш с него три дни след сватбата за Рио де Жанейро. В противен случай ще те изпратя утре в най-изоставеното ранчо под надзора на мои предани хора и там ти ще мислиш за своите постъпки!

— Нека Вентрос ме забрави! — заяви Инес. — По-добре да умра, отколкото да се съглася да стана негова жена.

— Чуваш ли? — студено попита Долорес. — Тя се е побъркала.

— Ще оздравее — каза Маняна. — Ела насам, мила дъще.

Той я хвана за ръката.

— Какво искаш да правиш с мене?

— Засега ще те заключа в твоята стая, където ти още един път ще помислиш: да бъдеш ли жена на Вентрос или да се прозяваш от тъга в някое диво ранчо!

Девойката беше толкова изплашена, че почти загуби всякаква възможност да съобразява. Страх я завладя при мисълта, че я очаква участта на Хуан.

Като се изтръгна от ръцете на баща си, Инес стремглаво се спусна към залата, чиито прозорци гледаха към верандата. Без да слуша какво вика баща ѝ, който тичаше след нея, Инес скочи през прозореца на верандата, изтича през тесния проход на двора и избяга на улицата.

В шумното улично движение тя тутакси се обърка. Вървеше бързо, задъхвайки се от умора. От една уличка я повика женски глас:

— Инезилия!

Девойката се обърна.

Беше дона Катарина. Докато родителите разговаряха с дъщеря си в гостната на Долорес, Катарина от преданост беше подслушвала на вратата. Щом разбра, че ще изгонят Инес, тя избяга от къщи и успя да я настигне.

— А какво ще правим сега? — извика девойката, като прегръщаше старицата. — Аз вече не мога да се върна! Страх ме е!

— Аз също няма за какво да се връщам — каза Катарина. — Ще дойдеш, дете мое, с мене; аз няма да те оставя.

Те се спуснаха към пристанището по най-глухите улички. Из пътя Катарина разказа на Инес, че е подслушала нейния разговор с баща ѝ и майка ѝ.

— Наблизо живее моята братовчедка Бела — съобщи Катарина. — Ще те заведе при нея, а после ще видим какво да правим.

А Рамзай прекара много тревожна нощ. Неговото помещение, което се състоеше от две стаи, се намираще в двора на студията.

Разстроеното лице на Инес, споменът за сериозния и умен Хуан, затворен сред чудовищната обстановка на психиатричката лечебница, не даваха мира на Рамзай и той правеше планове, един от друг по-смели и по-грандиозни за освобождението на младия испанец, макар и да съзнаваше, че с избухливия си характер не би могъл да върши никаква тайна работа, която изисква търпение и предпазливост.

Днешната история с доктора беше явно доказателство за това.

Сутринта младежът задряма, проклинайки настъпващия ден, тъй като трябваше да пътува извън града, за да прави снимки в планините.

Нямаше още седем часа, когато на вратата почука куриерът на фирмата и му предаде здраво сгъната записка, превързана с конец.

— Това от кого е? — учуди се Рамзай.

— Не зная — беше отговорът. — Току-що дойде неизвестен човек с голяма шапка, с добре закрито от шала лице, попита тук ли живеете и ви остави тази записка.

Куриерът си отиде, а развълнуваният Рамзай разгърна посланието.

То беше от Хуан. Затворникът излагаше с молив, очевидно бързайки, на амбалажна хартия своята история и завършваше писмото с призив за помощ.

„Съобщиха ми — четеше Рамзай, — че в други ден ще ме откарат от Монтевидео в лечебница, която се намира в Рио Гранде. Там аз ще загина. Помогнете ми, ако можете. Няма повече към кого да се обърна. Един служител на доктора, същият, който се съгласи за пари да предаде моето писмо, ми разказа за вашето нападение срещу проклетия италианец. Как сте научили за това, което стана с мене, аз не зная. Да

бъдете три пъти благословен и вие, и лицето, което ви е осведомило за моето положение! Аз трябва да избягам! Намерете ми револвер. Аз... чука се, стъпки, иде докторът. Хуан Маняна.“

„Вероятно писмото е написано вчера вечерта — размишляваше Рамзай. — Значи остава едно денонощие. О, какво да се прави? Едва утре ще видя Инес. Но какво може да направи тя. Аз трябва сам да помогна на нея и на брат й.“

Като се облече, Рамзай реши, че за всеки случай днес трябва да бъде свободен, ето защо в единадесет часа той отиде при старшия режисьор и решително се отказа да снима извън града, оправдавайки се с неразположение.

— Боя се, че вашето неразположение беше вчера при вас, загърнато в пелерина — каза мистър Хикс, режисьор на фирмата. — Тук вече се говори за това. Трупата е събрана, аз също почти се приготвих. Да вървим, Хенри! Вземете камерата! Или ще се наложи да взема този муден Секстън.

— Вземете Секстън. Лошо ми е, имам температура, почти четиридесет — каза Рамзай. — Страхувам се, че имам жълта треска.

Хикс само разпери ръце. Рамзай беше освободен.

Като се връщаше в стаята си, той видя влезлите в коридора две жени — млада и стара. Те нерешително се оглеждаха. Инес беше с лилав копринен шал, купен от първото попаднало магазинче, а Катарина беше сложила панамата на Бела; и двете бяха избягали гологлави.

— Мистър Рамзай — обърна се Инес към трепналия от радост кинооператор, — аз дойдох да ви моля да започнете да действувате!

Щом Рамзай покани нечаканите гостенки при себе си, Инес разказа сутрешната история, а Рамзай от своя страна — за своята визита при Ригоци и за писмото на Хуан.

Девойката, като прочете писмото, не издържа и заплака.

Изведнъж отчаянието й мина онзи предел, след който човек вече зле съзнава какво върши.

— О, злодеи! — завика Инес, като скочи и тропна с крак. — Не трябва да се бавим! Да вървим, сеньор Рамзай! Катарина, да вървим! Ние ще поискаме да ни пуснат при Хуан! Ще викаме, ще съберем тълпата, със сила ще освободим моя брат!

Без да слуша Катарина, която се мъчеше да я удържи, и силно разстроения Рамзай, който я молеше да поседят и помислят, Инес изскочи от стаята, бързайки към улицата. Тя беше готова да се обърне към първия срещнат. За нейно щастие никого не срещна в онзи участък от двора на фирмата, през който минаваше пътят към входната врата. Рамзай уговаряше девойката, но не можа да я удържи и остана в стаята, а Катарина, плачейки и нареждайки, догонваше Инес.

Като изтича на улицата, Инес се спря и се огледа. Тя безпомощно стискаше юмруци...

Насреща ѝ вървеше висок, беловлас старец с красиво, открито лице. До него вървеше чернокосо единадесетгодишно момче с умно, енергично лице.

Външността на стареца порази Инес. Той така приличаше на истински добър баща, изпълнен с достойнство и справедливост, че разстроените нерви на младата девойка не издържаха. Тя се хвърли към него и възкликна:

— Който и да сте, добри човече, помогнете! Моят брат е в затвора, в лудница! Аз ще умра, ако той не бъде освободен! Остава само едно денонощие! След това ще го откарат!

Старецът с недоумение хвана протегнатата ръка на младата испанка. Веждите му тревожно се свиха.

Момчето пък, напротив, цялото пламна и засия като боен кон при звука на тръбата. То цялото се превърна в слух и зрение.

Сега ние трябва да се отклоним, за да разкажем защо Линсей и Роберт се намериха близо до кинофабриката; какво стана в ранчото на Вермонт и как старецът доведе Роберт в Монтевидео.

[1] Притон (ru) — място, където се събират хора с престъпни наклонности, вертеп — Бел.ел.кор. ↑

XII

Докато Арета шиеше на момчето, Ретиан и Вермонт поговориха подробно за своите планове и желания.

Вермонт желяеше едно: да живее спокойно, макар и в ницета, но Арета не биваше да си разваля очите с нощната работа, а главно — искаше му се да изплати онзи дълг от петстотин рейса, за които ние споменахме, и да плати поне половината от годишната заплата на Хиацинт и Флора, които скоро нямаше да имат какво да облекат.

Ретиан от своя страна събщи, че има писмена покана да работи в Монтевидео във вестник „Известия за живота на Юг“ и че той навярно ще приеме това предложение, след като погостува в ранчото „Каменния стълб“.

След това Ретиан отново разказа много подробно историята на дуела и нападението на бандитите.

Вермонт твърдеше, че това е работа на Хопкинс.

— Сега — каза той — ти не бива да пътуваш с кон, при това сам, нито за Монтевидео, нито за Пелота, нито за Баже. Тебе ще те причакват. Твоите спътници трябва да се предупредят, за да се възползват от дилижанса. Тъкмо утре вечер ще има дилижанс от Баже. Ако Линсей и Роберт поискат да пътуват, достатъчно е да преминат през брода на реката и там да чакат. Въпросът е само в това — ще се намерят ли две места.

Вермонт донесе шаха и седна да играе с Ретиан на хлад под сянката на стряхата. Като обяви мат, Вермонт вдигна глава и видя Роберт, който вече се беше събудил. Момчето наблюдаваше каменния стълб и разглеждаше надписа, но не можеше да го прочете, въпреки че страшно му се искаше да узнае какъв е този паметник.

Преживяното нервно напрежение не позволи на Линсей да спи дълго. В този момент той седеше до шевната машина на Арета и изливаше пред девойката своята радост — че е в Южна Америка.

Девойката, родена сред пампасите, свикнала със своята страна до скука, не разбираше възторга на стареца.

— Както на вас ви се е искало да попаднете тук, така на мен ми се иска да посетя Европа — казваше Арета, довършвайки зашиването на джобовете.

— Какво, Звезда?! Стана ли? — извика Вермонт на момчето. — Я разгадай онази загадка, която е пред носа ти.

— Тук е написано на език, който аз не зная. Какъв е този стълб? — попита момчето.

— Никой не знае. Надписът е испански. На времето аз се мъчих много с този надпис — каза Вермонт на Ретиан, като стана и се приближи заедно с него до Роберт. — Тук е казано, че този стълб всяка година на 23 октомври в седем часа сутринта има глава от злато. След това тя изчезва.

— Вие се шегувате! — извика момчето.

— Какво приказваш, мили; аз не те смятам за глупак, както те е смятал червенокосият приятел на капитан Батаран.

— Да, това е написано — потвърди Ретиан.

— А кой е поставил стълба?

— Неизвестно. Може би предишният стопанин на ранчото, убит от индианците преди сто години.

— Хм! Хм! — възкликаваше Роберт, тичайки развеселен около стълба. — А вие ставали ли сте сутрин да гледате?

— Нима ти приличам на глупак?

— Съвсем не! Но аз бих гледал! Кога е двадесет и трети?

— Утре — каза Ретиан.

— Вярно, че е утре — удиви се Вермонт. Като помълча, той добави: — Глупости!

— Ах, това е много интересно! Хайде да помислим — каза Роберт, старателно оглеждайки стълба.

— Според мен — заяви Ретиан, — онзи, който е поставил стълба, един път в годината се е чувствувал умна глава в седем часа сутринта за една минута. След това той отново е изглупявал.

— О, вие се смеете! — възкликна Роберт. — Но това нещо не ми излиза от главата! А ако под стълба е зарито съкровище? А надписа са написали... така, между другото?!

— Роберт! — викна на момчето Арета, която излизаше от къщата. — Я ела насам да премериш панталоните и ризата.

Момчето погледна девойката с признателност и смущение, но не се помръдна. То стоеше навело глава. Арета се приближи до него и го хвана за ръката.

Вермонт дойде при Ретиан, спокойно извади от устата му горящата цигара, запали своята и върна цигарата на мястото ѝ — вмъкна я в устата на Дъгби.

Всички се засмяха.

Роберт, без да се опъва повече, тръгна след девойката. Те минаха през стаите и се намериха във вътрешния двор.

Роберт видя глинена стомна, пълна с гореща вода. До нея на пейката имаше парче сапун, кърпа за лице и ножици.

Пред пейката се намираше кожено сгъваемо столче, а на стената висяха ушитите от Арета дрехи.

— Звездата е цяла обраснала, невчесана, немита — говореше Арета, слагайки момчето на столчето. — Краката на Звездата са мръсни като копита. Наведи си главата.

Роберт се укроти и послушно се подчини на своя бръснар.

Като пъхна гребена в гъстата коса на момчето, девойката потрака с ножиците и започна да реже този сплъстен калпак от коси, чиито кичури падаха срамежливо в краката ѝ.

Скоро кръглата като топка глава на освободителя на Батаран беше късо подстригана — не така равно, както би направил това истински бръснар, но достатъчно, за да се измие хубаво.

— Знаете ли — каза Роберт, настръхвайки от допирането на ножиците до врата му, — аз все мисля как да открием златната глава. Тогава вашите работи могат да тръгнат добре.

— Какво знаеш за нашите работи?

— Аз чух; ходих до стълба и чух какво говореше мистър Вермонт на мистър Дъгби. Аз не подслушах — просто чух; и знаете ли, ако намеря главата, ще ви я дам.

— Благодаря ти — отвърна Арета, без да знае да се сърди ли или да се смее на безцеремонното великодушие на момчето. — Всичко това е празна работа, мили мой. Престани да чистиш носа си с нокът. Ти съвсем си подивял, скитайки из пампасите.

— Да, имаше много приключения — важно отговори Роберт. — Трябва да кажа истината: преживях доста.

— За твоята възраст ти действително много си изпитал — съгласи се девойката, като подрязваше косата зад ухото на момчето, след което отстъпи, за да се полюбува на своята работа. — Когато пристигнеш в Монтевидео, веднага напиши на своите близки, че си жив и здрав, и си признай защо си избягал. Не мислиш ли, че майка ти и баща ти са си изгубили ума от тревога по тебе?

Роберт се намръщи, изтривайки сълзите, появили се при мисълта за в къщи.

— Ще пиша — промърмори унило той. — Аз вече писах в къщи от Рио Гранде, отбих се в пощата и писах. Пак ще им пиша.

— Мистър Линсей ми каза, че ще те вземе със себе си, ти ще живееш с него, докато не пристигнат да те вземат или не ти изпратят пари за пътуване.

— И все пак — извика Роберт, като се развесели изведнъж, — Нерви и Дъг Ламбас ще се пукнат от завист!

— Безусловно. Сега сложи краката си в този леген с гореща вода.

Като подложи легена, девойката изми грижливо издрасканите му, покрити със синини крака и намаза кървящите места с йод.

На същата операция бяха подложени китките на ръцете на малкия авантюрист и след като му връчи сапуна и ножиците, Арета отиде при Ретиан, който продължаваше да играе шах с Вермонт, и ги повика да обядват.

За обяд нямаше нищо освен царевични питки, изпържени с мас, и огромно количество месо, приготвено по маниер на гаучо — две изрязани заедно с кожата полукълба от бута на бика. Тези парчета месо, със завити краища кожа, се пекат върху горещи въглени, така те се пържат и варят в собствения си сок.

Когато съвършено преобразеният, облечен и умит Роберт се появи, всички хорово го поздравиха с възвръщането му към цивилизования живот. Момчето се сконфузи, но това не му попречи да изяде толкова много месо, че да побледнее.

На обяд бе решено, че Линсей и Роберт ще се възползват от утрешния дилижанс. За целта ще трябва да тръгнат към единадесет часа и да отидат към речния брод, който се намираще недалеч от ранчото на Вермонт.

Този разговор започна Линсей, който не искаше да обременява Арета с излишни грижи, още повече той видя как погледите на Ретиан и Арета, срещайки се понякога, говореха за зародилата се взаимна симпатия.

Вече се стъмни и затова Арета запали две свещи, направени саморъчно от говежда лой. След това тя донесе малка китара. Ретиан почна да свири един местен мотив на безкрайна песен, която се наричаше „Видалита“. Арета акомпанираше на пиано. Вермонт и Ретиан пееха. После преминаха към весели песни, които имаха общо название „Милонга“. Чула пеенето, влезе Флора, след нея — Хиацинт; те седнаха, започнаха да пригласят и благодарение на тях Ретиан си припомни много забравени куплети.

„Там, където стояха твоите крачета — пееше Ретиан, като се усмихваше и се навеждаше над китарата, за да прикрие смущението си, когато девойката го поглеждаше и укорително поклащаше глава, когато той бъркаше, — там пада сега сянката на стъблото на счупеното от бурята дърво...“

„О, видалита, видалита!“

„Аз се вглеждам в сянката, но не виждам там сега твоите крака и отбелязвам с нож: ето тука бяха те, твоите крака.“

„А горе бяха очите. А разбитото дърво — това съм аз... О, видалита!“

В това време Роберт дремеше на дивана и слушаше думите на песента. Трябва да кажем, че той беше погълнат от загадката на каменния стълб. При последните думи на Ретиан момчето се събуди, незабелязано излезе и седна на прага.

Изведнъж Роберт извика тихо от внезапно възбуждение и безшумно изтича в бараката, където бързо напипа, макар че беше съвсем тъмно, желязна мотика с дървена дръжка; той замъкна мотиката при стълба и я покри с трева и пясък.

„Как никой не се е сетил? — мислеше младият иманяр. — Това ще бъде сюрприз за Арета. Ами ако съкровището е вече извадено?“

При тази мисъл огорченият Роберт падна на земята и започна да плаче. Това беше негова привичка — да пада на земята или на пода в случаи на голямо огорчение, разкаяние или разочарование. Ние вече видяхме как се хвърли той, когато Вермонт разобличи измамата на Паркер.

Когато му омръзна да лежи, той стана и влезе в стаята. Пеенето вече беше стихнало, уморените пътешественици пожелаха на домакинята лека нощ.

— Върви да спиш, Роберт — каза Линсей на момчето. — Утре ще пътуваме с дилижанса за Монтевидео.

— Утре? А в колко часа? — тревожно запитва Роберт, който се изплаши, че ще тръгнат по-рано от седем.

— Ами към дванадесет часа може би — каза Ретиан. — Защо?

— Просто така... Питам.

Линсей и момчето бяха настанени в помещението до стаята на прислужниците. Това беше празен килер. На пода постлаха рогозки и дадоха на гостите угарка от свещ, вода и будилник, за да се събудят не по-късно от девет часа.

Като видя будилника, Роберт се зарадва. Той тутакси попита Арета точно ли върви този часовник.

— Нима това е толкова важно за твоя живот? — каза девойката. — Дори да изостава двадесет минути, това не е беда.

— Той значи наистина изостава? — не се успокояваше момчето.
— С двадесет минути ли?

— Какво ти става? — учуди се Линсей.

— Нима не виждате, че Звездата е подивяла от желание да спи?
— забеляза Вермонт, пипайки челото на Роберт. — Главата му е гореща.
Човекът е освобождавал Батаран и много се е изморил.

Като чу това, хитреецът Роберт започна усилено да се прозява и да търка очите си.

След като си пожелаха още веднъж лека нощ, всички се разотидоха. Ретиан легна в гостната, Арета и баща ѝ — в своите стаи.

Светлините бяха загасени и чифликът потъна в мрак. От време на време се чуваше воят на дивите ливадни кучета и хъркането на Хиацинт.

Линсей погледна дали спи момчето и излезе за малко на двора да изпуши цигарата си. В същия миг Роберт, който се бе престорил на заспал, скочи и премести стрелката на будилника на шест и половина. Измъчваше го неизвестността дали този часовник показваше точно времето, но Роберт се примиряваше с това, което бе.

А за сведение будилникът беше точен; Арета просто се шегуваше. Будилникът бе сверен с отличния джобен часовник на Вермонт.

Като си легна отново, Роберт чу как дойде Линсей и се просна близо до него; как, завивайки се с пончото, старецът тихо тананикаше тъжния мотив на „Видалита“ и как завърши мелодията с възклицание:

„В пампасите, дявол да го вземе! Да спим!“ — Той угаси свещта и почти мигновено заспа.

„Ако Линсей се събуди от звъна на будилника — мислеше Роберт, — ще му кажа, че съм искал да изляза, за да се поразходя и да се окъпя в реката.“ Не се наложи Роберт да се бори със съня си — така го бе завладяла мисълта да реши задачата със златната глава. Той ту задрямваше, ту мигновено се събуждаше, лежеше с отворени очи и благославяше москитите, които го хапеха, за това, че му пречеха да заспи.

Когато момчето задрямваше, сънуваше мазета, пълни със скъпоценни камъни, и сред тези съкровища бродеше поставена на пръчка страшна златна глава със зелени очи, която говореше: „Аз съм капитан Батаран.“ Сънуваше, че има дълги нокти — дълги като макарони, и че Арета ги сече с брадва.

Най-после настъпи утрото; тогава Роберт изведнъж заспа.

В шест и половина сутринта, когато рано станалият Хиацинт бродеше из корала, а Флора хранеше трите щрауса със сурови картофи и шушулки от боб, оглушителният звън на будилника разбуди Роберт. Като си спомни всичко, момчето сграбчи будилника, покри го с възглавницата и седна на нея.

Чул приглушеното трещене, Линсей се събуди, но понеже спеше дълбоко и тежко, не разбра какъв е този звън. Той само попита:

— Къде съм аз? Роберт, тук ли си? Какво трещи?

— Нищо не трещи — отговори момчето, прозявайки се силно. —
Още е тъмно... плъх трябва да е.

Линсей въздъхна и заспа, похърквайки.

Будилникът най-после млъкна.

Примряло от страх, момчето пхна ръка под възглавницата, взе будилника и като сграбчи дрехите си, на пръсти се промъкна към изхода за патиото.

Тук нямаше никой.

Роберт мина край корала. С гръб към него стоеше Хиацинт, който поставяше дръжка на лопатата.

Като се промъкна зад ъгъла на къщата, Роберт клекна до стената, облече се и се понесе към стълба, притиснал будилника до корема си, за да не се вижда от прозорците на ранчото.

Сянката на стълба лежеше в посока на ранчото. Тя беше дълга около четири метра. Заостреният конусовиден връх на стълба хвърляше остра сенчеста линия.

Роберт погледна циферблата. Стрелките показваха седем без двадесет и пет. Мотиката беше наблизко под тревата и пясъка. Като седна зад стълба така, че да не го виждат, момчето постави будилника между краката си и започна с трескаво нетърпение да следи покачването на минутната стрелка към цифрата дванадесет.

В това време в ранчото започнаха да се събуждат. Роберт чу гласа на Арета, тракането на отворените капаци.

Хиацинт викаше: „Флора! Къде е мотиката?“ Роберт не разбираше за какво вика Хиацинт; той мислеше, че търси него.

Сърцето на момчето трепереше от нетърпение и страх. Можеше да излезе някой, да го види и да му попречи сам да намери съкровището. Да го намери сам! Да учуди всички с вида на златната

глава, за себе си да не вземе нищо, а всичко да раздели поравно и да заяви: „Ето как се досетих къде е заровена златната глава!“

Сънят на Линсей беше вече нарушен със събуждането му от звъна на будилника. Старецът отвори очи, откряна вратата, за да освети стаичката, в която нямаше прозорци, и с изумление видя празната постеля до него.

Будилникът също не беше на мястото си.

„Какво значи това?“ — помисли Линсей.

Като се облече, той излезе в патиото и срещна до умивалника Ретиан.

— Не сте ли видели Роберт? — попита Линсей.

— Не. Нима си е отишъл?

— Постелята му е празна. Изчезнал е също будилникът!

Ретиан отиде при Вермонт, мислейки, че момчето е при него, а Линсей съобщи новината на излязлата от стаите Арета.

— Празно ли? Сигурно е някъде наблизо — каза девойката. — Но какво е станало?... Да, Роберт вчера, който знае защо, се интересува от будилника. Загадка.

Докато се водеха тези разговори, Хиацинт взе две големи кофи и тръгна за вода към рекичката. Като измина няколко крачки, той остави кофите на земята и тихо се промъкна до Роберт, който бе зает със своята работа.

Звездата на Юга, без да вижда нищо, бързайки и изнемогвайки от невъзможността да удря силно по твърдата почва с тежката мотика, безпомощно чоплеше земята на онова място, където падаше краят на сянката на загадъчния стълб. Беше точно седем часа... Будилникът стоеше до иманяра.

Почти в същия момент тази сцена видяха Ретиан, който търсеше момчето, и Арета, излязла след Ретиан.

— Татко! — възкликна девойката. — Ела насам.

Щом забеляза, че освен виделия неговата работа Хиацинт всички жители на чифлика — дори Флора и Линсей, който се бършеше в движение с кърпата — бързат да научат какво се е случило, Роберт седна и силно зарева, очаквайки упреци.

— Какво става с тебе? — попита Ретиан. — Обясни какво правиш!

— Сянката... сянката ще си отиде! — ридаеше момчето, което от срам не поглеждаше никого. — Ето я! Тук беше краят на сянката... На двадесет и трети октомври... в седем часа... златната глава... Аз държа крака си на това място... Копайте, моля ви!!!

Всички се спогледаха с недоумение. Един миг и Вермонт разбра всичко.

Той изведнъж побледня.

— Къде да копаем... сянката... в седем часа? — отривисто попита той, като се навеждаше към Роберт.

— Тук — съобщи Звездата на Юга, като погледна скришом наоколо и облекчено въздъхна. — Само че аз не мога. А толкова исках да ви я донеса!

Хиацинт вече взе мотиката. Като кимна с глава на Вермонт, който му посочи точката, дето падаше сянката в седем часа, той замахна и толкова силно заби инструмента в сухата почва на пампасите, че пясъкът се пръсна.

Острието на мотиката цялото потъна в земята. Като я разклати, Хиацинт без видимо усилие обърна голямо парче пръст, след това второ. Дребната пръст се изсипа обратно в дупката.

Хиацинт хвърли мотиката, отдалечи се и скоро се върна с лопатата. Докато той вървеше, всички мълчаха. Всички бяха обзети от вълнение. Никой не знаеше какво можеше да се окаже под земята. Линсей с усмивка погледна Роберт. Роберт гризеше ноктите си и гледаше мрачно в краката си; Флора въздишаше; Ретиан и Вермонт се гледаха въпросително.

Появилият се Хиацинт, без да се бави нито секунда, изкопа яма, дълбока три фута, и като извика внезапно, хвърли мотиката.

Всички се натрупаха около него. Хиацинт пъкна ръце в ямата и извади изгнил от времето защит кожен вързоп, голям колкото глава на бик.

Вермонт се хвърли към вързоп с нож. Като разпра няколко кожи, които обвиваха съдържанието на вързоп, Вермонт извлече глинено гърне без дръжка, завързано с парче плат.

Като издърпа плата, старецът обърна тежкото гърне на тревата. От гърнето със звън и блясък се изсипаха двеста квадрупла^[1].

Тогавя Роберт изпълни своя номер: той падна на земята, хвана с ръце главата си и започна да я клати, ритайки с крака във въздуха.

— Ах, ах! Ах! — изпищя Флора.

— Виж ти, чудеса! — възкликна Ретиан.

— Роберт, ти си богаташ! — каза Арета.

Хиацинт клекна около съкровището, взе един квадрупл и го огъна между пръстите си като лист на роза.

— Аз мислех — завика Роберт, като скочи, — че там има истинска глава от злато, но нали това е все едно. Мис Арета, всичко това е ваше! Това е за вас и за мистър Дъгби! И за мистър Вермонт. Сега вие ще изплатите онзи дълг... Впрочем това не е моя работа! Ах, Дъг Ламбас ще се пукне от завист. И Харис ще се пукне! Всички ще се пукнат, защото аз го намерих!

— Аз няма да се пукна — каза Арета.

— И не трябва, не се пукайте — бърбореше малчуганът, обезумял от успеха. — Сега всичко ще бъде добре.

— Я кажи, как се досети?

— Ах! — млясна от удоволствие Роберт. — Това беше съвсем случайно. Още вчера... съкровището беше открито от мистър Дъгби, не от мен, аз само съобразих!

— Какво приказваш?! — удиви се Ретиан. — Кога, какво съм откривал? Къде?

— Когато пеехте.

— Роберт, ти да не бълнуваш? — попита Линсей.

— Аз казвам истината, вие, мистър Дъгби, пеехте така: „Сянката на дървото падна — казахте вие — на онова място — казахте, — където стояха твоите крака. А аз — казахте вие — направих там белег.“ И знаете ли, точно тук аз целият изтръгнах. Та нали през цялото време мислех: „Какво може да означава надписът на стълба?“ А когато мистър Дъгби пееше, аз толкова ясно си представих всичко: вместо дървото — стълб и от него пада сянка. „Е — мислех си, — защо един път в годината? На двайсет и трети октомври. При това в седем часа сутринта? Какво е това неизменно нещо, което става един ден в годината, в един и същи час, на едно и също място до стълба, ако никой не го пипа?“ Само сянката, това аз научих в училище: нали ние учихме за земята и слънцето. Така се и досетих.

— Значи „златната глава“ това е твоята глава — каза Ретиан. — Какво ще направиш с парите?

— Аз ги дадох на мис Арета.

— Как! Всичките до стотинка на мене?

— Да, а вие ги делете, както искате.

— Ти искаш аз да ги дяля? Значи не са всичките за мене.

— Ах, вие сама знаете — извика Роберт. — Вие все се шегувате.

— Мистър Роберт — каза Хиацинт, намигайки на Линсей, — аз също трябва да си получа дела. Аз копах.

— А пък аз гледах — додаде Флора. — Даже очите ме болят от гледане.

— Аз те доведох тука — продължи Ретиан. — Без мене ти не би видял стълба.

— Земята е моя — каза Вермонт. — Ти намери съкровището на моята земя.

— А ако аз не спях толкова дълбоко — заяви Линсей, — ти не би успял да измъкнеш будилника.

— Ако пък аз не бях ти казала, че часовникът върви точно — нямаше да има и квадрупли — завърши Арета.

Задачата за подялбата се оказа за Роберт изведнъж толкова сложна, че той беше готов отново да легне на земята и да се предаде на отчаянието, но Линсей го хвана.

— Не бива толкова бързо да преминаваш от възторг към униние! — каза Линсей. — Това не е по мъжки. Ти си съобразил как да намериш съкровището, а сега помъчи се да решиш как да го разделиш.

— Добре — каза момчето, след като си обърса носа с подарената му от Арета кърпичка, и въздъхна. — Както вие постъпвате с мене, така и аз ще постъпя с вас. Всички ще бъдете доволни.

Оглушителен смях приветствува това изявление.

Намръщен, Роберт помогна на Вермонт да изсипе тежките монети в гърнето, след това всички отидоха в стаята и насядаха около масата. Гърнето беше поставено в средата на масата.

— И така — каза Вермонт, — обявявам заседанието за открито. Намерено е съкровище — двеста квадрупла, приблизително три хиляди и двеста рейса. Намери ги Найт. На него е предоставено правото да дели находката между нас и него самия, както той иска. Говори, Роберт.

— Аз премислих — каза момчето, толкова ободрено от успеха, че прие сериозно комедията на заседанието. — Кой копал, кой не копал — не искам и да зная; будилникът, земята, всичко, което казахте, наистина всичко е ваше; но без мене тези монети щяха да лежат под земята още хиляда години.

— Три хиляди — невъзмутимо го поправи Вермонт.

— Ах, вие пак... добре, три хиляди... все едно. Та ето защо парите са мои. Преди всичко...

Роберт извади от гърнето няколко монети и раздаде на всеки по една, за себе си също взе една.

— Това е за спомен — обясни той, — тези пари не трябва да се харчат.

Всички очакваха с любопитство следващите разпореждания.

— Сега — каза Роберт, който загуби апломба и започна да се смущава — вземете си, мистър Вермонт, колкото трябва, за да изплатите дълга си.

Вермонт отброи дълга на обеднелия си приятел и заплатата за година и половина на пеоните. Това правеше деветдесет квадрупла.

— Ти не се сърди — прошепна Арета на баща си. — Момчето случайно е чуло твоя разговор. То прави всичко от чисто сърце, от простота.

— Останалите вземам за себе си — каза Роберт. — Нали така? Взех ги. — Той приближи към себе си гърнето. — Това е мое, нали?

— Твое е! Твое е! — завикаха всички.

— Значи аз мога да правя с това, каквото искам? Така ли е?

— Така е, така! — каза Ретиан.

— Тогава нека мис Арета вземе моите пари за себе си. Много ви моля! Бъдете добра, мис Арета! Вие ще дадете колкото искате и на мистър Дъгби! Всичко е ваше! Заповядайте!

Като скочи, почти разплакан, Роберт започна така да моли, така да обикаля около девойката, готов всеки момент да падне на земята, че Арета, която не можа да се сдържи, се заплака и прегърна Роберт.

— Добре, мили! — каза трогнатата девойка. — Само заради тебе. Освен златна глава ти имаш и златно сърце. Но помисли ли ти как ще делим с Ретиан твоя подарък? Защо не остави нищо за мистър Линсей? А за себе си взе ли поне нещо? Ти трябва да живееш няколко дена в Монтевидео, да платиш за дилижанса, да си купиш по-прилични дрехи, да платиш за билета за парахода до Порт Станлей.

— Мис Арета вярно казва — подкрепи я Линсей. — Ти я постави в затруднено положение.

— Затова — продължи Арета — моля те веднага да вземеш от мене десет квадрупла. Аз ти ги подарявам. Ти подари на мене, а аз на тебе. Ще ти стигнат ли?

— О! Ще стигнат за всичко — отвърна момчето, което беше отстъпило малко от своята позиция. — Дори ще останат; ще останат, дори ако купя ментови бонбони и курабийки, подправени с джинджифил^[2]. На мистър Линсей нищо не съм отделил. Това не е, защото не съм искал. Вие сама видяхте каква е сметката... Не стигна за него.

— Не трябва, не ми трябва нищо, Роберт — каза Линсей. — Аз имам в себе си около сто фунта, аз съм най-богат.

По такъв начин разпределението на „богатството“ беше завършено, след което Арета тайно връчи на Линсей още десет

квадрупла за момчето, а Вермонт му подари малък револвер „Булдог“ и шепа патрони.

Флора донесе на Звездата на Юга, завита в хартия, баница с месо за из пътя, а Хиацинт — стар индийски нож с кожена ножница, след което Арета уши набързо за момчето от парчета плат мека шапка.

Всички се измориха много от неочакваната находка и затова разговорите спряха в очакване на закуската; само Роберт с револвер в калъфа, окачен на гърдите (своя лефоше той предаде на Линсей, понеже нямаше къде да го сложи), и с нож на хълбока ходеше из ранчото, разказвайки на всеки срещнат обитател своята история със загадката за имането.

След мате, храна и пак мате Линсей и Роберт напуснаха ранчото „Каменния стълб“.

[1] Квадрупл — златна монета. ↑

[2] Люто коренче. ↑

XIII

Голямо беше учудването на Линсей, когато видя хвърлилата се към него отчаяна младичка девойка, но той още повече се учуди, когато чу нейната крайно вълнуваща молба.

Като видя, че важният на вид старец не я разбира добре, Инес объркано и бързо изложи цялата работа, молейки да побързат. В своето отчаяние тя търсеше незабавна защита и утешение.

— Разбрах ви — каза Линсей, като я изслуша. — Вярвам ви.

Дотичалата Катарина се смути страшно, когато разбра, че Инес се е обърнала за помощ към непознатия старец; и от желание да избави възпитаницата си от подозрение и недоверие, сама започна да разказва за бедата на Инес по-свързано, отколкото безразсъдната девойка. Катарина вече искаше да се извини, когато Инес, която нищо не искаше да чуе, тропна с крак и извика:

— Нима аз съм сбъркала? Нима зад вашето честно лице и справедливия блясък на вашите очи се крие равнодушие? Кой ще се съжали над мене?!

— Сеньорита — отговори Линсей, разбирайки, че пред него неочаквано се е приповдигнала завесата на семейна драма, — не равнодушие виждате вие, а безпомощност. Аз мога, ако потрябва, да дам всичко, което имам, мога вече без съжаление да дам живота си, но аз съм безсилен да освободя вашия брат. Аз съм чужденец, при това беден. В тази страна нямам нито познанства, нито връзки. Аз не притежавам нито богатство, нито власт, нито голямо образование. Канцеларското бюро е отнело от мене онова, което ви е нужно — смелост, сила, изобретателност, предприемчивост. Четиридесетгодишната еднообразна работа ме е изсушила. Аз съм като използвана сгурия, не съм годен да живея другояче, освен така, както съм живял. Очите виждат, ушите чуват, но умората ми е толкова голяма, че не мога вече да подмладя душата си. Аз съм само зрител в живота, а да живея ми остана малко. Говоря ви също така откровено, както откровено вие се обърнахте към мене.

— Извинете — каза Инес; тя се опомни и сега страшно съжеляваше стария човек, който стоеше пред нея с жалка усмивка. — Много се разкайвам! Аз ви огорчих!

Линсей нежно я поглади по главата.

— Вървете, дете — каза той, — аз не се сърдя. Радостен бях да ви изслушам, но, разбира се, аз се срамувам, че не мога да ви помогна. Роберт, да вървим!

Линсей зави зад ъгъла. Момчето се обърна няколко пъти, за да види дали са си отишли жените. В това време към тях дотича Рамзай, който се бе втурнал веднага след излизането на Инес да я догони.

— Простете, че не ви задържах — каза Рамзай, — но вие много стремително се понесохте навън. Аз няма да ви изоставя. Кой беше този човек, с когото говорихте?

— Диос! Тя не знае дори името му. Първият срещнат. Вие, Инезилия, имахте припадък, сериозно ви казвам.

— Мълчете! — каза девойката. — Действително аз бях готова да събера цяла тълпа. Аз...

Тя не се доизказа, тъй като за ръкава я дръпна момчето, което те видяха със стареца.

Като измина няколко крачки, Роберт изостана от Линсей, скри се в първата попаднала ниша и когато Линсей, който го търсеше напразно, се отдалечи, без да знае какво да мисли за тази постъпка на своя млад спътник, Роберт бегом се насочи към Инес. Сега той беше хубаво облечен, с бяла риза, сламена шапка, леки обувки и сини къси панталонки.

Калъфчето с револвера висеше под ризата му на корема.

— Какво искаш? — попита девойката. Роберт не разбра. Тогава тя каза на английски:

— О! Ти си момчето, което вървеше с онзи човек. Защо се върна?

— Мистър Линсей не е годен за тази работа — каза Роберт. — Той не ви излъга. Той е чудесен човек и аз много го обичам, но такава работа като вашата не му е по силите. Разрешете ми да ви помогна.

— На тебе — е-е!?!

— Ах, ти, палавнико, шегобиецо! — извика Катарина, която мислеше, че Роберт се шегува. — Как не те е срам?

— Мили мой — каза Инес, — който и да си ти, аз ти благодаря от все сърце. Аз вярвам, че ще ни помогнеш!

— Сеньорита — застъпи се Рамзай, който се беше изплашил от странния каприз на девойката, — още е рано да събираме децата на поход срещу доктора. Аз чувствавам, че момчето говори от добро сърце, но ние, първо, не го познаваме, а второ, той е малък.

— Ах, оставете! Аз зная какво правя. Как се казваш?

— Роберт Найт. Пристигнах от Фолкланд, от Порт Станлей и скоро пак ще си замина. Аз съм на дванадесет години.

— Какво говори той? — попита Катарина. — Да не би да иска нещо?

— Скъпа — каза й Инес, — идете при вашата братовчедка и аз скоро ще дойда там. Работата е важна.

Старицата се противеше, но Инес решително я отпрати и седна с Рамзай и Роберт на каменната пейка в нишата на една стара къща, под листата на огромно дърво.

— Момче — каза Инес, — кой знае защо, но аз ти вярвам. Сеньор Рамзай, там, където възрастният няма да направи нищо, малкият успешно ще го направи. Съгласете се!

— Това е вярно — съгласи се Рамзай, — но тъй като времето ни е много малко, трябва още сега да разпитаме това предприемчиво дете какво има предвид. Ето, Роберт, каква е работата: трябва да се достави на затворения Хуан револвер. Ще можеш ли да уредиш това?

— Вижте какво ще ви кажа — отговори Роберт, — да отидем заедно в лечебницата на този доктор. Там ние ще огледаме всичко и ще видим как да действуваме.

— Разумно. Той може да бъде добър помощник, сеньорита.

— Какво те заставя да ни помагаш? — попита Инес Роберт.

— Негодуванието — каза момчето. — А освен това аз и другите момчета се заклехме да освобождаваме невинните от ръцете на мъчителите.

След това изявление, естествено, предмет на разговор стана самият Роберт. За да укрепи доверието им, Роберт, без да крие нищо, разказа на младите хора за Батаран, за своето бягство, за своите приключения, даже за имането; и този естествен разказ, убедителен вече, защото беше истина, направи на младите хора силно впечатление.

— Прости ми, мили — каза Рамзай, — за това, че малко се усъмних в тебе. Решено е: да идем да видим полето на действие. Ти си умен. Да не губим нито минута.

Що се отнася до Инес, тя заяви, че сега е напълно уверена в благополучното завършване на работата.

— Защото — каза девойката, — ние попаднахме на съвсем особено момче. То само предложи помощта си. Ръководете го, сеньор Рамзай, пазете го!

Този порив на чувствата намери отзвук у Рамзай, за когото всичко, каквото правеше и искаше дъщерята на Маняна, беше мъдро и прекрасно. Роберт, от своя страна, намери в лицето на Рамзай добър помощник, а останалото предостави на случая и на обстоятелствата.

Като се успокои, че помощта му е приета, Звездата на Юга изяде ментова курабийка, а Инес и Рамзай се уговориха да се срещнат у Бела, братовчедката на Катарина. Като даде адреса, Инес целуна Роберт, поръча му да се обади на Линсей, за да не се безпокои старецът, и отиде в своя случаен приют. В това време баща ѝ изпрати двама надеждни слуги да търсят из града изчезналата дъщеря, като им поръча строго да не казват никому за скандала, а сам позвъни в частното детективско бюро, извика агент, когото помоли под строг секрет и срещу голямо възнаграждение незабавно да проследи девойката и Катарина, а след това да му донесе за тяхното местопребиваване.

Единственият познат човек, на когото Маняна сам съобщи за това прискърно произшествие, беше Вентрос. Вентрос можеше по някакъв начин сам да научи за бягството на девойката и да се обиди, че са скрили това от него, а Маняна никак не искаше да се лиши от важния и богат зет. Вентрос беше посветен в делото на Хуан и одобряваше такава мярка на борба с непослушния син.

Вентрос си даваше вид, че слуша разгневения баща много съчувствено, но всъщност неговите мисли веднага взеха особено направление. Колкото и голямо да беше увлечението на Вентрос по дъщерята на Маняна, страхливият испанец отлично разбираше колко неизгодно може да се отрази сега такава женитба на неговите работи. „Слуховете ще се разпространят рано или късно — мислеше Вентрос. — Моят дядо — човек със старо възпитание и строги правила, ще ме лиши от своето многомилionно наследство! Мене никъде няма да ме приемат. Моята кандидатура за член на муниципалитета ще се провали.“

И в него се появи гнусната мисъл да се възползува от угнетеното положение на девойката...

Като узна от Маняна адреса на детективското бюро, към което хазиендърът се беше обърнал, Вентрос го изпрати, повика автомобила и се отправи при шефа на бюрото. Като му отброи две хиляди рейса, Вентрос го помоли да му съобщи още днес мястото, където се е скрила Инес, ако, разбира се, бъде намерена, а на Маняна да съобщи утре.

Шефът не знаеше защо е нужно това на посетителя, но уважавайки звъна на златото, той го обсипа с благодарности и поклони и обеща да направи това, което поиска Вентрос.

Когато Инес се приближаваше с файтон към квартирата на Бела, детективът вече въртеше велосипеда след нейния екипаж.

Като стигнаха до лечебницата на доктор Ригоци, Рамзай и Роберт обиколиха зданието.

Лечебницата се намиреше в ъгъла на обградена с каменен зид градина.

Главният вход извеждаше на улицата, а страничният към тясна уличка.

Задната стена на градината беше издигната върху едно възвишение и от това място започваше отначало полегатият, а след това стръмен склон на планините, заобикалящи Монтевидео; улицата, макар и оживена, беше почти крайна. Откъм вътрешността на градината задната стена беше на еднаква височина с останалите стени, а отвън само на половината от вътрешната височина, тъй като склонът на хълма се простираше по цялата дължина на тази стена.

Рамзай забеляза разликата във височината на задната стена отвън по отношение на останалите стени; същото забеляза и Роберт; освен това тук, на това незастроено място, което се простираше на твърде голямо разстояние, почти нямаше хора; рядко се показваха минувачи.

— Ето какво — замислено каза Рамзай, когато заговорниците обиколиха два пъти владенията на Ригоци, — Хуан Маняна иска револвер. Трябва да му го доставим. Това е първата задача. Но най-напред трябва да научим къде е затворен той и кой е прозорецът на стаята му. Оттук се виждат прозорците на втория етаж. Всички те са с решетки; освен това горният им край е затворен с капаци.

— За какво са го затворили? — попита Роберт.

— Баща му го затворил. Бедният Хуан искаше да работи в киното. Баща му е много богат и смята, че такова желание е позорно и за него, и за сина му! Дъщерята, девойката, която ти видя, избягала от къщи,

защото искали да я изпратят на заточение в някоя дива местност заради желанието ѝ да освободи брат си.

— Ето кой е истинският луд! — забеляза момчето. — Бащата на Хуан!

— Да, печална история.

— Знаете ли какво ще направим? — каза Роберт. — Първо да погледнем през зида какво има там.

Рамзай събра няколко камъка и така ги постави до зида, че като се стъпи на камъните, да може да се вижда в градината.

В горещите часове на деня болните не излизаха да се разхождат около двете огромни цветни лехи с посадени покрай тях рододендрони и магнолии, затова в градината нямаше никого освен едно мрачно, недвиждащо, около тринадесетгодишно момче. То нареждаше шезлонги, които мъкнеше някъде иззад ъгъла на къщата.

— Вие казвате, там има едно момче? — попита Роберт. — Може ли да погледна?

Рамзай, на когото трогателната деловитост на Звездата на Юга все повече се харесваше, с най-сериозен вид повдигна Роберт над зида.

— Ах, сега зная! — прошепна Роберт на спътника си. — Поседнете, почакайте ме! Аз ей сега...

Рамзай не успя да го попита какво ще прави, когато момчето побягна и се скри зад пресечката. То изтича на улицата, огледа се, а след това се отби в магазина за играчки, където купи голяма гумена топка. Сега трябваше да купи и бонбони, но тук Роберт не видя подходящ магазин и затова, като затича с топката надолу по улицата, попадна на малък пазар в покрайнините, където сновеше тълпата. Като купи бонбони, Роберт побягна назад и с всички сили връхлетя върху кръглия корем на своя чичо, ветеринара Гедеон Найт, който беше пристигнал от Порт Станлей и вече две седмици напразно търсеше малкия беглец из всички пристанища около Рио Гранде-до-Сул.

— Роберт! — каза озадаченият Найт. — Какво правиш с майка си и баща си? Те ще полудеят от тревога.

Кръглото с бакембарди лице и остро червено носле на почтения ветеринар се наду от вълнение като гумена топка.

— Ах, чичо! — възкликна Роберт, който отстъпваше назад от приближаващия се към него ветеринар. — Вие сте пристигнал! Ето значи къде трябваше да се видим! Не се безпокойте, аз съм здрав, но

извинете, чичо, предстоят ми важни работи. Хотел „Гваделупа“, стая номер двадесет и четири, утре в седем сутринта и кажете моля ви се на мистър Линсей, че аз съм зает.

Като изстреля на един дъх тези думи, Роберт се шмугна под ръката на Нйт, който се мъчеше да хване племенника си, и притискайки бонбоните към гърдите си, се загуби в пазарната тълпа, след което дотича при Рамзай.

— Едва не ме задържа чичо Гедеон — съобщи Роберт на почналия да губи търпение Рамзай. — Срегнах се с него неочаквано на пазара. Едва не ме пипна. Но аз се измъкнах, само му съобщих своя адрес. Не трябва да се изоставя работата. Яжте бонбони. А онова момче още ли е там, в градината?

Рамзай надникна в градината и каза: „Да“.

— Тогава отлично. Дайте револвера, аз ще го предам. А моя засега дръжте у вас. Двата револвера могат да ми попречат да се покатеря.

Подчинявайки се неволно на увереността и възбуждението на момчето, Рамзай все пак попита:

— Но ти дори не знаеш коя е стаята на Маняна! Може би той вече не е тук!

— Дайте, дайте револвера! — молеше Роберт. — Аз всичко намислих. Ще хвърля натам топката, ще изтичам след нея, ще поприказвам с момчето и всичко ще науча! Напишете записка, аз ще я предам!

Рамзай още се колебаеше, но тъй като в това време от лечебницата се разнесе дивият вой на лудите, които напомняха за страшното положение на Хуан, а Роберт обясни отчасти своя план, младежът реши да се довери на странното, ръководено — той не се съмняваше в това — от напълно чисти намерения момче. От гледна точка на „възрастните“ Рамзай правеше глупост, но изхождайки от същността на работата, наистина най-малко би могло да възникне подозрение, ако надзирателят завареше в градината Роберт: „Момчето се е промъкнало да си вземе топката“.

— Отивай — решително каза Рамзай. — Бъди предпазлив. — И той написа без подпис на листче от бележник:

„Скъпи Хуан, бъдете напълно готов към един часа през нощта; в един без четвърт повикайте доктора; когато вратата се отвори, действайте с револвера и тичайте към изходната врата на улицата, а не към пресечката. Ако никой не ви отвори вратата — стреляйте; при изстрела ние ще счупим вратата. Нищо друго не остава. Останалото аз поемам върху себе си.“

Като поръча на Роберт да предаде записката само в ръцете на Хуан, чиято външност му описа, Рамзай връчи на Звездата на Юга посланието; даде револвера, побиращ осем патрона, прибави още осем парчета, завърза патроните и револвера в носна кърпичка, а след това взе от Роберт неговия „Булдог“.

Докато Рамзай завързваше оръжието, Роберт тъпчеше джобовете си с бонбони.

— Защо ти са бонбоните?

— Знаете ли, тези неща могат всякога да послужат.

— Е, хвърляй топката и се пази да не се изгървеш да кажеш нещо.

— Бъдете спокоен — отговори Роберт, като хвърли топката в градината и се покатери отгоре на зида.

Револверът беше в калъфчето под ризата на момчето.

То скочи сполучливо между храстите и се затича към неподвижното момче, син на надзирателя. То вече бе вдигнало топката и с недоумение разглеждаше долетялата играчка.

— Ти защо си тук? Как си посмял да се вмъкнеш тук? — каза Ханс, синът на надзирателя. — Тази топка твоя ли е?

— Разбира се, моя е, дай ми я.

— Би трябвало да не ти я дам. Това е лечебница, външни хора тук не може да влизат. Ще кажа на татко и той ще те изхвърли оттук.

— На ти бонбони — каза Роберт, — само не се карай. Аз се целих в стената, но не улучих.

Настъпи мълчание, през което момчето удовлетворено гледаше бонбоните, едно бонбонче то сложи в устата си.

— Как се казваш?

— Роберт. А ти?

— Ханс Фишман. Аз съм немец. А ти?

— Англичанин. Ти имаш ли топка?

— Имам, вятър — каза Ханс. — Когато татко пие, все ме кара да работя вместо него. Мъкни тук тези столове. Поливай градината! Това, онова. Не ми е до топка.

— Това какво е, болница ли?

— Луди.

— Всичките ли седят тук?

— Да — някои ги пускат да се разхождат, а някои не ги пускат.

— Така ли? Защо?

— Защото... Ти нали няма да раздрънкаш?

— Никога!

— Защото докторът ги държи затворени. Това са такива, които не са болни, а здрави.

— Какво дрънкаш?

— Да-а, дрънкам! За такива болни на доктора плащат много пари!

— Защо се прави това?

— Това не зная. Но татко ми казваше, че тук е затворен синът на един богаташ; баща му не иска синът да стане актьор. И взели, че го затворили, за да не прави глупости.

Роберт веднага се досети, че момчето говори за Хуан. Той се изкушаваше да попита кой е прозорецът на Хуан, обаче се сдържа, за да не събуди подозрение у момчето.

— Хайде да го подразним — каза Роберт.

— Как да го подразним?

— Ами ще го повикаме при прозорчето и ще го попитаме: „Колко струва билет за балкона?“

— Ти май наистина си побъркан — отговори Ханс. — Неговото прозорче е ниско, ето това, а отгук той точно ще те улучи с чиния по главата. Той и доктора замеря, с каквото намери. Отгоре на това се оплаква. Тогава ще си изпатя! Знаеш ли какво, дай ми още един бонбон, вземай си топката и си отивай; нещо си неспокоен.

— Взemi два. А как ще изляза?

— Постой тук — отвърна, като помисли, Ханс. — Нали виждаш, че вратата е заключена, а да те преведа през дома, не може. Ще отида да донеса стълбата. Само да не си посмял да закачаш болните!

— Върви, няма — каза Роберт. И Ханс, като се огледа, се скри зад ъгъла на лечебницата. В същия миг Звездата на Юга изтича до посочения прозорец на долния етаж, покатери се на корниза по водосточната тръба, надникна през решетката и прошепна: — Тук ли е Хуан Маняна?

От кревата бързо скочи Хуан. Изумено гледаше той прилепилото се до решетката лице.

— Дръжте! От Звездата на Юга и от Рамзай!

Без да губи дори секунда, Роберт хвърли в стаята револвера, записката, скочи от корниза и се приближи до мястото, където Ханс го бе оставил, тъкмо в момента, когато той се показва, мъкнейки лека градинска стълба.

Като си изпроси още едно бонбонче, Ханс, който нищо не подозираше, допря стълбата до зида. Роберт прехвърли топката и бързо се изкачи на зида.

— Довиждане! — каза той на момчето. — Не се сърди!

— Добре, добре, махни си крака.

Ханс освободи стълбата и мрачно затътра с нея към склада, а Роберт, като скочи, попадна в обятията на Рамзай.

— Аз всичко чух и видях — каза Рамзай. — Ти, Роберт, си истински юнак!

— На вас значи не ви е неприятно, че съм такъв хитър?

— О, ако имах поне капка от твоята съобразителност! — простодушно си призна Рамзай. — Нямах да стане онова, което стана вчера. Никак не мога да се сдържам. Вчера аз набих доктора и прислужниците не ме пуснаха при Хуан. Впрочем аз хубаво го набих за подлостите му. Е, добре... Какво ти е?

— Много ви уважавам — каза Роберт, изтривайки бликналите сълзи на възторг. — Да набиете доктора! О! О-о! Това е блестящо! Но ето какво: днес аз няма да си отида в къщи. Чичо там ме дебне. Не ме пускайте! Да бъдем заедно!

— Добре; тогава да отидем на пристанището при парахода на фирмата „Кастор“ и да подготвим отплаването.

XIV

Без да губи време, Рамзай настани момчето в такси и пристигна с него на пристанището — в онази негова част, където между яхтения клуб и склада за въглища на германското акционерно дружество беше акостирал „Кастор“. Този параход, който принадлежеше на фирмата Ван-Мирър, се използваше за снимки; на него се разиграваха сцени от филми.

Шкиперът на „Кастор“, холандецът Ван Рихт, беше близък приятел на Рамзай. Стоотици пъти портретът на самия този Ван Рихт се мяркаше на заснетите от Рамзай ленти.

Набит брюнет на около четиридесет години, с тежка брадичка и малко мрачен поглед изпод широките, рязко очертани вежди — такъв беше шкиперът на „Кастор“, облечен в широк костюм от бял евтин шантунг, с панама, цветни къси чорапи и жълти обувки.

Рамзай остави Роберт недалеч от парахода, като му поръча да не се приближава до него, за да няма излишни въпроси, а той се качи с Ван Рихт на кърмата под сянката, където те седнаха да изпуснат по една пура и на чаша портокалов сироп със сода.

— Какво има, работа ли ни предстои? — попита холандецът.

— Да, много рядка работа — отговори Рамзай, който едва сега си състави план на действие. — Както научих от секретни източници, днес през нощта една компания трябва да освободи Хуан Маняна, който е идвал тук при вас заедно с мене...

И без да спомене нищо за своето участие в бягството на младежа, Рамзай разказа на шкипера цялата история с Хуан. Той съчини само, че фирмата има намерение да заснеме сцената на бягството в онзи вид, както тя ще стане около самата лечебница. А той помоли Ван Рихт да откара Хуан в Сан Мигуел, където Хуан ще се качи на парахода, който отива за Европа.

— Още едно обстоятелство — прибави, смущавайки се малко, Рамзай: — Може би с Хуан ще бъде принудена да пътува неговата сестра... Аз също може би ще ги изпратя до Сан Мигуел... Е, това е...

Повярвал или не повярвал, Ван Рихт, който много обичаше Рамзай, щом чу за „сестрата“, здраво хвана англичанина за коляното и каза:

— Добре, длъжен съм да се подчиня. Не се вълнувайте. Аз мога да дойда с вас даже до Рио Гранде. Какво да се прави!? Трябва да се помогне на хората. Аз помня Хуан. Сериозен човек. Сестрата не познавам. Тя — как е?!

— О! Тя... тя...

— Е, добре. Всичко е ясно. Ще бъда готов.

В това време в каютата на шкипера иззвъня телефонът, съединен с бреговата станция. Ван Рихт отиде при телефона и вдигна слушалката.

— Ван Рихт — говореше режисьорът. — Обаждам се от кантората на фирмата, — бъдете готови в осем вечерта да плувате за Алтамирана. Ние там снимаме. Какво?!

Ван Рихт не отговори веднага.

— Не мога — заяви шкиперът. — Появи се пукнатина, цяла нощ ще поправаме по-долу от ватер-линията; ще трябва да отседнем в дока. Завърза се малък спор, но Ван Рихт решително отказа.

— Ако искате в други ден — обеща той.

Режисьорът изруга и закачи слушалката. Ван Рихт се върна при Рамзай.

— Отивайте спокойно — каза Ван Рихт. — Аз ще тръгна само по ваше предложение. Разбрахте ли?

Рамзай целуна шкипера по ухото и бузата.

— Не ме мокрете — каза Ван Рихт, — аз и така днес съм достатъчно изпотен.

След този разговор Рамзай намери Роберт, който скиташе недалеч от „Кастор“, каза, че работата е уредена, и му предложи да се разходи сам, където иска, до десет часа вечерта, а самият той с радостно сърце се отправи да съобщи на Инес за успехите през този ден. С Роберт Рамзай се услови да се срещнат вечерта на онова същото място, откъдето момчето бе прехвърлило зида на лечебницата.

След двадесет минути таксито откара Рамзай до къщата, където живееше Бела.

Братовчедката на Катарина държеше тясна, малка квартира в долния етаж на старинна къща, която се намиреше в средата на тясна

уличка, единият край на която излизаше на пристанището, а другият извеждаше на обширна тераса, заобиколена от палми — нещо като затворен булевард.

Рамзай едва влезе и Инес се хвърли насреща му. Нейното прекомерно бледо лице поразява Рамзай. След като решително отстрани своите опекуни, девойката го хвана за ръката и го заведе в тесния хол. Тук на стар диван седеше слаб, прегърбен човек с дълъг пъпчив нос и изцяло плешива глава. Неговите пръсти, накичени със скъпи пръстени, костюмът му, обувките и воднистите му, надменно присвити очи говореха за богатството и може би за видното положение, което заемаше в града. Рамзай никога не беше срещал този човек.

Бела и Катарина се отстраниха, като предоставиха събитията да се развиват по желанието на Инес.

Вентрос, дишайки тежко, започна да почервенява.

— Сеньор Рамзай! — каза Инес. — Пред вас седи един от най-големите негодници в Монтевидео. Той е приятел на моя баща. Знаейки, че съм избягала от къщи, че няма да се върна, че съм беззащитна пред баща си и затова трябва да се скрия някъде, този господин се яви да ми помага. По-рано той ме ухажваше с намерението да се ожени. Сега, считайки очевидно, че с бягството си от къщи аз съм се компрометирала окончателно, дон Вентрос ми предлага да ме направи любовница, да наеме за мене в Рио де Жанейро разкошен дом и даже обещава, ако се съглася, да освободи моя брат. Виждате ли колко мило е всичко това от негова страна! И, забележете, при условие на пълна тайна! Да не съобщавам нито на баща си, нито на майка си за своята съдба. Той заплашва да донесе...

— Какъвто и да е бил разговорът, не ви съветвам да посвещавате в него външни хора. Изглежда аз виждам онзи майстор да върти лентата, когото вие вчера удостоихте с визитата си.

— Няма да се препираме — отговори Рамзай, който веднага си изясни положението и сега се стремеше само да обезвреди Вентрос. — Тук са шест куршума — продължаваше англичанинът, приближавайки до лицето на испанеца револвера на Роберт. — От всеки куршум ще израсне по един косъм на вашата глава. Веднага горе ръцете!

Вентрос се подчини — заповедта говореше сама за себе си.

— Вас ще ви обесят — измънка той.

— Засега ние ще ви вържем — отговори Рамзай.

Като видяха как се обърна работата и съзнавайки, че нищо друго не остава, Бела и Катарина донесоха въже и ловко завързаха Вентрос. Рамзай остави испанеца да лежи вързан на дивана, със запушена с кърпа уста. След това, като заключиха квартирата, четиримата излязоха от къщата, пресякоха двора и минаха през вратичката, която водеше към съседната къща. Оттук портите извеждаха на друга уличка. Рамзай нае такси, закара Инес, Бела и Катарина на „Кастор“.

Вече се смрачаваше и затова на Рамзай оставаше малко време. Той призна всичко на Ван Рихт, когато въведе жените на палубата. Бела се държеше добре; тя, вдовицата на капитан на контрабанден кораб, бе имала и в миналото такива истории, но Катарина се тресеше и тихо плачеше. Сега не тя утешаваше Инес, а Инес — нея.

— Такава е нашата съдба — казваше девойката. — Да ѝ помагаме!

— Е, мистър Рамзай — каза Ван Рихт. — Не знам дали ще трябва да отговарям или не за тази работа, но аз ще ви закарам всички. На трите жени ще отстъпя моята собствена каюта. Нищо! Стойте тук, в каютата, а аз трябва да поговоря с помощника.

Когато Ван Рихт излезе, Рамзай за първи път през цялото време погледна Инес с удовлетворението на човек, направил добро дело.

А накрая измъчената девойка също му поблагодари мълчаливо с поглед.

Тъй като по пътя за насам Рамзай вече беше ѝ разказал как ще бъде освободен Хуан, Инес се успокои.

Ван Рихт се върна, даде знак на Рамзай да го последва, показва на Инес шкафчето с продукти и водата, разсмя се, поклони се, заключи каютата след себе си и заяви на Рамзай:

— Така ще бъде по-спокойно. Сега, мистър Рамзай, ще ви съобщя новина, която вие навярно не знаете: вие сте уволнен от работа. Това ми каза преди час управляващият фирмата Шефер. Така че за вас също има смисъл да пътувате с „Кастор“. Има или няма? Разбира се, има. Вие сте уволнен за това, че сте набил известния в града доктор Ригоци. Аз също не съм много доволен от фирмата. Така че, ако нямате нищо против, оттук ние ще тръгнем направо за... Европа. А „Кастор“ аз ще изпратя обратно от Испания или Италия, откъдето ще трябва да се наеме нов екипаж. На целия сегашен екипаж от девет души трябва да се заплати за три месеца напред.

Рамзай сне мълчаливо от пръста си брилянтовия пръстен и го подаде на шкипера.

— Това е спомен от майка ми — каза той. — Камъкът струва петстотин фунта. Продайте го. Аз отивам да подготвя работата.

— Как?! Сам?

— Аз... и едно момче.

— Тогава ще дойде още едно момче. Това съм аз. Да вървим. Омръзна ми да гледам филми. Трябва да изживея поне един.

Те слязоха от палубата и се скриха под каменните порти на „Стария вход“, след това се разделиха, като се уговориха да се срещнат при лечебницата в десет часа.

XV

Оставеното от Рамзай момче известно време беше горчиво обидено на въззрастния, който беше обещал да не се разделя с него до края на работата, а след това замина сам. Като реши, че до десет вечерта е останало малко и затова не си струва да се огорчава много, Роберт отиде да утоли глада си. Той беше много огладнял и започна да търси лавка за хранителни продукти, тъй като се стесняваше да се отбие в гостилница за „възрастни“. Наближаваше шест часа.

От онова място на пристанището, откъдето той тръгна, можеше да се мине край хотел „Гваделупа“. Роберт се опасяваше от среща с чичо си и за нищо на света не би минал покрай хотела, но той не знаеше посоките и затова, едва бе изминал четири квартала, и чичо Найт, който седеше с Линсей на откритата веранда на ресторанта, веднага видя момчето.

Роберт също забеляза тичащия към него ветеринар, но беше вече късно, освен това на Звездата на Юга му стана съвестно да се мъчи да се изплъзне от стареца, който бе пристигнал специално заради него.

Той омърлушено се приближи до Найт.

— Ах, Роберт — каза ветеринарят, — каква е тази свинщина от твоя страна? Та нали аз място не мога да си намеря, непрекъснато мисля за тебе! Добре, че мистър Линсей ме успокои малко, обяснявайки ми твоите чудачества. Ти, скитниче, си освобождавал Батаран...

— Не ми напомняйте! — помоли се момчето. — Нали вече знаете от мистър Линсей, че Паркер ме е измамил!?

— Зная. Добре, да вървим в къщи, а утре ще се качим на парахода „Вега“; капитанът ми даде каюта, макар че параходът е товарен. След пет дни ще бъдем в Порт Станлей. — Те се приближиха към верандата.

— Намери ли се? — усмихна се Линсей.

— Такова съкровище не се губи — унило отговори Роберт. — И знаете ли какво ще ви кажа напълно откровено: много искам да си

отида в къщи. Но нали участвувам в една работа, дал съм дума да бъда на определеното място в десет часа вечерта...

— Е-е! — възкликнаха старците. — Пак Батаран ли?

— Не Батаран, а Хуан! Вие нали чухте, мистър Линсей? Когато на улицата се приближи една девойка...

— Ама ти тази ли работа ще вършиш? — възкликна Линсей.

— Каква работа? — попита Найт.

Линсей разказа.

— Ето какво направих аз — обясни Роберт. — Прескочих зида на лечебницата и връчих на Хуан револвер, както беше помолил своя приятел Рамзай; ние заедно бяхме там.

По-подробният разказ на момчето толкова изуми Найт, че той сне пенснето си, отново го сложи и пак го сне.

— Да, Роб, аз съвсем малко те познавам — каза ветеринарят. — Обаче ти си първокласен хитрец! Освен това намерил съкровище!

— Виж какво, чичо — каза момчето, — хвалете ме или ми се карайте, както искате, но ми дайте да ям.

След срещата с Роберт чичо му веднага се запъти към „Гваделупа“ и там му казаха, че Роберт живее в една стая с Линсей. Старците веднага се запознаха; Линсей посвети Найт в похожденията на племенника му и с това малко успокои ветеринаря който разбра, че Роберт не е безприютен и че не е направил нищо лошо.

Като се нахрани, Роберт каза:

— Чичо, аз трябва да бъда на онова място в десет часа вечерта. Обещах. Жал ми е за вас. Вие ще се безпокоите за мен, но иначе аз не мога.

— За разбиране, разбирам... — замислено отговори ветеринарят. — Мистър Линсей, аз искам да се посъветвам с вас какво да се направи.

Старците се преместиха на друга маса.

— Моят план е такъв — съобщи ветеринарят. — Малко покъсно, когато ще пие с нас кафе, тихичко да му сипя в чашката хлорхидрат. Тогава той ще заспи дълбоко. Не бива да допуснем момчето да отиде на такъв риск.

— Аз не виждам особен риск за него — възрази Линсей. — Но той трябва да удържи на думата си. Може да има неприятности, разбира се! Дори разпит... Но нали работите на Роберт са чисти, той

действува безкористно, от най-добри, от човешки подбуди, при това той е още момче. А ако го задържите с измама, той ще се измъчва и никога няма да ви прости.

Найт спореше, Линсей не отстъпваше.

Накрая Найт беше принуден да се съгласи, че насилието е невъзможно. Той повика Роберт.

— И така — каза Найт, — ние решихме: върви в десет часа и прави това, което си се заловил да правиш. Не мисля, че сега твоето участие е много необходимо, но ти, разбира се, трябва да бъдеш там.

— Само запомни — добави Линсей, — че занапред ще трябва да пазиш своите сили и стремежи за по-зряла възраст. Ти ще си останеш такъв, какъвто си, а преждевременните непосилни задачи само ще те изморят преждевременно. И така, върви при своите заговорници, за да се сбогуваш. Трябва да си заминеш в къщи, да се учиш. Всичко това, което направи, случайно мина благополучно; можеше да бъде и по-лошо.

— Вие, чичо, не ми ли се сърдите? — попита момчето.

— Какво приказваш, мили! Би трябвало да се сърдя, но като си се родил такъв...

— Аз ще дойда през нощта — каза Роберт, — не се безпокойте за мене...

Той се засмя и излезе — нарочно по-рано от десет, за да не се вълнува и да не вълнува Найт, на когото, разбира се, беше трудно да даде подобно разрешение.

В това време Рамзай, след като научи за своето уволнение и опасявайки се да отиде във фирмата, даже за сметката и багажа, възложи тази работа на един познат фотограф, който да препрати парите и нещата на посочения адрес, когато получи известие.

Ван Рихт се услови да бъде на мястото до зида на лечебницата към десет часа, както и Роберт. Той пристигна с автомобил, който нае от един познат шофьор, с когото срещу много пари се споразумя след свършване на работата да кара с всички сили към глухата уличка, където похитителите и Хуан трябваше да слязат и да се доберат до кораба пеш, за да заличат следите си в случай на преследване.

Като забеляза изкачващия се на хълма автомобил, Рамзай, който безшумно седеше с Роберт до зида и слушаше неговия разказ за чичото и връщането в къщи, стана.

— Това ли е той? — попита Ван Рихт, показвайки момчето.

— То, същото.

— Аха! Но какво ще прави то сега?

— Ами аз ще преча на преследването — заяви Роберт. — Знаете ли, аз ще се хвърлям в краката им, ще ги обърквам, ще викам: „Тичайте нататък! Тичайте насам!“

— Наистина може да бъде полезен — каза Рамзай, — той е находчив.

В това време шофьорът закара колата на улицата срещу лечебницата и спря така, че да не събуди подозрение.

Докторът беше съобщил на Хуан, че утре ще бъде преместен в друг град и настанен там в най-добрата болница.

Едва когато получи револвера и записката от Рамзай, Хуан се досети, че Ригоци нещо знае и вероятно се бои от опити за освобождение.

Хуан скри револвера и зачака нощта. Той имаше часовник. В един часа без четвърт Хуан, който беше напълно готов, се приближи до вратата и позвъни.

Меринг, дежурният фелдшер, чието задължение беше да се явява при повикване след дванадесет, щракна с ключа и като откряна вратата, попита:

— Какво ви е?

— Лошо ми е — каза Хуан. — Вие ми се свят.

Меринг широко разтвори вратата и видя револвера, насочен към лицето му.

— Маняна... — прошепна Меринг — какво се е случило... аз...

— Незабавно ме изведете, водете ме тихо, без шум. Вървете напред. Готов съм на всичко. Ако почнете да викате, ще ви убия!

На фелдшера животът му беше скъп: като побледня, той кимна с глава в знак на съгласие, Меринг тръгна пред Хуан по светлия пуст коридор към изходната врата. Като сне от стената ключа, той безшумно отвори вратата.

Блеснаха светлините на улицата; чу се песен, тропот на екипажи.

Като видя, че вратата се отвори, Роберт, който седеше в автомобила, не издържа и извика „ура!“.

Меринг отскочи на тротоара и започна да вика полиция.

Като пресече улицата, Хуан скочи в автомобила. Време за разговори нямаше. Шофьорът даде ход толкова бързо, че приближилите се от любопитство минувачи едва не бяха прегазени.

Летейки по предварително набелязаните улици, колата достигна една глуха уличка до пристанището. Тук бегълците слязоха и скоро бяха на палубата на „Кастор“. Радостта от срещата на брата със сестрата изглеждаше няма да има край. Инес разцелува Роберт, целуваха го и Хуан, и Рамзай, и Катарина, и Ван Рихт.

Роберт се радваше на чуждото щастие, но сам не беше весел. Той охотно би пътешествувал още, би освобождавал и търсил съкровища... а трябваше да пътува за в къщи.

Момчето се върна замислено в хотела. Двамата старци го чакаха.

— Е, всичко ли е направено? — попита Найт.

— Всичко... Искате ли бонбони?

Роберт извади от джоба си бонбони, предложи на Линсей и Найт и изведнъж неудържимо заплака.

Трябваше да си отива в къщи, да стане пак малък, да се учи, а така му се искаше да бъде възрастен...

— Не реви — каза Найт. — Гледай, моля ти се, нали спаси Дъгби от смърт, освободи Хуан, намери имането, заплати дълговете на Вермонт. Сватоса Арета с Ретиан! Малко ли ти е?

— Как сватоса? Кога съм ги сватосал? — през сълзи попита момчето.

— Мистер Линсей, прочетете му писмото...

— Аз получих писмо от Вермонт — каза Линсей.

Той прочете:

„Скъпи Линсей, елате да живеете в ранчото завинаги. Стига сте работили. Аз ще ви науча на ловджийски и степен живот.

Ретиан и Арета сигурно скоро ще заминат, ще се женят. Тях Роберт ги сватоса, когато при преминаването на реката извика: «Женете се, моля ви се!» Къде е това мило момче? Целунете го. Чакам ви, елате, когато искате.

Ваш Д. Вермонт“

На другия ден Звездата на Юга вече плаваше с чичо си за Порт Станлей.

Линсей отиде в ранчото „Каменния стълб“. Там той живя до края на живота си с Вермонт, Хиацинт и Флора.

„Кастор“ след месец пристигна в Испания и двамата — Рамзай и Инес, започнаха да работят в киното, а също така и Хуан, който стана добър кинооператор.

А Маняна, като научи за всичко, умря от злоба — хвана го паралич.

Вентрос бе освободен от съседите едва на втория ден, когато стана подозрително защо квартирата на Бела е затворена две денонощия. От срам той се пресели в друг град.

Бела и Катарина станаха работнички във фабрика за изкуствени цветя.

Ретиан и Арета заживяха в Монтевидео.

Жозеф и неговият син са здрави. Понякога те наминават при Вермонт.

Хопкинс умря от пианство.

Бандитът Пуртос беше хванат в Пелотас и осъден за бандитизъм на седем години затвор.

Почти всички, всеки по своему, си спомнят Звездата на Юга, а той си пише със своите приятели по приключения. Сега той е в университета във Филадельфия; работи върху изнамирането на най-доброто средство за спасяване на хората от туберкулоза.

Инес и Рамзай имат деца; едното момченце се казва Роберт. И Арета и Ретиан имат деца: едното момченце също се казва Роберт.

Издание:

Автор: Александър Грин

Заглавие: Ранчото „Каменния стълб“

Преводач: Любомир Димитров

Година на превод: 1964

Език, от който е преведено: руски

Издание: първо (не е указано)

Издател: „Народна младеж“ — издателство на ЦК на ДКМС

Град на издателя: София

Година на издаване: 1964

Тип: повест

Националност: руска (не е указана)

Печатница: Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“, София

Излязла от печат: 30.XI.1964 год.

Редактор: Надя Чекарлиева

Художествен редактор: Тончо Тончев

Технически редактор: Лазар Христов

Художник: Борис Ангелушев

Коректор: Елена Иванова

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/17506>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.